

PROGRAM DE GUVERNARE 2026-2028

Preambul

România traversează o perioadă marcată de provocări economice, sociale și de securitate, care impun acțiuni responsabile, reforme structurale și o guvernare eficientă. În acest context, Guvernul și forțele politice care îl susțin **își asumă stabilitatea politică și continuarea parcursului european și euroatlantic al României.**

Programul de guvernare 2026–2028 urmărește consolidarea finanțelor publice, modernizarea administrației, creșterea competitivității economice și îmbunătățirea serviciilor oferite cetățenilor. Prioritățile majore ale guvernării sunt implementarea și finalizarea PNRR, accelerarea absorbției fondurilor europene, aderarea la OCDE și întărirea securității naționale.

Continuăm angajamentul asumat în fața românilor. Proiectul de modernizare al României nu este o promisiune punctuală, ci un proces de durată. Construim mai departe pe fundația creată, valorificând o parte dintre pașii deja făcuți

Guvernarea responsabilă înseamnă nu doar să continuăm ce am început, ci și să evaluăm onest fiecare măsură implementată. Acolo unde rezultatele au confirmat așteptările, vom accelera ritmul de implementare. Unde birocrăția sau neclaritățile legislative au încetinit procesele, am identificat măsurile necesare pentru eliminarea blocajelor și pentru asigurarea unei implementări mai eficiente

Programul de guvernare este adaptat la realitățile economice actuale și la nevoile reale din teritoriu. Vom elimina blocajele identificate în etapa anterioară și vom direcționa resursele exact acolo unde impactul de multiplicare economică este maxim, garantând finalizarea proiectelor majore în infrastructură, sănătate și educație

Acest program reprezintă continuarea fermă a direcției pe care am pornit: **ordine în finanțele publice, bună guvernare și respect deplin pentru cetățean.** Nu reconstruim de la zero, ci consolidăm fundamentele deja așezate, transformând regulile stricte de disciplină financiară și transparență într-un mod permanent de lucru al statului.

Rezultatele și lecțiile etapelor anterioare ne confirmă că dezvoltarea durabilă a României trebuie să se bazeze pe finanțe publice solide, instituții eficiente și respect pentru cetățeni. De aceea, vom continua reformele începute în jurul celor trei principii fundamentale: ordine în finanțele publice, bună guvernare și respect pentru cetățeni.

În același timp, contextul actual impune accelerarea dezvoltării și valorificarea oportunităților strategice aflate la dispoziția României. Astfel, pe fundamentul acestor trei principii, Guvernul va acționa în perioada 2026–2028 prin patru direcții strategice majore: siguranța României (Programul SAFE), aderarea la OCDE, implementarea integrală a PNRR și absorbția completă a fondurilor europene.

Până în 2028, Guvernul urmărește reducerea deficitului bugetar conform traiectoriei asumate, accelerarea absorbției fondurilor europene, aderarea la OCDE, modernizarea infrastructurii și consolidarea capacității de apărare.

Continuăm prioritățile începute și pe lângă cele trei principii deja consolidate (ordine în finanțele publice, buna guvernare și respect pentru cetățeni), ne calibrăm eforturile pe ținte precise. În noua etapă, motoarele noastre de dezvoltare, modernizare instituțională și reziliență națională vor fi axate pe patru piloni strategici:

I. Siguranța pentru România. Consolidarea securității naționale prin Programul SAFE – Security Action for Europe: România va valorifica integral oportunitatea oferită de Programul SAFE, prin utilizarea celor **16,68 miliarde de euro** obținute în cadrul acestui instrument european pentru accelerarea înzestrării Armatei, dezvoltarea infrastructurii cu dublă utilizare civilă și militară și revitalizarea industriei naționale de apărare. Securitatea națională nu mai poate fi privită separat de dezvoltarea economică. Investițiile în apărare, infrastructură strategică și capacități industriale vor contribui atât la întărirea capacității de protecție a României, cât și la crearea de locuri de muncă, stimularea producției interne și creșterea competitivității economiei naționale.

II. Aderarea României la OCDE: Aderarea la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică reprezintă un obiectiv strategic de țară. Vom accelera reformele necesare pentru alinierea României la standardele celor mai dezvoltate economii ale lumii, consolidând un cadru instituțional predictibil, transparent și favorabil investițiilor. Integrarea în OCDE va însemna mai multă încredere pentru investitori, politici publice mai bine fundamentate, administrație mai performantă și servicii publice mai eficiente pentru cetățeni.

III. Implementarea și finalizarea PNRR: Planul Național de Redresare și Reziliență rămâne unul dintre principalele instrumente de reformă și modernizare ale României. Guvernul își asumă îndeplinirea strictă a jaloanelor și țăintelor rămase, astfel încât reformele angajate să se transforme în rezultate concrete pentru cetățeni, economie și administrație. Prioritatea va fi finalizarea investițiilor mature, deblocarea proiectelor întârziate și utilizarea eficientă a resurselor disponibile, cu accent pe infrastructură, sănătate, educație, digitalizare și tranziție verde precum și închiderea PNRR în cele mai bune condiții.

IV. Absorbția fondurilor europene: România trebuie să valorifice la maximum întregul buget european disponibil. Dincolo de PNRR, vom accelera absorbția fondurilor din Politica de Coeziune și din programele sectoriale europene, pentru a susține investiții esențiale în fiecare regiune a țării. Fondurile europene vor fi direcționate cu prioritate către proiecte cu impact real: infrastructură de transport, spitale, școli, digitalizarea administrației, sprijin pentru mediul de afaceri, dezvoltare locală și reducerea decalajelor dintre regiuni.

Prin acești patru piloni, România trece de la o etapă de stabilizare la una de **consolidare, accelerare și dezvoltare sustenabilă**. Continuăm disciplina financiară și buna guvernare nu ca scopuri în sine, ci ca instrumente prin care garantăm siguranța cetățenilor, susținem protejarea puterii de cumpărare a populației, finanțăm modernizarea țării și consolidăm rolul României în Europa și în cadrul parteneriatului euroatlantic.

Cele trei principii de guvernare reprezintă baza administrativă și financiară a acțiunii guvernamentale, iar cei patru piloni strategici constituie principalele motoare de dezvoltare, modernizare și creștere a competitivității României în următorii ani.

Acest program reprezintă viziunea, dar și baza unui plan concret de măsuri cu obiective prioritare, pentru fiecare domeniu în parte. El reflectă nevoia de rigoare, simplitate și eficiență.

În fața instabilității externe și a polarizării interne, acest program propune o altă abordare: fără populism, prin criterii de performanță, fără privilegii și rezolvarea aplicată a priorităților.

În următorii ani, România are șansa de a deveni un stat modern, predictibil și respectat atât în interiorul granițelor sale cât și în afara lor. Această șansă depinde de voința noastră comună de a face ceea ce trebuie făcut și de a spune lucrurilor pe nume.

Pentru cele trei principii, ordine în finanțe publice, buna guvernare, respect pentru cetățeni vom continua reformele începute astfel:

Ordine în finanțele publice

Continuarea consolidării finanțelor publice reprezintă una dintre condițiile esențiale pentru stabilitatea economică și pentru credibilitatea României. După un deficit bugetar de **9,3% din PIB în 2024**, România a fost nevoită să înceapă cea mai amplă corecție fiscal-bugetară din ultimii ani. Chiar și după acest efort, deficitul rămâne estimat la aproximativ **6,2% din PIB**, cel mai ridicat nivel din Uniunea Europeană, ceea ce arată că ajustarea trebuie continuată cu fermitate, responsabilitate și coerență.

România nu mai poate funcționa cu **costuri de finanțare ridicate**, cu dezechilibre bugetare persistente și cu o dinamică a cheltuielilor publice care nu mai ține cont de veniturile reale ale statului. Menținerea unui deficit ridicat înseamnă dobânzi mai mari, spațiu mai redus pentru investiții, presiune asupra bugetelor viitoare și vulnerabilitate în fața șocurilor economice sau geopolitice.

De aceea, Guvernul își asumă continuarea reducerii deficitului prin **măsuri clare de disciplină bugetară, reducere a risipei și prioritizare a cheltuielilor publice**. Nu vom cosmetiza realitatea bugetară și nu vom amâna deciziile necesare. Vom continua să intervenim acolo unde există cheltuieli ineficiente, suprapuneri administrative, programe fără impact sau mecanisme care consumă resurse publice fără rezultate măsurabile.

Corecția bugetară trebuie făcută **onest, echilibrat și echitabil**, potrivit unui principiu simplu: **toată lumea contribuie, iar statul începe prin a-și face ordine în propriile cheltuieli**. Obiectivul nu este austeritatea ca scop în sine, ci recâștigarea stabilității financiare, reducerea costurilor de împrumut și crearea spațiului bugetar necesar pentru investiții, dezvoltare și siguranța cetățenilor. Consolidarea fiscal-bugetară sustenabilă poate fi asigurată inteligent prin măsuri simultane asupra reducerii deficitului bugetar și stimulare economică ținută asupra sectoarelor economice competitive.

Echilibrul privind responsabilitatea fiscal-bugetară implică respectarea cu rigurozitate a țintelor de deficit și protejarea românilor cu venituri mici și medii, a pensionarilor, persoanelor cu handicap și mediului de afaceri român.

Vom continua procesul de simplificare și clarificare a cadrului fiscal, astfel încât regulile să fie mai transparente, mai ușor de aplicat și mai echitabile pentru contribuabili. Accentul va fi pus pe eliminarea neclarităților, pe reducerea tratamentelor neuniforme și pe asigurarea unei aplicări corecte a legislației existente, astfel încât finanțarea serviciilor publice să se bazeze pe conformare, predictibilitate și responsabilitate.

Vom consolida **predictibilitatea fiscală** ca principiu central al relației dintre stat, cetățeni și mediul de afaceri. Regulile fiscale trebuie să fie clare, stabile și anunțate din timp, astfel încât oamenii și companiile să își poată planifica veniturile, investițiile și deciziile economice.

Obiectivul Guvernului este ca, prin reducerea deficitului, **o mai bună colectare și un control mai riguros al cheltuielilor publice**, să diminuăm presiunea asupra sistemului fiscal și să evităm schimbările frecvente de taxe. Predictibilitatea fiscală nu înseamnă blocarea reformelor necesare, ci asumarea lor transparentă, graduală și în dialog cu mediul economic.

Pe partea de cheltuieli, Guvernul va continua procesul de **evaluare, prioritizare și responsabilizare a investițiilor publice**. Resursele bugetare vor fi direcționate către proiectele mature, cu impact economic și social ridicat, care pot fi finalizate într-un calendar realist și care contribuie la dezvoltarea infrastructurii, creșterea competitivității și reducerea decalajelor regionale.

Programele de sprijin finanțate din fonduri publice vor fi evaluate continuu pentru a fi orientate către obiective economice clare: creșterea exporturilor, reducerea dependenței de importuri, dezvoltarea producției interne și creșterea valorii adăugate în economia națională. Sprijinul public trebuie să producă rezultate măsurabile, nu să întrețină dependențe sau mecanisme ineficiente.

Pe partea de venituri, vom implementa măsuri cu impact în creșterea colectării acestora, îmbunătățirea activității de recuperare a arieratelor la bugetul general consolidat și reducerea evaziunii fiscale.

În domeniul salarizării și pensiilor, Guvernul va acționa cu responsabilitate și echilibru, urmărind consolidarea încrederii în sistemele publice. Ne propunem ca acestea să fie mai clare, mai sustenabile și mai echitabile, protejând în același timp persoanele vulnerabile și asigurând că resursele statului sunt direcționate acolo unde nevoia socială este reală.

Reformele structurale rămân o prioritate centrală a guvernării, deoarece ele sunt condiția pentru un stat mai eficient, o economie mai competitivă și servicii publice mai bune pentru cetățeni. În același timp, atragerea fondurilor europene trebuie să rămână un obiectiv strategic permanent, nu doar o obligație administrativă, ci principalul instrument prin care România își poate finanța modernizarea, reduce decalajele de dezvoltare și susține investițiile esențiale în infrastructură, sănătate, educație, digitalizare și competitivitate economică.

Totodată, România va valorifica mai eficient resursele naturale ale țării. Vom urmări stabilirea corectă și predictibilă a redevențelor, întărirea capacității de control a autorităților competente și creșterea transparenței în exploatarea resurselor. Resursele naturale trebuie să contribuie mai consistent la dezvoltarea țării, la finanțarea serviciilor publice și la consolidarea securității economice naționale.

Bună guvernare

Vom continua cu reforma statului pe baza analizei cost-beneficiu. Vom introduce audituri ale activelor reale deținute de companiile de stat, pentru a identifica resursele neutilizate sau subutilizate și pentru a le pune în valoare. Aceste active vor putea fi valorificate în beneficiul comunităților locale, al economiei naționale sau al investitorilor capabili să genereze valoare adăugată, locuri de muncă și venituri suplimentare pentru stat.

Reforma companiilor de stat reprezintă o componentă esențială a acestui proces. Guvernul va evalua în mod continuu performanța economică, relevanța strategică și calitatea guvernanței acestor companii, urmărind aplicarea celor mai potrivite măsuri pentru fiecare situație.

Vom reduce structurile administrative supradimensionate, vom limita politizarea funcțiilor de conducere și vom interveni ferm acolo unde companiile înregistrează pierderi cronice fără perspective reale de redresare. Companiile profitabile trebuie să contribuie la dezvoltarea economică și la bugetul public, printr-o administrare profesionistă și responsabilă.

În același timp, vom eficientiza mai bine funcționarea activelor statului, inclusiv prin mecanisme transparente oferite de piața de capital, acolo unde acest lucru este **oportun și avantajos pentru statul român**. Dezvoltarea pieței de capital poate deveni un instrument important pentru finanțarea economiei, creșterea transparenței companiilor și mobilizarea capitalului românesc în proiecte de dezvoltare.

Respect pentru cetățeni

Respectul față de cetățeni nu înseamnă doar politețe instituțională, deși aceasta trebuie să devină o regulă de bază în relația dintre stat și oameni. Respectul înseamnă, înainte de toate, **demnităte, corectitudine, echitate și servicii publice decente**.

Statul trebuie să fie în slujba cetățeanului, nu deasupra lui. De aceea, vom continua să construim o administrație care tratează oamenii cu respect, oferă răspunsuri clare, reduce birocrăția și folosește resursele publice cu responsabilitate.

Vom susține **meritocrația, demnitatea muncii și performanța** ca principii fundamentale ale unui stat modern. Privilegiile nemeritate, tratamentele preferențiale și mecanismele care recompensează apartenența în locul competenței slăbesc încrederea cetățenilor în instituții. România are nevoie de un sistem public în care oamenii corecți, profesioniști și dedicați sunt sprijiniți și recompensați, iar resursele sunt alocate în funcție de rezultate. În același timp, respectul pentru cetățean înseamnă și **grijă față de cei vulnerabili, un acces cât mai echitabil la sănătate și educație pentru toți**. Un stat responsabil nu abandonează persoanele aflate în dificultate, dar nici nu poate susține risipa sau

ineficiența. Solidaritatea trebuie să fie reală, țintită și orientată către cei care au cu adevărat nevoie de sprijin.

Sănătatea este una dintre cele mai importante expresii ale respectului față de cetățeni. Sistemul sanitar trebuie reformat cu responsabilitate, astfel încât pacientul să fie în centrul deciziei, iar resursele să fie folosite acolo unde produc cele mai bune rezultate.

Vom urmări o organizare mai eficientă a serviciilor medicale, reducerea formelor de spitalizare care nu sunt justificate medical, dezvoltarea serviciilor ambulatorii și a medicinei preventive, precum și încurajarea cooperării între spitale prin consorții și rețele medicale funcționale.

Resursele publice pentru sănătate vor fi alocate în funcție de nevoile reale ale pacienților, calitatea serviciilor și eficiența actului medical. Parteneriatul cu furnizorii privați poate avea un rol util, dar trebuie să se desfășoare în condiții clare, transparente și corecte, astfel încât banii publici să finanțeze servicii medicale reale, stabile și accesibile pentru pacienți.

Obiectivul nostru este un sistem sanitar mai corect, mai eficient și mai apropiat de oameni, în care pacientul este respectat, personalul medical este valorizat, iar finanțarea publică produce rezultate concrete pentru sănătatea cetățenilor.

Respectul înseamnă și predictibilitate. Vom reglementa corect pensionările din toate domeniile, vom combate pensionările anticipate nejustificate și vom aplica un regim fiscal coerent pentru toți cetățenii, fie că sunt angajați, antreprenori sau liber profesioniști.

România are nevoie, mai mult ca oricând, de un proiect de țară realist și responsabil, capabil să răspundă provocărilor prezentului și să valorifice oportunitățile viitorului. Realizarea acestui obiectiv presupune un efort comun al instituțiilor statului, al mediului politic, economic și social, bazat pe cooperare, responsabilitate și viziune pe termen lung. În următorii ani, ne propunem o Românie mai puternică, mai sigură și mai prosperă, cu o economie competitivă, instituții reformate și performante, servicii publice de calitate și un respect autentic pentru cetățeni.

Principiile generale pentru cei patru piloni strategici

I Siguranța pentru România. Programul SAFE – o Românie sigură, cu apărarea integrată în dezvoltarea economică

România trebuie să trateze securitatea națională nu doar ca obligație strategică, ci și ca investiție în dezvoltare, industrie, infrastructură și reziliență economică. În actualul context geopolitic, o țară sigură este o țară care are capacitate de apărare, infrastructură strategică, industrie funcțională și instituții capabile să răspundă rapid la riscuri.

Un obiectiv major va fi conectarea Moldovei și a regiunilor estice ale României prin infrastructură modernă, cu dublă utilizare civilă și militară. Prin Programul SAFE, România are oportunitatea de a utiliza resurse europene semnificative pentru accelerarea înzestrării militare, dezvoltarea infrastructurii cu dublă utilizare civilă și militară și relansarea industriei naționale de apărare. Aceste investiții trebuie integrate în economia reală, astfel încât fiecare proiect de

securitate să producă și efecte economice: locuri de muncă, producție internă, transfer tehnologic, capacități industriale și dezvoltare regională.

Programul SAFE trebuie să devină un accelerator pentru proiectele de infrastructură care unesc România și reduc decalajele istorice dintre regiuni. Conectarea Moldovei la marile coridoare europene de transport nu este doar o prioritate de dezvoltare regională, ci și o investiție în securitatea națională, în reziliența economică și în capacitatea României de a acționa rapid în situații de criză.

Obiectivul Guvernului este ca România să devină mai sigură și, în același timp, mai competitivă. **Investițiile în apărare trebuie corelate cu politica industrială, cercetarea, inovarea, infrastructura de transport, energia, digitalizarea și pregătirea forței de muncă. Apărarea nu trebuie privită izolat, ci ca parte a unui proiect național de reziliență și modernizare.**

Programul SAFE va fi utilizat pentru a consolida rolul României pe flancul estic al NATO și al Uniunii Europene, dar și pentru a crea valoare adăugată în economia națională. România trebuie să cumpere inteligent, să producă mai mult în țară, să atragă parteneriate industriale și să dezvolte lanțuri de furnizori românești în jurul marilor investiții de apărare. Prin această abordare, securitatea devine un motor de dezvoltare, iar investițiile în apărare devin investiții în viitorul economic al României.

II Aderarea la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Integrarea în OCDE va însemna mai multă încredere pentru investitori, politici publice mai bine fundamentate, administrație mai performantă și servicii publice mai eficiente pentru cetățeni chiar dacă unele reforme presupun rigoare și decizii exigente, asumate gradual și cu menținerea unui echilibru social. Beneficiile macroeconomice ale aderării includ îmbunătățirea ratingului de țară, ceea ce va facilita accesul României la finanțare internațională în condiții mai avantajoase. Această îmbunătățire a percepției internaționale asupra economiei românești va contribui la stabilitatea macroeconomică și va crea un cadru favorabil pentru implementarea reformelor structurale necesare. **Prin aderarea la OCDE, România va beneficia de mecanisme consolidate de coordonare și supraveghere a politicilor economice, care promovează convergența și creșterea economică durabilă. Aceasta include adoptarea unor politici fiscale mai eficiente, îmbunătățirea sistemului de management al finanțelor publice și consolidarea cadrului de concurență.**

Din perspectiva mediului de afaceri, aderarea la OCDE va genera beneficii directe și concrete, venind în sprijinul agendei de reforme și al modernizării economiei naționale și va îmbunătăți accesul la finanțare.

III Implementarea și finalizarea PNRR. Obiectivul imediat este adoptarea reformelor asumate, atragerea integrală a fondurilor disponibile și valorificarea la maximum a oportunităților de finanțare din PNRR. Eventualele ajustări sau perfecționări ale reformelor pot fi realizate ulterior, fără a periclita accesul la resursele europene. **Adoptăm reformele, atragem fondurile europene și valorificăm integral resursele disponibile prin PNRR,** pentru ca ulterior să putem ajusta și perfecționa politicile publice fără a pune în pericol finanțarea europeană. **Livrarea reformelor asumate și maximizarea granturilor disponibile prin PNRR,** cu

obiectivul de a atrage integral componenta nerambursabilă și de a minimiza orice risc de pierdere a fondurilor europene. **Guvernul va concentra efortul administrativ și politic pe jaloanele și țintele care condiționează plata granturilor, pe reformele cu impact structural și pe investițiile care pot fi finalizate în termen.** Prioritatea este ca România să transforme angajamentele din PNRR în rezultate concrete, să evite dezangajările și să salveze maximum din alocarea disponibilă.

IV Absorbția fondurilor europene: Creșterea nivelului absorbției fondurilor europene și accelerarea ritmului de implementare a proiectelor de investiții pentru a multiplica efectul în economie al fondurilor europene. Nivelul actual al absorbției este 31,49%, respectiv 9,7 mld euro, raportat la 31 mld euro (dacă includem și prefinanțarea în sumele totale primite de la nivelul Comisiei Europene); Absorbția programelor naționale este de 36,29% (8 mld euro absorbție, raportat la o alocare de 22,0 mld euro); Absorbția programelor regionale este de 19,61% (1,75 mld euro, raportat la o alocare de 8,92 mld euro).

Creșterea gradului de absorbție și accelerarea implementării proiectelor finanțate din fonduri europene, prin simplificarea cadrului legislativ și procedural, reducerea birocrăției și eficientizarea mecanismelor de gestionare. Obiectivul este valorificarea integrală a resurselor europene disponibile, maximizarea impactului investițiilor în economie și asigurarea unei tranziții eficiente către viitorul cadru financiar european.

V. Măsuri prioritare

1. Creșterea veniturilor la bugetul de stat și combaterea evaziunii fiscale

- ANAF, Antifraudă, VAMA plasate în afara algoritmului politic și supuse reorganizării, indicatorilor de performanță. Finalizarea digitalizării. Controale pe baza analizelor de risc;
- Îmbunătățirea legislației privind evaziunea fiscală și a executării silite;
- Parteneriat cu cetățenii pentru combaterea evaziunii fiscale;
- Analiza excepțiilor fiscale și corectarea acestora, acolo unde este cazul;

2. Analiza și prioritizarea proiectelor de investiții

- Prioritizarea programelor de investiții din bugetul național:
  - a) optimizarea cofinanțării APL-uri, în funcție de capacitatea financiară a acestora, pentru prioritizare investiții;
  - b) reevaluarea și prioritizarea programelor de investiții;
  - c) introducerea de indicatori pentru sustenabilitatea proiectelor (de exemplu, număr de locuitori, spor natural, număr de autorizații de construcție);
  - d) evaluarea impactului proiectelor finalizate (de exemplu, număr racordați la rețele de apă, canalizare etc.);
  - e) standarde de cost revizuite.
- Evaluarea și eşalonarea proiectelor din programul „Anghel Saligny“.

3. Reforma administrației locale

- Inițierea unei foi de parcurs privind reforma administrativ-teritorială pentru creșterea eficienței administrației publice, consolidarea capacității administrative a autorităților locale, reducerea birocrăției și utilizarea mai eficientă a fondurilor publice și europene.
- Stimularea performanței (de exemplu, alocări în funcție de gradul de încasare a impozitelor, responsabilizarea în autorizații pentru a construi și stabili corect impozitele);
- Coordonare și colaborare eficientă între Poliția Locală și Poliția Națională;
- Creșterea capacității de încasare a impozitelor;
- Transferarea rețelelor de utilități publice neautorizate către operatorii regionali autorizați

4. Modificarea legislației generale care să susțină reformele

- Revizuirea statutului funcționarilor publici și al celor parlamentari;
- Dezvoltarea unui sistem mai simplu și mai eficient de evaluare periodică a indicatorilor de performanță pentru conducerile instituțiilor;
- Crearea mecanismului de control intern în timp real la nivelul administrației publice și a celorlalte entități care gestionează/beneficiază de fonduri publice cu rol în principal de prevenție

5. Restructurarea companiilor de stat

- Consilii de supraveghere sau administrație formate din profesioniști;
- Transparență (de exemplu, CCM-uri, cheltuieli, bugete etc.);
- Indicatori de performanță urmate de demiteri pentru neîndeplinirea acestora;
- Reducerea subvențiilor și creșterea eficienței;
- Auditarea activelor;
- Eficientizarea și restructurarea companiilor de stat care au pierderi cronice;
- Eficientizarea participațiilor statului și dezvoltarea pieței de capital românești

6. Reforma administrației publice centrale

- Simplificare, debirocratizare, descentralizare, digitalizare;
- Calculul corect al personalului și reducerea acestuia acolo unde se impune;
- Reducerea sporurilor și stimulentele exagerate;
- Salarizare unitară în sistemul public.

7. Mai mulți angajați în economie

- reducerea perioadei de șomaj;
- ajutoare sociale doar acolo unde nu există locuri de muncă;
- eliminarea excepțiilor în vederea pensionării anticipate; sprijin și măsuri de recalificare și ocupare pentru angajații afectați de concedieri colective, cu finanțare din Fondul European de Ajustare la Globalizare;
- reducerea numărului de tineri NEET prin implementarea unor măsuri integrate de identificare, formare și integrare durabilă pe piața muncii prin programe dedicate primului loc de muncă.

- promovarea incluziunii pe piața muncii a persoanelor greu angajabile: persoane peste 50 de ani, șomeri de lungă durată, familii monoparentale, mame cu 3 sau mai mulți copii, persoane cu dizabilități, prin măsuri dedicate de ocupare, formare și sprijin pentru angajare.
- adaptarea politicilor privind admiterea, ocuparea și integrarea lucrătorilor străini la necesitățile economiei și la deficitul de forță de muncă din sectoarele prioritate.

8. Resurse naturale valorificate mai bine

- Raportare mai clară a producției și a veniturilor datorate statului;
- Inventarierea activelor și resurselor subutilizate - Guvernul va realiza o inventariere a activelor, perimetrelor și resurselor care nu sunt valorificate corespunzător, pentru a identifica soluții de punere în valoare, relansare sau reorganizare. Folosirea resurselor naturale pentru securitate economică și energetică.

9. Reforma pensiilor speciale

- Reforma sistemului de salarizare în sectorul public, prin adoptarea unor noi legi care să elimine inechitățile, să asigure o remunerare echitabilă și să creeze o bază corectă pentru calculul drepturilor de pensie;
  - Sentințe unitare și criterii de performanță în justiție;
  - Limitarea câștigurilor din pensiile necontributive;
  - Reclasificarea personalului din instituții în vederea calculului vârstei de pensionare

PRIORITĂȚI GUVERNAMENTALE PE ARII SECTORIALE

FINANȚE

Obiective generale

Ministerul Finanțelor va avea, în următorii ani, un rol central în consolidarea stabilității economice a României, în reșezarea finanțelor publice pe baze sustenabile și în crearea unui cadru fiscal-bugetar predictibil pentru cetățeni, mediul de afaceri și investitori.

România trebuie să continue procesul de consolidare fiscal-bugetară, cu încadrarea în ținta de deficit bugetar stabilită pentru acest an (6.2% din PIB). Continuarea proceselor de consolidare fiscal-bugetară prin aprobarea unui buget pe **anul 2027, în vederea menținerii angajamentelor asumate în cadrul Planului Bugetar Structural pe Termen Mediu.** Acest proces va fi realizat printr-o abordare responsabilă, graduală și credibilă, care să combine disciplina bugetară cu menținerea unui nivel realist al investițiilor publice.

Ministerul Finanțelor va coordona elaborarea unor bugete realiste, construite pe prognoze prudente, pe prioritizarea cheltuielilor și pe o mai bună evaluare a impactului economic și social

al politicilor publice. Obiectivul este ca evoluția cheltuielilor recurente, inclusiv a celor sociale, să fie integrată într-un cadru bugetar predictibil, sustenabil și compatibil cu angajamentele europene ale României.

Un obiectiv major va fi evitarea acumulării unor presiuni bugetare care afectează stabilitatea economică, creșterea costurilor de finanțare și crearea unui mediu nefavorabil investițiilor. Prin disciplină bugetară, transparență și o programare mai bună a resurselor publice, Guvernul va urmări crearea unui climat economic stabil, fără surprize fiscale pentru mediul de afaceri și fără schimbări bruște care afectează deciziile de investiții.

România a pornit de la un deficit ESA de 9,3% din PIB în 2024, și l-a redus la 7,9% ESA, respectiv 7,65% cash la finalul anului 2025.

Deficitul bugetar cash trebuie redus de la aproximativ 146 miliarde lei, la aproximativ 127 miliarde lei, iar, conform estimărilor de lucru, traiectoria trebuie să permită apropierea de aproximativ 110 miliarde lei în etapa următoare. Beneficiile consolidării trebuie să se vadă prin scăderea inflației, acces mai bun la finanțare, creșterea investițiilor private și atractivitate mai mare pentru investitori.

Corecția fiscală este construită gradual, pentru a evita o ajustare bruscă asupra economiei reale. Obiectivul rămâne reducerea deficitului fără întreruperea investițiilor publice și fără deteriorarea capacității de finanțare a economiei. Continuarea consolidării fiscale va fi susținută prin controlul cheltuielilor curente, prioritizarea investițiilor, creșterea colectării și reducerea risipei administrative.

Ministerul Finanțelor va menține un control strict al cheltuielilor bugetare, în special în zona cheltuielilor curente și a noilor angajamente bugetare, astfel încât procesul de ajustare a deficitului să fie susținut până în 2031. Va fi menținută tendința de reducere a cheltuielilor de personal pentru a permite politici salariale echitabile, fără creșteri ad-hoc nesustenabile.

Ministerul Finanțelor va continua procesul de modernizare a administrației fiscale, prin digitalizarea relației stat-contribuabil, creșterea colectării, reducerea evaziunii fiscale și orientarea controalelor către zonele cu risc ridicat. Accentul va fi pus pe protejarea contribuabililor corecți, pe simplificarea conformării fiscale și pe aplicarea echitabilă a regulilor existente.

În paralel, Ministerul Finanțelor va contribui la reforma administrației publice prin analiza cheltuielilor raportate la performanță, reducerea risipei, creșterea eficienței utilizării fondurilor publice și corelarea alocărilor bugetare cu rezultatele obținute. Cheltuielile publice trebuie să fie justificate prin impact real, iar investițiile trebuie prioritizate în funcție de maturitate, utilitate și capacitatea de finalizare.

Totodată, Guvernul va continua procesul de descentralizare a finanțelor publice, prin întărirea capacității autorităților locale de a gestiona resurse pentru dezvoltare. Transferul de resurse către administrațiile locale va fi corelat cu responsabilitatea în utilizarea fondurilor, capacitatea administrativă, nevoile reale ale comunităților și prioritizarea investițiilor locale cu impact economic și social.

Ministerul Finanțelor va avea un rol esențial în pregătirea următorului ciclu financiar european, astfel încât resursele europene disponibile României să fie integrate coerent în politica bugetară, în prioritățile de investiții și în strategia de dezvoltare economică. Fondurile europene trebuie să devină principalul instrument de finanțare a modernizării României, reducând presiunea asupra bugetului național și susținând investiții cu efect multiplicator în economie.

Direcțiile de acțiune ale Ministerului Finanțelor vor fi corelate cu angajamentele asumate prin Planul Național de Redresare și Reziliență, Semestrul European, Pactul de stabilitate și creștere și obiectivele de convergență economică ale României. Prin aceste măsuri, Ministerul Finanțelor va contribui la consolidarea încrederii în economia românească, la reducerea vulnerabilităților fiscale și la crearea unui cadru predictibil pentru dezvoltare, investiții și creștere economică sustenabilă.

Reforme/Reorganizări/Comasări

Consolidarea capacității administrative a Ministerului Finanțelor, ANAF și Autorității Vamale Române, printr-o mai bună organizare a structurilor interne, clarificarea atribuțiilor între nivelul central, regional și teritorial și îmbunătățirea coordonării instituționale. Ministerul Finanțelor își va întări rolul de centru de analiză, fundamentare și coordonare a politicilor fiscal-bugetare, astfel încât deciziile publice să fie susținute de date, evaluări de impact și soluții tehnice coerente.

Dezvoltarea capacității Ministerului Finanțelor de prognoză bugetară, analiză macroeconomică și evaluare a sustenabilității fiscal. Obiectivul este ca noile politici fiscale și bugetare să fie fundamentate riguros înainte de adoptare, pentru a evita măsurile nepredictibile, supraestimarea veniturilor, acumularea de presiuni bugetare și apariția unor dezechilibre care afectează stabilitatea economică.

Crearea unui punct unic național de clarificare fiscală pentru contribuabili, prin reformarea și consolidarea activității de asistență contribuabili la nivelul Ministerului Finanțelor și al administrației fiscale. Acest mecanism va asigura un tratament unitar al solicitărilor de clarificare formulate de mediul de afaceri și de contribuabili, cu termene standard de răspuns, proceduri clare și publicarea, în formă anonimată sau agregată, a interpretărilor relevante pentru situațiile recurente. Obiectivul este reducerea incertitudinii fiscale, prevenirea interpretărilor neunitare, creșterea conformării voluntare și diminuarea riscului de litigii între contribuabili și administrația fiscală. Un sistem fiscal predictibil nu înseamnă doar reguli clare, ci și aplicarea lor consecventă, transparentă și egală pentru toți contribuabilii.

Reorganizarea ANAF din perspectiva structurii și a proceselor:

- a) din perspectiva coordonării trebuie o structură piramidală:
  - (i) în acest moment există 3 domenii (control, colectare și trezorerie) care sunt organizate și coordonate pe vertical pe tip „silozuri“ (local, regional, central) și care nu cooperează între ele;
  - (ii) centralizarea activității structurilor-suport la nivel central/regional al ANAF și în coordonarea structurilor Ministerului Finanțelor;

- b) centralizarea deciziilor pentru:
  - (i) analiza de risc pentru stabilirea riscului de neconformare fiscală;
  - (ii) controlul operativ și inopinat, precum și controlul fiscal la nivel de regiuni;
- c) stabilirea de indicatori de performanță

Direcția de reformă este centralizarea analizei de risc fiscal, integrarea datelor fiscale și orientarea controalelor către zonele cu risc ridicat. Controlul fiscal trebuie să fie selectiv, documentat și proporțional cu riscul, nu dispersat administrativ.

Prioritățile operaționale includ consolidarea capacității ANAF și a Autorității Vamale Române în dosare complexe: evaziune fiscală, fraude de TVA, contrabandă, rambursări nejustificate și diminuarea bazei de impozitare prin cheltuieli intra-grup care nu se justifică.

În zonele cu risc fiscal ridicat vor putea fi utilizate analize de risc și metodologii de control comune cu autoritățile publice relevante, planuri dedicate, inclusiv pentru combustibili, legume-fructe, materiale de construcții, jocuri de noroc și operațiuni cu risc de sub-declarare sau transfer artificial de profit.

Reducerea gap-ului de TVA se va realiza prin extinderea indicatorilor de risc, instrumente de digitalizare, detecție timpurie a fraudei fiscale și a riscurilor de intrare în insolvență, precum și centralizarea analizei de risc la nivelul ANAF, concomitent cu sistarea rambursărilor de TVA în cazul suspiciunilor documentate de fraudă fiscală.

Jaloanele europene relevante pentru ANAF și Vamă și implementarea măsurilor din cadrul PNRR vor viza întărirea integrității, îmbunătățirea legislației, utilizarea indicatorilor de risc fiscal în alocarea resurselor ANAF/Vamă și stimularea salariatilor în funcție de gradul de colectare a creanțelor bugetare și de realizarea planului de venituri. Reforma structurală a ANAF și a AVR va include modificări legislative pentru creșterea gradului de respectare a obligațiilor fiscale și dezvoltarea unui sistem de tip bonus-malus corelat cu performanța colectării la ANAF și Vamă.

Creșterea colectării nu se va face prin presiune generalizată pe contribuabilii conformi, ci prin selecție de risc, control eficient și concentrarea resurselor instituționale asupra mării evaziuni.

Reforma pentru creșterea încrederii contribuabililor în serviciile fiscale:

- (i) depolitizarea funcțiilor de conducere la nivel regional și local și organizarea de examene la nivel central pentru ocuparea funcțiilor de conducere;
- (ii) reducerea cazurilor de exercitare cu caracter temporar a unei funcții publice de conducere vacante;
- (iii) introducerea utilizării de bodycam-uri de către inspectorii antifraudă și de către personalul vamal în cadrul operațiunilor de control cu risc fiscal ridicat;
- (iv) asigurarea integrității pentru inspectorii antifraudă și personalul vamal;
- (v) îmbunătățirea serviciilor de asistență contribuabili și transformarea structurii într-un instrument de creștere a conformării voluntare.

Asigurarea sustenabilității datoriei guvernamentale prin:

- a) Menținerea datoriei publice pe o traiectorie sustenabilă, prin respectarea țințelor și angajamentelor asumate de România în cadrul Planului fiscal-bugetar structural pe termen mediu, în concordanță cu regulile fiscal-bugetare europene și cu obiectivul de consolidare a stabilității macroeconomice;
- b) finanțare netă relativ echilibrată din surse interne și externe;
- c) accesarea piețelor externe de capital, diversificarea bazei de investitori și utilizarea instrumentelor financiare derivate.

În acest moment România are o perspectivă negativă a ratingului din partea tuturor celor 3 mari agenții de rating, în condițiile unui rating la cel mai scăzut nivel al gradului investițional. **Menținerea ratingului suveran la nivelul gradului investițional (investment grade) din partea principalelor agenții de rating (S&P, Moody's și Fitch) este un obiectiv crucial, însă reobținerea perspectivei stabile de rating trebuie să fie principalul obiectiv într-un orizont de timp de maxim un an.**

O perspectivă stabilă a ratingului va reprezenta o ancoră puternică din perspectiva reducerii costurilor de finanțare atât la nivel suveran cât și al altor emitenți de datorie, respectiv la nivelul autorităților publice locale sau corporațiilor. Acest obiectiv este strâns corelat cu continuarea ajustării fiscale conform Planului fiscal pe termen mediu agreeat cu CE cât și cu o implementare eficientă a programelor PNRR și SAFE și o absorbție adecvată a fondurilor de coeziune. O planificare a procesului de adoptarea bugetului pentru anul 2027 mai devreme în acest an coroborată cu un buget credibil care să continue consolidarea fiscală în conformitate cu angajamentele asumate cu Comisia Europeană ar favoriza obținerea unei perspective stabile a ratingului.

Pe termen mediu, Ministerul Finanțelor va urmări în continuare îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2025-2027, respectiv:

- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung;
- Limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale;
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Politica Ministerului Finanțelor este de a crește în mod gradual finanțarea în moneda națională, în contextul reducerii deficitului, care să sprijine diminuarea expunerii la riscul valutar. Pe măsura materializării trendului dezinflaționist așteptat, coroborat cu consolidarea fiscală, curba randamentelor ar trebui să se ajusteze semnificativ conducând la reducerea costurilor de finanțare.

În scopul diversificării bazei de investitori, se vor continua emisiunile de titluri de stat pentru populație în cadrul celor două programe dedicate: TEZAUR (titluri de stat emise prin unități ale Trezoreriei Statului, oficii poștale ale Companiei Naționale "Poșta Română" S.A. cât și canalul electronic prin Ghiseul) și FIDELIS (titluri de stat emise prin intermediul sistemului bancar și brokeri). Deja, popularitatea acestor programe a crescut foarte mult, populația având în momentul de față o expunere de peste 75 de mld lei pe titluri de stat.

Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea emiterii de obligațiuni verzi în baza Cadrului suveran de obligațiuni verzi, ceea ce determină importanța continuării prioritizării cheltuielilor

eligibile verzi, în condițiile în care în scurt timp urmează să fie publicat primul raport de impact al emisiunilor de euroobligațiuni verzi, realizate în anul 2024.

Din perspectiva optimizării costurilor de finanțare, este foarte importantă utilizarea surselor de finanțare rambursabilă foarte ieftine și disponibile pentru maturități ultra-lungi (40/45 de ani cu 10 ani perioadă de grație) în cadrul componentei de împrumut a Planului Național de Redresare și Reziliență pentru anul 2026, cât și a Programului SAFE pentru perioada 2026-2030 dar și a împrumuturilor contractate de la IFI-uri (BIRD, BEI etc.) și care pot fi disponibilizate pentru asigurarea finanțărilor de proiecte. De asemenea, utilizarea plasamentelor private, în condiții de cost cel puțin la fel de avantajoase ca și emisiunile de euroobligațiuni creează premisele reducerii ofertei de emisiuni de euroobligațiuni și implicit a reducerii marjelor de risc de credit aferente acestora.

Pentru evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea politicii de menținere a rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, care să acopere până la 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În ceea ce privește evoluția cheltuielilor cu dobânzile la datoria publică estimăm că ponderea acestora în PIB se va situa la cca 2,9% în PIB pentru fiecare din anii 2026 și 2027.

Programe de finanțare/dezvoltare/prioritare

Evaluarea impactului programelor naționale de finanțare

Guvernul va derula o analiză de impact a programelor naționale, schemelor de ajutor de stat și proiectelor de investiții cu finanțare multianuală din bugetul de stat, pentru a identifica programele cu eficiență redusă, suprapuneri instituționale sau redundanță față de alte surse de finanțare disponibile, precum fondurile europene, finanțările BEI, BERD sau alte instrumente financiare internaționale. În urma acestei evaluări, programele care nu produc rezultate măsurabile sau care pot fi finanțate mai eficient din alte surse vor fi restructurate, comasate, suspendate sau reorientate către obiective cu impact economic și social mai ridicat.

Guvernul va menține un nivel ridicat al investițiilor publice în infrastructură, sănătate, proiecte locale, transport și modernizare administrativă. Ministerul Finanțelor va asigura finanțarea investițiilor din PNRR și fonduri europene, precum și a programelor naționale Anghel Saligny și CNI, în paralel, împreună cu ministerele de resort, cu pregătirea unor măsuri de prioritizare a portofoliului de investiții și a modului de gestionare a programelor, astfel încât dezvoltarea și sectorul construcțiilor să fie susținute fără abaterea de la țintele de deficit.

Registrul public al programelor de finanțare bugetară

Va fi lansat un registru public al programelor de finanțare din bugetul de stat, care va include informații privind obiectivele programului, beneficiarii vizați, alocările anuale, indicatorii de performanță, stadiul de implementare și rezultatele obținute. Acest instrument va crește transparența utilizării banilor publici, va permite monitorizarea eficienței programelor și va oferi

Guvernului, Parlamentului, autorităților locale și mediului economic o imagine clară asupra finanțării disponibile și a impactului acestora.

Evaluarea ex ante a programelor noi

Demararea unor noi programe de finanțare din bugetul de stat va fi condiționată de realizarea unei evaluări ex ante a impactului economic și social, inclusiv prin analiză cost-beneficiu, analiză de sustenabilitate și identificarea surselor de finanțare disponibile. Noile programe vor trebui să demonstreze clar necesitatea intervenției publice, complementaritatea cu fondurile europene și alte surse de finanțare, precum și capacitatea de a genera efecte concrete: investiții, locuri de muncă, creșterea valorii adăugate, dezvoltare locală sau reducerea decalajelor regionale.

Dezvoltarea parteneriatelor public-private și pregătirea unui portofoliu național de proiecte concomitent cu lansarea Facilității pentru pregătirea PPP

Guvernul va relansa utilizarea parteneriatelor public-private ca instrument complementar de finanțare a investițiilor majore, în special în domenii precum infrastructura de transport, sănătatea, energia, infrastructura urbană, eficiența energetică, digitalizarea și serviciile publice locale. Va fi pregătit un **pipeline național de proiecte PPP**, cu proiecte mature, bancabile și prioritizate, atât la nivel central, cât și la nivelul autorităților publice locale. Acest portofoliu va permite atragerea capitalului privat, reducerea presiunii asupra bugetului de stat și accelerarea investițiilor care pot produce valoare economică și socială.

Guvernul va operaționaliza **Facilitatea pentru pregătirea parteneriatelor public-private**, cu o alocare de **25 milioane euro**, conform programului de relansare economică, pentru a sprijini pregătirea tehnică, financiară și juridică a proiectelor PPP. Facilitatea va putea finanța studii de fezabilitate, analize cost-beneficiu, evaluări de bancabilitate, structurarea financiară a proiectelor, documentații de atribuire și asistență tehnică pentru autoritățile publice centrale și locale.

Obiectivul este ca autoritățile publice să nu lanseze proiecte insuficient pregătite, ci proiecte solide, credibile și atractive pentru investitori, cu o alocare echilibrată a riscurilor și cu beneficii clare pentru cetățeni.

Programe pentru competitivitate, înaltă tehnologie și repatrierea capitalului uman

Continuarea și extinderea programului strategic „TechUp România”. Consolidarea poziției României ca hub regional în industriile de înaltă tehnologie (Deep-Tech, Inteligență Artificială, Life Sciences și Industria 4.0) prin sprijinirea directă a tranziției de la faza de prototip și cercetare la producția industrială de masă. Măsura urmărește stimularea investițiilor private în inovare prin utilizarea unor pârghii fiscale competitive, precum super-deducerea cheltuielilor de cercetare-dezvoltare (R&D), pentru a atrage capital cu valoare adăugată mare și a crea locuri de muncă înalt calificate.

Operaționalizarea programului național „Diaspora Investește Acasă”. Transformarea exodului de creiere într-un motor de dezvoltare economică prin facilitarea repatrierii active a românilor din diaspora și integrarea lor în ecosistemul antreprenorial autohton. Schema va

funcționa pe principiul cofinanțării inteligente, combinând instrumentele de creditare ale Băncii de Investiții și Dezvoltare (BID) cu granturi de sprijin, punând accent pe transferul de expertiză internațională, reducerea barierelor la intrare pentru tinerii antreprenori și asigurarea sustenabilității pe termen lung a noilor afaceri.

Acțiuni pentru companii/instituții subordonate

1. Instituirea unui sistem de indicatori de performanță ce trebuie raportați de către instituțiile subordonate și companii

2. Implementarea unui sistem de scoring fiscal pozitiv, care să permită tratament diferențiat pentru contribuabili în funcție de istoricul lor de conformare și contribuție

3. Monitorizare obiectivă și continuă a performanțelor la nivelul funcționarilor/autorităților prin implementarea unor proceduri de raportare zilnică/lunară/trimestrială a activităților, urmând ca raportările să stea la baza oricărei evaluări ulterioare a performanțelor/impactului reducerilor

4. Numirea, evaluarea și remunerarea administratorilor executivi și neexecutivi prin raportare la mediul concurențial. Aplicarea unor prevederi legale unitare pentru desemnarea administratorilor executivi și neexecutivi în funcție de specificul activității acestora

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

- Proiectele de digitalizare finanțate prin PNRR vor fi finalizate în termen, îndeplinind toate jaloanele stabilite cu Comisia Europeană. Digitalizarea MF, ANAF și AVR va continua dincolo de finalizarea PNRR și va presupune modernizarea întregului mediu aplicativ pe fundația creată prin proiectele curente.
- Se va definitiva platforma informatică modernă, ce va permite interconectări native, automatizări de fluxuri ca bază a modernizării tehnologice a Ministerului Finanțelor, ANAF și AVR, permițând gestionarea volumelor mari de date și implementarea unor procese de business moderne, ce pot fi automatizate cu ușurință.
- Lansarea unui nou portal ANAF și SPV, ca mediu aplicativ integrat nativ cu noua platformă informatică.
- Vor fi consolidate bazele de date importante în noul mediu rezilient și capabil să utilizeze mecanisme performante de replicare, transformare, partajare și protejare a datelor, înlocuind platforme vechi de peste 20 de ani.
- Aplicațiile utilizate de peste 20 de ani vor fi actualizate către medii aplicative moderne, care permit interconectări prin servicii web și tehnologii moderne de dezvoltare și prelucrare, inclusiv inteligență artificială.
- Bazele de date și aplicațiile care procesau datele la nivelul celor aproximativ 500 de agenții, dintre care orientativ 240 unități de trezorerie și peste 250 de agenții ANAF, vor fi centralizate în centrele de date ale Ministerului Finanțelor / instituțiilor subordonate, asigurând redundanță, siguranță în procesare și stocare.
- Platformele de analiză avansată a datelor vor permite realizarea analizelor de risc, calculul scorului de risc aferent fiecărui contribuabil și identificarea fraudelor. Se vor dezvolta continuu noi indicatori de risc, pentru adaptarea la metode noi de fraudă.
- Finalizarea soluției informatice eBuget va modifica modul de realizare a bugetului național, de la o abordare top-down realizată de Ministerul Finanțelor la una bottom-up realizată de ordonatorii de credite în baza limitelor stabilite de Guvern.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilul și sprijin pentru mediul de afaceri prin:

- Implementarea calendarului actual de eliminare a IMCA în anul 2027.
- **Regândirea portalului ANAF în funcție de nevoile contribuabililor**, astfel încât accesul la informații, declarații, plăți, situații fiscale și solicitări administrative să fie simplu, intuitiv și integrat într-un singur punct digital de interacțiune cu statul.
- **Introducerea unor mecanisme permanente de feedback din partea contribuabililor**, pentru evaluarea calității interacțiunii cu ANAF, identificarea blocajelor administrative și îmbunătățirea continuă a serviciilor fiscale.
- **Digitalizarea și simplificarea formularelor fiscale**, în special a celor care presupun încă un grad ridicat de completare manuală, inclusiv Declarația Unică, prin precompletarea datelor disponibile, reducerea câmpurilor redundante și oferirea de ghidaj digital contribuabililor.
- **Simplificarea plăților către buget prin utilizarea instrumentelor moderne de plată**, inclusiv prin soluții similare internet banking, astfel încât stingerea creanțelor fiscale să fie validată într-un termen cât mai scurt după efectuarea plății. În acest scop, vor fi utilizate scheme de plată existente și vor fi promovate modificările legislative necesare pentru reconcilierea rapidă a plăților.
- **Monitorizarea timpurie a obligațiilor fiscale restante**, astfel încât contribuabilii care depășesc scadența să fie contactați rapid, înainte ca datoriile să se acumuleze. Obiectivul este identificarea cauzelor întârzierii, stabilirea unor măsuri de remediere și prevenirea transformării unor restante temporare în arierate greu de recuperat.
- **Îmbunătățirea comunicării între administrația fiscală și sistemul bancar**, cu respectarea cadrului legal privind protecția datelor și secretul bancar, pentru actualizarea rapidă a situației obligațiilor fiscale și pentru gestionarea mai eficientă a contribuabililor care înregistrează debite restante.
- **Trecerea de la o relație predominant sancționatorie la una preventivă și predictibilă**, în care contribuabilul corect primește sprijin, clarificări și instrumente simple de conformare, iar intervențiile ferme sunt concentrate asupra neconformării deliberate și a evaziunii fiscale
- **Reintroducerea în sfera de aplicare a Legii prevenirii a unor contravenții fiscale cu caracter formal și declarativ**, precum depunerea cu întârziere a declarațiilor fiscale sau alte neconformări administrative care nu generează prejudicii bugetare, în scopul promovării conformării voluntare, reducerii sarcinilor administrative și orientării activității de control către abaterile cu impact fiscal semnificativ.
- **Realizarea unei analize cuprinzătoare a cadrului legislativ și a funcționării sistemului RO e-Transport**, în vederea evaluării eficienței acestuia în atingerea obiectivelor de combatere a evaziunii fiscale și asigurării unui echilibru adecvat între necesitățile de control și costurile administrative și financiare suportate de operatorii economici.
- **Consolidarea echilibrului dintre drepturile și obligațiile contribuabililor și cele ale administrației fiscale**, prin instituirea unor termene clare și obligatorii de acțiune și răspuns atât pentru contribuabili, cât și pentru autoritățile fiscale.
- **Digitalizarea serviciilor vamale pentru cetățeni și operatori economici prin crearea unei platforme digitale integrate pentru gestionarea principalelor servicii vamale**. Ministerul Finanțelor își propune digitalizarea proceselor de autorizare, gestionarea electronică a garanțiilor financiare și a deciziilor vamale, înregistrarea online a operatorilor economici, reducerea birocrăției și creșterea accesibilității serviciilor publice vamale

- **Dezvoltarea și integrarea unor soluții bazate pe inteligență artificială pentru sprijinirea modernizării serviciilor vamale**, consolidarea securității frontierelor, creșterea capacității de control și accelerarea transformării digitale a Autorității Vamale Române

Măsuri suplimentare de simplificare și interoperabilitate

- Pregătirea unui set de măsuri de simplificare și debirocratizare, cu efect real în activitatea contribuabililor și mediului de afaceri
- Inițierea demersurilor pentru înlocuirea Registrului unic de control cu o platformă digitală integrată, care să permită gestionarea transparentă și eficientă a interacțiunii dintre contribuabili și toate autoritățile cu atribuții de control și inspecție.
- Simplificarea obligațiilor declarative, prin eliminarea raportărilor redundante și reducerea sarcinilor administrative suportate de contribuabili, inclusiv prin renunțarea la raportarea financiară semestrială, la declarații redundante din domeniul TVA și la notificarea separată a autorităților statului în cazul unor modificări apărute în situația contribuabililor, informațiile urmând să fie comunicate automat între instituții.
- Extinderea utilizării declarațiilor fiscale precompletate, în special a celor cu grad mare de manualitate și a celor cu date repetitive și redundante, și a mecanismelor automate de validare a datelor, pentru creșterea conformării voluntare și reducerea erorilor de raportare.
- Asistența acordată contribuabililor va fi consolidată prin ghiduri, materiale explicative, instrumente digitale și soluții interactive care să faciliteze înțelegerea modului de aplicare corectă a legislației fiscale.
- Canalele digitale de comunicare și interacțiune cu contribuabilii vor fi diversificate, inclusiv prin diseminarea informațiilor de interes public prin platforme de social media și alte instrumente moderne de informare publică.
- Creșterea gradului de interoperabilitate între sistemele informatice ale instituțiilor publice va fi dezvoltată astfel încât schimbul de informații să se realizeze cât mai automatizat, fără solicitarea către cetățeni și contribuabili a unor documente deja deținute de alte autorități ale statului.
- Finalizarea și operaționalizarea cadrului național de aplicare a Regulamentului MiCA, inclusiv prin clarificarea regimului de autorizare, supraveghere și fiscalizare a activităților din domeniul criptoactivelor.

Scăderea evaziunii prin:

- valorificarea datelor colectate de ANAF din eFactura, AMEF, declarații și alte seturi prin platforme de analiză avansată și dezvoltarea de indicatori de corelare a datelor;
- sistem de atenționare timpurie (early warning) bazat pe indicatori relevanți care să sesizeze din timp eventuale probleme financiare ale contribuabilului;
- introducerea obligației de publicare a tuturor informațiilor/autorizațiilor, date de identificare a societății care vinde online sub anumite platforme similar magazinelor cu desfacere fizică a produselor și de înregistrare a rezidenței fiscale pentru fiecare magazin online care efectuează acte de comerț în România;
- trasabilitate financiară pentru tranzacțiile efectuate prin platforme online cu corelație între sistemul bancar, firmele de curierat și sistemul vamal. Declararea tuturor conturilor folosite în activitatea comercială pe baza extrasului de cont.

Responsabilitate fiscal-bugetară

1. Elaborarea unei strategii naționale pentru sustenabilitate fiscal-bugetară 2026-2029, care va include jaloane clare de reducere a deficitului, ținte privind ponderea cheltuielilor rigide și politici de echilibrare a bugetului pe termen mediu;
2. Consolidarea rolului Consiliului Fiscal și introducerea unui mecanism de dialog public extins înaintea adoptării măsurilor fiscale majore în spiritul transparenței și responsabilității democratice;
3. Prioritar se va pune accent pe conduita ANAF care, în procesul de administrare fiscală a contribuabililor, trebuie să se asigure că impune măsuri asigurătorii (sau executorii) asupra bunurilor debitorilor anterior deschiderii procedurilor de insolvență;
4. ANAF instituie măsuri pentru ca în propriile evidențe să se reflecte cu fidelitate situația datoriilor restante ale contribuabililor, în fiecare zi;
5. Centralizarea planurilor de control și analizei de risc;
6. Combaterea evaziunii fiscale în industria de servicii;
7. Înăsprirea legislației privind evaziunea fiscală și executării silite - criminalizarea evaziunii fiscale;
8. Revizuirea cadrului de subvenționare a companiilor de stat, astfel încât sprijinul acordat din fonduri publice să fie justificat, transparent și orientat către rezultate. Subvențiile vor fi analizate pe baza unor criterii clare privind necesitatea economică, relevanța serviciului public prestat, performanța companiei, planul de restructurare, eficiența cheltuielilor și impactul asupra cetățenilor sau economiei. Acordarea sprijinului bugetar va fi condiționată de respectarea unor indicatori de performanță și de utilizarea fondurilor exclusiv pentru cheltuieli eligibile, direct legate de activitatea companiei, continuitatea serviciilor publice sau investiții necesare. Vor fi excluse de la finanțare cheltuielile care nu au legătură cu obiectivul subvenției, precum achiziții nejustificate, beneficii administrative excesive, autoturisme de lux sau bonusuri salariale care nu sunt corelate cu performanța și redresarea companiei.;
9. Introducerea unui mecanism de taxare la ieșire (exit tax), în conformitate cu standardele și legislația europeană și internațională, pentru a asigura impozitarea câștigurilor de valoare generate pe teritoriul României înainte de transferul activelor, rezidenței fiscale sau activității economice în alte jurisdicții.

Mai multă transparență în execuția bugetară

Execuția bugetară va fi prezentată într-o formă mai clară pentru cetățeni, mediul de afaceri și autoritățile locale, astfel încât să fie vizibil cum sunt folosiți banii publici, ce programe performează și unde apar întârzieri sau riscuri.

Dezvoltarea pieței de capital românești ca sursă de finanțare pentru economie

Guvernul va sprijini utilizarea pieței de capital pentru finanțarea companiilor românești, atragerea economiilor populației către investiții productive și creșterea transparenței companiilor la care statul deține participații, fără afectarea controlului strategic al statului acolo unde acesta este necesar.

- Măsurile pentru piața de capital vor include stimularea investițiilor persoanelor fizice în acțiuni, inclusiv prin mecanisme de deducere a investițiilor, precum și sprijin pentru companiile care se listează la bursă.
- Miza este mobilizarea capitalului privat și a capitalului românesc în investiții productive, printr-o piață de capital mai adâncă, companii listate și economisire pe termen lung pusă la lucru în economie.
- Pilonul II trebuie privit ca parte a arhitecturii de economisire pe termen lung: oferă protecție suplimentară pentru viitorii pensionari și constituie o sursă importantă de capital intern pentru economie.
- Dezvoltarea Pilonului II și diversificarea investițiilor vor fi corelate cu stabilitatea regulilor, administrarea prudentă și dezvoltarea pieței de capital.
- Sustenabilitatea sistemului public de pensii depinde de dinamica demografică, de numărul persoanelor active în economie și de lărgirea bazei contributive. Soluția structurală este creșterea ocupării, reducerea excepțiilor nejustificate, corelarea cu reforma salarizării și predictibilitate fiscal-bugetară.
- Rolul Ministerului Finanțelor în politica de pensii este să asigure sustenabilitatea financiară, compatibilitatea cu bugetul și credibilitatea angajamentelor pe termen lung.
- Dezvoltarea unor mecanisme moderne de economisire și investiții pe termen lung pentru populație, inspirate din modelele internaționale de succes, prin introducerea de stimulente fiscale și financiare care să încurajeze direcționarea economiilor către piața de capital, fonduri de investiții, instrumente de pensii private și alte vehicule investiționale reglementate. Obiectivul este creșterea gradului de participare a populației la finanțarea economiei reale, consolidarea culturii investiționale și mobilizarea capitalului autohton în sprijinul dezvoltării economice sustenabile.
- Promovarea și dezvoltarea unui cadru legislativ și fiscal favorabil constituirii și listării vehiculelor de tip Real Estate Investment Trust (REIT), în vederea stimulării investițiilor în sectorul imobiliar, diversificării instrumentelor disponibile pe piața de capital și facilitării accesului populației și investitorilor instituționali la active imobiliare generatoare de venituri.
- Continuarea și extinderea programelor de finanțare și asistență tehnică destinate companiilor românești care urmăresc accesarea finanțării prin piața de capital.
- Stimularea emisiunilor de obligațiuni corporative și municipale prin crearea unui cadru legislativ și fiscal care să faciliteze utilizarea obligațiunilor corporative și municipale ca sursă alternativă de finanțare a investițiilor.
- Simplificarea procedurilor de acces la finanțare prin piața de capital pentru IMM-uri prin reducerea costurilor administrative și simplificarea cerințelor de conformare pentru întreprinderile mici și mijlocii care accesează piața de capital.
- Extinderea programelor de educație financiară și investițională prin dezvoltarea unor programe naționale de educație financiară pentru creșterea gradului de înțelegere a instrumentelor de economisire și investiții.
- Susținerea dezvoltării produselor de investiții dedicate tinerilor investitori prin construcția cadrului legislativ necesar și promovarea unor produse de investiții accesibile și adaptate nevoilor tinerilor, pentru stimularea economisirii și investițiilor încă de la începutul vieții profesionale.

- Dezvoltarea pieței instrumentelor financiare verzi și sustenabile prin incurajarea emisiunilor de obligațiuni verzi, obligațiuni de sustenabilitate și alte instrumente financiare dedicate finanțării tranziției către o economie durabilă.

Revizuirea cheltuielilor permanente ale statului

Cheltuielile recurente vor fi analizate periodic pentru a evita acumularea de obligații permanente fără acoperire în venituri. Orice majorare de cheltuială permanentă va trebui corelată cu spațiul bugetar disponibil și cu țintele fiscal-bugetare asumate.

Principiul „banii publici urmează performanța”

Alocările bugetare către instituții, programe și companii de stat vor fi corelate cu indicatori de performanță, rezultate măsurabile și impact real. Finanțarea publică nu trebuie să întrețină inerția administrativă, ci să susțină servicii mai bune pentru cetățeni.

Dezvoltarea capacității de analiză macroeconomică și de evaluare a impactului măsurilor de politică publică

Calitatea deciziei economice depinde de capacitatea statului de a anticipa și de a evalua riguros efectele măsurilor pe care le adoptă. Astăzi, deciziile cu impact major — modificări fiscale, scheme de ajutor de stat sau măsuri de sprijin economic — sunt fundamentate adesea pe analize parțiale, realizate sub presiunea timpului și fără un instrumentar macroeconomic unitar. Capacitatea de analiză rămâne fragmentată între instituții, dependentă de un număr mic de specialiști și insuficient conectată la expertiza academică, iar evaluările ex-post, care ar trebui să arate dacă o măsură și-a atins scopul, sunt aproape absente. Acest capitol propune corectarea acestei situații, construind o capacitate de analiză solidă **împreună cu universitățile de profil, pe bază de acorduri-cadru și parteneriate.**

Capacitate de analiză macroeconomică și de modelare. Vom consolida unitatea de analiză macroeconomică și evaluare de impact, cu rol de coordonare metodologică la nivelul administrației, și vom dezvolta un set de modele proprii — macroeconomic, de microsimulare fiscală și de echilibru general — pentru simularea efectelor măsurilor. Pe această bază, fiecare măsură economică majoră va fi însoțită de un studiu de impact ex-ante și de un angajament de evaluare ex-post, după o metodologie unitară de evaluare necesară în fundamentarea actelor normative cu impact economic.

Capacitate specializată în domeniul ajutorului de stat.

Dezvoltarea capacității de analiză a efectelor schemelor de ajutor de stat — efectul de stimulare, proporționalitatea, impactul asupra concurenței și raportul cost-beneficiu — pe baza unei metodologii standardizate, aliniată la cadrul european și la practica Comisiei Europene. Cooperarea tehnică dintre autoritatea de concurență, ministerele de resort și furnizorii de ajutor va fi întărită, iar schemele mari vor fi supuse evaluării ex-post a efectelor, conform cerințelor europene.

Capital uman și infrastructură de date.

Incurajarea recrutării și retenției economiștilor specializați printr-o grilă de carieră adaptată competențelor tehnice rare și un plan de formare continuă derulat în parteneriat cu universitățile. În paralel, vom dezvolta o infrastructură integrată de date economice și fiscale, cu acces securizat pentru analiză și cu protejarea confidențialității, și vom asigura instrumentele de modelare necesare.

Statul va dispune astfel de o capacitate permanentă, independentă tehnic și recunoscută profesional, de analiză macroeconomică și de evaluare a impactului, sprijinită de un parteneriat stabil cu mediul academic.

Parteneriatul cu universitățile de profil.

Elementul central al acestor parteneriate îl reprezintă dezvoltarea capacității analitice și de fundamentare a politicilor publice în colaborare cu universitățile economice și institutele de cercetare, prin acorduri-cadru multianuale și mecanisme de cooperare stabile.

Banca de Investiții și Dezvoltare – rol strategic, guvernantă și produse operaționale

Banca de Investiții și Dezvoltare va fi consolidată ca principal instrument financiar strategic al statului român pentru mobilizarea capitalului privat, susținerea investițiilor, creșterea absorbției fondurilor europene și dezvoltarea competitivității economiei.

Capitalizarea inițială de 3 miliarde de lei va fi majorată în acest an cu cel puțin 100 mil euro prin componenta de împrumut aferentă PNRR asigurând premisele unor resurse financiare semnificative care să permită îndeplinirea mandatului de bancă de dezvoltare.

Mai mult, aceste resurse vor fi suplimentate și prin mandate specifice, conform O.U.G. nr 8/2026 privind instituirea unor măsuri de relansare economică și creșterea investițiilor productive și a competitivității precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul fiscal-bugetar. Astfel, în bugetul de stat sunt prevăzute sume de 1 mld de lei care vor putea fi acordate în nume și cont stat de către BID prin instrumente de garantare și creditare (inclusiv prin structurarea de instrumente prin preluarea activității în nume și cont stat de la Exim Banca Românească precum și scheme de ajutor de stat atât pentru sprijinirea investițiilor romanilor din Diaspora în România cât și pentru sprijinirea creșterii competitivității economice).

BID va avea un rol central în tranziția de la finanțarea bazată predominant pe granturi către instrumente financiare moderne, cu efect de multiplicare: garanții, cofinanțare, blended finance, co-investire, partajarea riscului, finanțări combinate cu granturi și asistență tehnică. În perspectiva Cadrului Financiar Multianual 2028–2034, BID va funcționa ca platformă națională pentru instrumentele financiare aferente programelor europene, continuării PNRR, Fondului European de Competitivitate, InvestEU și altor inițiative dedicate competitivității, tranziției verzi, securității economice și dezvoltării industriale.

În etapa actuală, BID implementează sau pregătește instrumente relevante pentru economie: Garanția de Portofoliu pentru IMM-uri, cu plafon alocat de 6,16 miliarde lei și peste 95% cotă de piață acoperită prin intermediari financiari; garanții individuale pentru proiecte publice și companii subordonate, cu 2,2 miliarde lei disponibili; creditare directă pentru sectorul public și

infrastructură, cu portofoliu în pregătire de peste 450 milioane lei; precum și instrumente din fonduri europene pentru IMM-uri și investiții regionale, cu alocări de aproximativ 233 milioane euro prin Fondul de Participare Regional și aproximativ 189 milioane euro prin Fondul de Participare Tranziție Justă.

În baza OUG nr. 8/2026, BID va implementa, în numele și contul statului, programe de finanțare, garantare și investiții pentru reducerea constrângerilor de finanțare în sectorul public și privat. Printre acestea se numără „Diaspora Investește Acasă”, cu buget de 100 milioane euro pentru perioada 2026–2029, programul pentru creșterea competitivității și convergenței regionale, cu buget de 500 milioane euro pentru perioada 2027–2032, instrumente dedicate agriculturii, autorităților locale, operatorilor de servicii publice și proiectelor finanțate din fonduri europene.

BID va avea un rol important și în utilizarea Fondului de Modernizare, prin instrumente financiare dedicate eficienței energetice, securității energetice, decarbonizării industriei, modernizării rețelelor de distribuție și stocare și reducerii consumului energetic. De asemenea, va contribui la instrumentul combinat grant-credit din Fondul Social pentru Climă, cu o alocare estimată de 300 milioane euro pentru microîntreprinderi vulnerabile.

Pe lângă finanțare și garantare, BID va dezvolta servicii de asistență tehnică pentru IMM-uri, autorități locale și regionale, companii de utilități publice și proiecte strategice, pentru creșterea maturității și bancabilității proiectelor și accelerarea absorbției fondurilor europene.

JUSTIȚIE

Obiective generale

Justiție eficientă, accesibilă, imparțială și independentă. Modernizarea infrastructurii și eficientizarea activității, pe baza unor criterii de performanță sporite și reformă legislativă. Combaterea infracționalității, accelerarea recuperării prejudiciilor din infracțiuni și măsuri sporite de protejare a victimelor. Digitalizarea instituțională și funcțională. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale și separarea puterilor în stat. Dialog și cooperare instituțională și interprofesională.

Reforme și modernizare. Justiție pentru cetățeni și pentru mediul de afaceri

1. Îmbunătățirea cadrului legal pentru susținerea accesului la justiție prin ajutorul public judiciar pentru persoane fizice și juridice;
2. Reducerea duratei de soluționare a cauzelor și punerea eficientă în executare a hotărârilor judecătorești, atât în mediul privat, cât și de către autorități;
3. Creșterea eficienței în combaterea fenomenelor infracționale grave care afectează siguranța cetățenilor precum trafic de persoane, trafic de droguri, evaziune fiscală și corupție;
4. Generalizarea proiectului Educația juridică în școli, element esențial de prevenție socială pe termen lung;
5. Reevaluarea legislației privind incriminarea evaziunii fiscale, pentru o mai eficientă combatere a acestui fenomen ilicit;

6. Revizuirea politicii de resurse umane - recrutare, evaluare, promovare, răspundere disciplinară și reintegrarea personalului;
7. Reevaluarea legislației privind salarizarea personalului din sistemul de justiție care să prevină procesele și calculul diferențiat al salariilor;
8. Simplificarea procedurilor comerciale în vederea încurajării de noi investiții și a dezvoltării celor existente;
9. Armonizarea legislației primare și secundare la reglementările europene în materie de TVA și taxe, precum și la practica Curții de Justiție a Uniunii Europene;
10. Măsuri pentru specializarea magistraților;
11. Întocmirea unui codex al societăților comerciale care să cuprindă actualizarea legii societăților comerciale și toate actele normative privind insolvența și falimentul acestora în plan național și european;
12. Secții specializate pentru mediul de afaceri, începând cu cele 15 municipii în care funcționează curți de apel;
13. Înființarea unui corp de specialiști pentru completele specializate în litigii de achiziții publice;
14. Promovarea de instrumente alternative proceselor în instanță, precum medierea, arbitrajul și procedurile notariale;
15. Instituirea cadrului legal pentru soluționarea la distanță a litigiilor cu profesioniști;
16. Utilizarea instrumentelor digitale pentru a spori eficacitatea, transparența și securitatea juridică;
17. Inventarierea de către registrul comerțului a tuturor autorizațiilor necesare pentru derularea fiecărei categorii de activitate comercială. Punerea la dispoziția publicului a acestor informații într-o manieră ușor accesibilă, transparentă, completă și clară;
18. Cooperarea cu mediul de afaceri, în scopul îmbunătățirii legislației aplicabile afacerilor;
19. Revizuirea legislației și reorganizarea pe domenii de activitate, în acord cu nevoile reale ale societății; în colaborare cu Consiliul Legislativ se va face identificarea tuturor actelor normative care necesită corelare legislativă;
20. Interpretare legislativă și jurisprudență unitare. Publicarea expunerilor de motive și a dezbaterilor din comisiile parlamentare de specialitate, astfel încât să faciliteze înțelegerea de către destinatari și instanțele de judecată a literei și spiritului legii;
21. Implementarea deciziilor CCR, CEDO și CJUE; reglementarea obligativității revizuirii legislative la un termen de referință scurt pentru corelarea legislației cu nevoile reale ale societății;
22. Identificarea unor criterii obiective de meritocrație și experiență pentru accesul magistraților la grade profesionale superioare și la funcții de conducere;
23. Reevaluarea organizării și funcționării Inspecției Judiciare pentru eficientizarea activității acesteia;
24. La Institutul Național al Magistraturii, în cadrul concursului de admitere, se vor asigura locuri pentru minoritățile naționale;
25. Reevaluarea hărții judiciare a judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătorii pentru eficientizarea actului de justiție;
26. Reglementarea mecanismelor legale de asigurare a volumului optim de activitate pentru magistrați în vederea asigurării unui timp rezonabil de soluționare a fiecărei cauze; introducerea unor proceduri adecvate de filtrare a sesizării instanțelor, apte să conducă la reducerea inflației de cauze care nu necesită o soluționare judiciară;

27. Recuperarea cheltuielilor cu persoanele care s-au sustras urmăririi penale sau executării condamnărilor;
28. Asigurarea personalului necesar instanțelor și parchetelor și identificarea unor soluții privind echilibrarea schemelor de judecători, împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii;
29. Utilizarea eficientă a resursei umane calificate din domeniul judiciar, prin reintegrarea magistraților pensionari în activitate și diminuarea astfel a cheltuielilor statului cu plata pensiilor ocupaționale, prin majorarea perioadei de revenire în sistem de la 3 ani la 7 ani;
30. Standardizarea schemelor de personal, în funcție de volumul de activitate al instanței sau parchetului, precum și constituirea în cadrul parchetelor a unor compartimente performante de investigatori specializați în domenii de nișă, cum ar fi investigațiile financiare ori în domeniul criminalității informatice sau în legătură cu infracțiunile de mediu;
31. Reforma instituțională și legislativă pentru protecția superioară a victimelor infracțiunilor.

Acțiuni eficiente pentru instituțiile subordonate și profesiile conexe actului de justiție:

1. Eficientizarea activității de expertiză judiciară, consolidarea capacității operaționale a INEC în cât mai multe domenii de activitate și dezvoltarea infrastructurii la nivel teritorial;
2. Îmbunătățirea, în acord cu standardele europene, a reglementărilor privind accesul în corpul experților în vederea creșterii gradului de profesionalizare a acestora;
3. Eficientizarea activității ANP, DNP prin revizuirea și modernizarea cadrului legislativ și prin reforma instituțională;
4. Măsuri pentru reintegrarea polițiștilor penitenciari prin acordarea dreptului de reîncadrare în sistem după pensionare cu diminuarea la 15% a pensiei, într-un termen maxim de 7 ani de la data ieșirii din sistem ca urmare a pensionării;
5. Eficientizarea mecanismelor de recuperare a prejudiciilor și a tuturor produselor infracțiunii; întărirea rolului ANABI și colaborarea cu Ministerul de Finanțe;
6. Simplificarea accesului la registrul comerțului, eficientizarea activității ONRC;
7. Încheierea de parteneriate între autoritățile statului și profesiile juridice organizate în mod independent;
8. Pentru a degreva instanțele de judecată, Ministerul Justiției susține un dialog cu CSM și cu uniunile profesiilor juridice prin promovarea și folosirea de către justițiabili a procedurilor alternative și simplificate de soluționare a litigiilor;
9. Consolidarea independenței profesiei de avocat, pentru asigurarea efectivă a dreptului la apărare în acord cu art. 24 din Constituția României și cu normele europene.

Măsuri pentru accelerarea absorbției fondurilor europene:

1. Respectarea termenelor pentru finalizarea țințelor și jaloanelor din PNRR, Mecanismul financiar norvegian și Programul de cooperare elvețiano-român.
2. Orice modificare a legilor justiției se va face doar în cooperare și negociere cu Comisia Europeană pentru a nu periclita PNRR.

Programe de finanțare/dezvoltare. Proiecte de infrastructură în sistemul judiciar:

1. Continuarea demersurilor pentru realizarea Cartierului pentru Justiție - Justice District - din București;

2. Continuarea și actualizarea Programului național de investiții în infrastructura instanțelor și parchetelor;

3. Finalizarea construcției a două penitenciare noi (Buzău și Prahova) și continuarea modernizării celor existente, astfel încât pedepsele să fie executate în România în acord cu standardele CEDO;

4. Introducerea unui cadru multianual în ceea ce privește proiecțiile de realizare a investițiilor majore în infrastructura instanțelor, inclusiv în dezvoltarea capacităților de informatizare/digitalizare a activității acestora, precum și pentru investiția Cartierul pentru Justiție - Justice District București.

Digitalizare/Debirocratizare

1. Digitalizarea instanțelor, prin generalizarea dosarului electronic, a procedurilor de comunicare prin mijloace electronice, instituirea domiciliului electronic, realizarea de conexiuni cu platformele electronice ale altor instituții, generalizarea posibilității de desfășurare a litigiilor și activităților de formare prin mijloace electronice și asigurarea infrastructurii informatice adecvate; utilizarea instrumentelor de inteligență artificială

2. Revizuirea cadrului legislativ, în special a normelor de procedură, pentru asigurarea compatibilizării și adecvării acestuia la cerințele impuse de procesul de digitalizare a desfășurării procedurilor judiciare, inclusiv la distanță

AGRICULTURĂ

Obiective generale

Modernizarea sistemului de irigații. Sprijinirea fermierilor și procesatorilor români pentru creșterea producției interne și reducerea importurilor de alimente

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Reorganizarea instituțiilor deconcentrate din domeniul agricol la nivel județean
2. Continuarea reorganizării administrative a agențiilor din subordinea MADR. În funcție de acordul Comisiei Europene, unificarea prin reorganizare a agențiilor de plăți

Măsuri de dezvoltare

1. Echilibrarea balanței comerciale pentru produse agroalimentare. Programe de stimulare a producției și a capacității de procesare;

2. Sprijinirea sectorului de creștere a suinelor. Dezvoltarea fermelor de familie;

3. Sprijinirea sectorului de creștere a păsărilor prin realizarea de ferme;

4. Continuarea programului INVESTALIM;

5. Continuarea finanțării proiectelor aprobate destinate procesării prin programul național strategic;

6. Continuarea programului național strategic pentru procesare în sectorul de panificație;

7. Continuarea stimulării producției de legume, fructe și cartofi;

8. Strategia de finanțare a infrastructurii principale și secundare de irigații din România. Creșterea suprafeței irigabile;

9. Regândirea programului AgroInvest prin: garantarea de către stat a creditelor de investiții; acordarea de credite avantajoase;

Măsurile de debirocratizare/digitalizare

Îmbunătățirea legislației care reglementează agricultura ecologică, pentru creșterea încrederii consumatorului român în produsele provenite din acest sistem.

TRANSPORTURI ȘI INFRASTRUCTURĂ

Obiective generale

Investițiile rămân motorul creșterii economice și al dezvoltării unei țări, iar investițiile în infrastructura de transport sunt placa turnantă pentru dezvoltarea României pe termen mediu și lung.

Prioritizarea investițiilor și accelerarea celor finanțate

Păstrarea unui ritm constant al acestor investiții reprezintă în actualul context economic extrem de fragil cea mai mare provocare și o importantă misiune pentru o guvernare responsabilă.

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Prioritizarea contracte CNAIR
2. Plan de reducere a subvențiilor acordate companiilor din subordine
3. Liberalizarea transportului județean
4. Reforma ROMATSA RAR, ARR, AACR, TAROM, Aeroportul Otopeni și a celorlalte companii din subordinea ministerului
5. Consilii de administrație formate din profesioniști
6. Transparență (CCM-uri, cheltuieli, bugete etc.)
7. Indicatori de performanță → demiteri pentru neîndeplinire
8. Reducere subvenții și creșterea eficienței
9. Audit active
10. Sediul fiscal în România pentru companiile din domeniul aerian - condiționat de cadrul legislativ european. Soluții alternative - taxă fixă/bilet outgoing
11. Testare funcționari și personal de conducere angajat prin contract de mandat
12. Revizuire contracte colective de muncă
13. Optimizare funcțională și administrativă la nivelul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, precum și a unor instituții aflate în subordine, comasarea entităților cu atribuții convergente sau complementare
14. Optimizarea structurii organizaționale. Structură optimă de personal, eliminarea pozițiilor redundante și o alocare eficientă a resurselor umane.
15. Automatizarea proceselor operaționale: implementarea tehnologiilor moderne de automatizare a proceselor, contribuind astfel la reducerea costurilor operaționale, a personalului excedentar și la creșterea rapidității în livrarea serviciilor de transport către cetățeni
16. Reforma sistemului de taxare a transportului
17. Revizuirea sistemului de acordare a subvențiilor de transport prin: monitorizarea contractelor de servicii publice și trecerea la un sistem axat pe numărul de călători expediați, eficiență și calitate a serviciilor; valorificarea mai eficientă a activelor de transport subutilizate; identificarea unor resurse financiare europene adiționale pentru subvenționarea transportului destinat categoriilor vulnerabile

18. Continuarea îndeplinirii tuturor condiționalităților aferente jalonului 79 PNRR privind procedurile de guvernare corporativă (OUG 109).

Măsuri accelerare absorbție fonduri europene

1. Sprijinirea transportului feroviar din zonele defavorizate sau izolate către polii urbani regionali;
2. Înlocuirea flotei de trenuri de metrou pe Magistrala 4 existentă prin achiziția a 12 trenuri de metrou și sistem de automatizare și siguranță cu finanțare din Fondul pentru modernizare;
3. Stații de reîncărcare pe rețeaua de drumuri de mare viteză - autostrăzi, drumuri expres, precum și drumuri naționale printr-un program finanțat prin Fondul pentru modernizare;
4. Stații de reîncărcare mediul privat, finanțate prin Fondul pentru modernizare;
5. Instalarea stațiilor de reîncărcare/încărcare baterii și creșterea capacității rețelei electrice din porturi, finanțat prin Fondul pentru modernizare;
6. Implementarea unui program finanțat prin Fondul pentru modernizare pentru înverzirea operațiunilor aeroportuare și portuare prin înlocuirea utilajelor și echipamentelor neperformante din punctul de vedere al consumului de energie cu utilaje și echipamente cu emisii zero;
7. Implementarea unui program finanțat prin Fondul pentru modernizare pentru înlocuirea flotei de vehicule pentru transportul rutier și feroviar de marfă, precum și a flotei pentru transportul de pasageri și marfă maritim și pe căi navigabile interioare, prin achiziția de vehicule cu emisii zero.

Acțiuni pentru companii/instituții subordonate

Vom continua restructurarea TAROM. Aplicarea planului de restructurare aprobat de Comisia Europeană, în urma căruia operațiunile TAROM vor fi raționalizate, flota va fi reînnoită și costurile vor fi reduse. TAROM trebuie să redevină un actor aerian important în spațiul aerian european și internațional.

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

1. Integrarea soluțiilor de inteligență artificială pentru o adaptabilitate mai mare la cerințele pieței; automatizarea prin robotic process automation (RPA) și inteligența artificială (AI)
2. Investiții în tehnologii inovative: sistemele de management al traficului de tip ERTMS/ITS trebuie să fie extinse și să devină standardul în domeniu. Finanțarea acestora trebuie să includă centre de management al traficului, baze de date, tehnologiile pentru vehicule autonome, sistemele moderne de taxare și control
3. Înființarea Biroului Unic pentru Înmatricularea Autovehiculelor (RAR)
4. Spații de servicii concesionate: programul trebuie continuat într-un ritm mai alert pentru toate spațiile de servicii de pe drumurile din țară, astfel încât cetățenii să beneficieze de aceste servicii moderne.

Corelarea strategiilor în transporturi

Corelarea MPGT cu strategiile locale și regionale și a planurilor de mobilitate urbană este esențială, având în vedere tendințele globale de concentrare a populației în jurul marilor orașe. Mobilitatea urbană și metropolitană, logistica integrată și intermodalitatea sunt critice pentru a asigura nevoile cetățenilor, necesitând investiții majore și susținute.

Sprijinirea industriei naționale pentru dezvoltarea infrastructurii de transport

Vom ținti dublarea producției naționale de materii prime și materiale de construcții utilizate în realizarea infrastructurii de transport până în 2028, atât prin stimularea producției interne, cât și prin diversificarea soluțiilor tehnice pentru proiectele de infrastructură, astfel încât să fie favorizate capacitățile de producție naționale.

Mobilitate militară

Vom urmări asigurarea conectării rutiere sau feroviare a obiectivelor militare strategice la principalele rute de transport din România, astfel încât să fie asigurată mobilitatea militară rapidă și sigură. Înființarea Comitetului Național de Coordonare a Mobilității Militare, având ca membri Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Afacerilor Externe.

În sprijinul funcționării acestuia vor fi întreprinse măsuri pentru întărirea capacității instituționale a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii în vederea accesării finanțărilor europene disponibile în domeniul mobilității militare, intensificarea cooperării internaționale în conformitate cu direcțiile stabilite în Cartea albă comună privind pregătirea pentru apărarea Europei 2030 și Comunicarea comună privind abordarea strategică a UE la Marea Neagră, optimizarea rutelor de transport rutier și feroviar care traversează România pentru operaționalizarea coridorului de mobilitate militară între porturile de la Marea Baltică, Marea Neagră și Marea Egee, simplificarea și armonizarea procedurilor naționale de autorizare a mișcărilor militare transfrontaliere în acord cu standardele stabilite de Agenția Europeană de Apărare (EDA), precum și consolidarea colaborării interinstituționale în cadrul proiectelor „Rețeaua de centre logistice în Europa și de sprijin pentru operații” și „Mobilitatea militară”, dezvoltate sub egida mecanismului PESCO al Uniunii Europene.

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere, feroviare, aeriene

1. Continuarea implementării programului de construcție a variantelor de ocolire. Până în 2028 vor fi finalizate variante ocolitoare, care vor scoate traficul greu din localitățile supraaglomerate și vor crește calitatea vieții cetățenilor, în cea mai mare parte prin descentralizare și parteneriate cu autoritățile publice locale.

2. Prioritizarea transportului feroviar metropolitan. În jurul marilor aglomerări urbane, transportul feroviar metropolitan este o necesitate majoră, în contextul traficului rutier extrem de aglomerat în aceste zone metropolitane. Vor fi dezvoltate rețele de trenuri suburbane și metropolitane pentru a reduce aglomerația rutieră și a îmbunătăți mobilitatea urbană în zonele metropolitane. Aceste proiecte vor contribui la o mai bună conectivitate între orașele mari și suburbii, facilitând deplasarea rapidă și eficientă a cetățenilor. Introducerea transportului feroviar pe rute scurte, la tarife scăzute. Beneficii: Acces la locurile de muncă, reducerea traficului rutier și a poluării. Creșterea accesului locuitorilor din proximitatea marilor orașe la locurile de muncă mai bine plătite din zonele urbane.

3. Asigurarea coridoarelor feroviare rapide și predictibile pentru marfă. Crearea unor coridoare feroviare eficiente pentru transportul de marfă va reprezenta o prioritate. Aceste coridoare vor asigura timpi de tranzit mai scurți, costuri reduse și o predictibilitate mai mare a transportului de marfă, contribuind astfel la creșterea competitivității economice a României în regiune.

Fără a ne limita la această enumerare, investițiile prioritare pe fiecare sector de transport sunt următoarele:

Rutier

- Autostrada A1 Sibiu-Pitești și Lugoj-Deva pentru conectarea portului Constanța și a capitalei la vestul Europei
- Autostrada de centură a Bucureștiului A0 împreună cu noi conexiuni radiale spre capitală
- Autostrada A7 Ploiești-Pășcani-Suceava
- Autostrada A3 Transilvania Târgu Mureș-Cluj-Oradea
- Autostrada Ploiești – Brașov (parte din A3)
- Autostrada A8 Unirii Târgu Mureș-Iași-Ungheni
- Autostrada Timișoara-Moravița
- Autostrada A4 Sud „Alternativa Techirghiol“
- Autostrada Craiova-Lugoj cu ramificația spre Târgu Jiu
- Autostrada Făgăraș – Brașov – Bacău (parte din A13)
- Drumurile expres Arad-Oradea, Bacău-Piatra-Neamț, Focșani-Brăila, Suceava-Siret
- Conexiunea zonei metropolitane lărgite Râmnicu Vâlcea la Autostrada A1 Sibiu-Pitești prin modernizarea drumului național existent (etapa 1) și construirea unui drum expres nou (etapa 2)

Feroviar

- Magistrala Predeal-Brașov-Sighișoara-Simeria-Deva-Arad
- Magistrala Arad-Timișoara-Caransebeș-Craiova-București
- Magistrala Cluj-Napoca-Oradea-Episcopia Bihor
- Magistralele Giurgiu-Videle și Constanța-Mangalia
- Stabilirea oportunității și elementelor generale de culoar și viteză pentru calea ferată de mare viteză București-Cluj-Budapesta
- Îmbunătățirea conexiunii feroviare în Portul Constanța
- Modernizarea stațiilor de cale ferată în parteneriat cu autoritățile locale și îmbunătățirea conexiunilor zonelor agricole la infrastructura feroviară

Material rulant

- Peste 100 de trenuri electrice noi, respectiv 70 de locomotive și 140 de vagoane noi sau modernizate care să atingă fiecare reședință de județ ce beneficiază de cale ferată electrificată până în 2028

Metrou

- Magistrala 6 Aeroport Otopeni-1 Mai
- Magistrala 4 Gara de Nord-Gara Progresu
- Magistrala 5 Eroilor-Iancului-Pantelimon
- Extensii ale magistralelor actuale în zonele metropolitane și reabilitarea magistralelor existente, inclusiv conexiunea terminal T1 și viitorul T2 - Aeroport Henri Coandă

Aerian

- Dezvoltarea unui nou terminal la Aeroportul Internațional Henri Coandă București
- Dezvoltarea terminalelor cargo

Naval

- FAST DANUBE - decolmatarea sectoarelor de pe Dunăre prin dragaj, pe sectorul comun România-Bulgaria, astfel încât să se asigure navigarea continuă fără blocaje și la un tonaj mai ridicat al navelor și barjelor cea mai mare parte a anului
- Parteneriate între Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, autoritățile navale și cele locale pentru dezvoltarea proiectelor de investiții

ENERGIE

Obiective generale

Ministerul Energiei, în colaborare cu alte instituții guvernamentale, va iniția și propune o serie de măsuri și reforme ample, menite să transforme sectorul energetic al României, să stabilizeze prețurile, să combată ineficiențele și să asigure securitatea energetică pe termen lung. Aceste reforme vizează multiple aspecte ale sectorului, de la restructurarea companiilor de stat la modernizarea infrastructurii și promovarea noilor tehnologii.

I. Restructurarea și optimizarea companiilor și instituțiilor din subordine

Ministerul Energiei a inițiat un plan amplu de reorganizare a portofoliului său de companii.

1. Continuarea optimizării costurilor și managementului. De asemenea, se va stopa angajarea nespecificată.

2. Fuziuni și reorganizări: sunt prevăzute fuziuni și reorganizări strategice, cum ar fi Electrocentrale grup cu electrocentrale București (ELCEN) sau Institutul de Cercetare și Inginerie pentru mine pe lignit cu Complexul Energetic Oltenia.

3. Analiza de eficiență: se va efectua o analiză de eficiență pentru fiecare autoritate centrală și companie de stat, pentru a susține propunerile de desființare/eficientizare.

4. Continuarea reformei guvernantei corporative: se vor asigura profesionalizarea și independența managementului companiilor de stat, în conformitate cu ghidul OCDE, și se va implementa un tablou de bord cu indicatori de performanță. Aceasta include recrutarea deschisă a conducerilor, fără politizare și introducerea contractelor de performanță. Se vizează reducerea numărului membrilor consiliilor de administrație și eliminarea posturilor politizate.

5. Continuarea reducerii risipei: se vor introduce normative de cheltuieli, se va implementa un tablou de bord privind indicatorii de performanță, evaluarea anuală a membrilor executivi și neexecutivi și uzarea de toate prerogativele autorității tutelare pentru a revoca membrii care nu își ating indicatorii de performanță, se vor elimina primele de vacanță și alte beneficii nejustificate. Se va urmări reducerea cheltuielilor cu bunuri și servicii (cu excepția investițiilor).

6. Reinvestirea profitului: repartizarea profitului companiilor din energie într-un fond de investiții în domeniul energetic. Abrogarea legislației prezente care obligă companiile de stat să emită dividende anual.

7. Situația specială a companiilor în insolvență/ reorganizare/faliment: Ministerul Energiei gestionează entități aflate în dificultate, precum Compania Națională a Huilei - S.A. Petroșani (faliment), RADET (faliment) și Complexul Energetic Oltenia (plan de restructurare). Se impune renegocierea planului de restructurare al Complexului Energetic Oltenia pentru a corela închiderea capacităților pe cărbune cu construirea de noi capacități pe gaze naturale, fotovoltaice și stocare. Restructurarea Electrocentrale Craiova prin finalizarea actualizării SF pentru noul grup pe gaz, implementarea soluției tehnice de trecere pe motoare termice și CAF-uri pentru iarna 2026-2027 și trecerea Electrocentrale Craiova la autoritatea locală (Primăria Craiova).

II. Creșterea capacităților de producție și diversificarea mixului energetic

România vizează creșterea producției interne pentru a reduce dependența de importuri și a asigura securitatea energetică.

1. Energie nucleară:

- re tehnologizarea Unității 1 CNE Cernavodă și construcția unităților 3 și 4;
- dezvoltarea reactoarelor modulare de mici dimensiuni (SMR), cu încurajarea unei industrii locale pentru lanțul de furnizare;
- construirea primei instalații de detritiere din Europa la CNE Cernavodă, transformând România într-un centru european pentru producția și exportul de tritium (investiție cu Coreea de Sud);
- soluții financiare disruptive precum obligațiuni pentru energia nucleară, sisteme de credite energetice tranzacționabile și formarea unui consorțiu nuclear internațional.

2. Petrol și gaze:

- valorificarea zăcămintelor de gaze din Neptun Deep și Caragele pentru dublarea producției de gaze începând cu 2027;
- construirea/finalizarea de noi centrale pe gaze naturale (de exemplu: Ișalnița - 850 MW, Turceni - 475 MW, Iernut - 430 MW, Midia - 80 MW și Mintia - 1734 MW);

3. Energie regenerabilă (eoliană și solară):

- instalarea a peste 5.000 MW eolian și solar și 3000 MWh capacități de stocare până în 2027, susținute din PNRR și FM;
- dezvoltarea energiei eoliene offshore și definirea perimetrelor de concesionare;
- construirea de parcuri fotovoltaice și stocare pe terenurile disponibile din perimetrul fostelor unități miniere;
- finanțarea investițiilor în întregul lanț de producție al bateriilor, celulelor și panourilor fotovoltaice;
- identificarea surselor pentru finanțarea mineritului de litiu și neodim pentru dezvoltarea unei industrii naționale de producție a bateriilor și turbinelor eoliene;

4. Energie hidroelectrică:

- finalizarea investițiilor hidroenergetice sistate sau întârziate (de exemplu: AHE Jiu, Răstolița, Cerna Belareca, Olt, Căineni, Racovița, Lotrioara, Surduc-Siriu, Pașcani);
- construirea și finalizarea hidrocentralelor de acumulare prin pompaj (CHEAP) în zonele cu potențial.

5. Energie din cărbune:

- implementarea tehnologiilor BAT (Best Available Techniques) și CCS (Carbon Capture and Storage) în industria extractivă a cărbunelui și în producția de energie, cu deduceri fiscale stimulative. Acestea includ captarea și stocarea CO₂ direct în mine, producția de hidrogen din cărbune cu CCS și extracția de minerale critice din cărbune;
- modernizarea centralelor pe cărbune pentru a funcționa hibrid cu biomasă, hidrogen și energie solară;
- punerea în conservare a unor exploatări de lignit și termocentrale pe cărbune pentru a constitui o rezervă de capacitate în situații excepționale, subvenționate ca obligație de serviciu public, cu asigurarea sursei de finanțare.

III. Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție

Se vor face investiții semnificative pentru modernizarea și extinderea rețelelor energetice.

1. Dublarea capacității de schimburi transfrontaliere de energie electrică până în 2030, atingând 7.000 MW prin noi investiții la Transelectrica;
2. Dezvoltarea infrastructurii de transport al gazelor naturale de către Transgaz (2,5 miliarde de lei);
3. Creșterea interconexiunilor cu piețele vecine și interconectarea strategică cu Republica Moldova, inclusiv cuplarea piețelor de energie și gaze naturale;
4. Continuarea proiectelor pentru înnoirea, dezvoltarea și extinderea rețelelor de gaze naturale, aprobate sau aflate în diverse faze de contractare sau construire prin Programul național „Anghel Saligny“;
5. Modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din marile orașe (de exemplu: București, Craiova, Constanța, Arad, Râmnicu Vâlcea);

IV. Liberalizarea pieței, concurența și protecția consumatorilor

Ministerul Energiei vizează o piață transparentă și competitivă, cu prețuri corecte și protecție pentru consumatori.

1. Transparentizarea prețurilor: dezvoltarea de mecanisme robuste pentru ca consumatorii să înțeleagă modul de calcul al tarifelor și să fie protejați de abuzuri;
2. Stimularea concurenței prin implementarea mecanismului de piață tip market maker;
3. Reforma componentelor de cost: propuneri pentru scăderea prețului final al energiei electrice prin reformarea componentelor structurale (de exemplu: implementarea tarifului binom pentru activitatea de distribuție, achizitor unic pentru CPT);
4. Responsabilitatea companiilor: consolidarea reglementărilor care impun companiilor energetice să ofere servicii de înaltă calitate, cu facturare transparentă și mecanisme rapide de soluționare a plângerilor;
5. Protejarea consumatorilor vulnerabili;
6. Prioritizarea investițiilor în stocare pentru prosumatori;
7. Adaptarea legislației și a actelor normative subsecvente în vigoare, cu privire la producerea de energie regenerabilă, astfel încât autoritățile locale care dețin în proprietate centrale electrice fotovoltaice să poată deveni prosumatori și să deconteze excedentul de energie produsă către consumatorii vulnerabili;
8. Rolul ANRE: încurajarea ANRE și Consiliului Concurenței să supravegheze strict piața. Se propun digitalizarea ANRE și integrarea responsabilităților pentru operațiunile offshore. Soluțiile includ platformă AI pentru predicția reglementărilor, contracte reglementare pe termen lung și un consiliu consultativ public-privat pentru reglementări.

V. Măsuri de debirocratizare, digitalizare și guvernare

1. Digitalizarea proceselor: dezvoltarea de platforme digitale automate pentru autorizări (reducerea timpului de la luni la zile) și pentru luarea deciziilor strategice. Se va implementa o platformă digitală unică pentru toate serviciile publice;
2. Simplificarea reglementărilor prin codificarea domeniului energiei și asanarea legislativă;
3. Digitalizarea infrastructurii energetice, incluzând contorizarea inteligentă și migrarea tuturor datelor în cloudul privat guvernamental;

4. Securitatea cibernetică în energie: înființarea unui Centru de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică în Energie (CRISCE) și crearea de echipe SOC și CSIRT la nivelul companiilor naționale;

5. Utilizarea de soluții disruptive precum Digital Twin pentru optimizarea infrastructurii, materiale inteligente pentru retrofitting, robotică pentru întreținere și stocare gravitațională în infrastructura veche. Adoptarea în AGA companiilor de stat a unui plan de recovery, măsuri și politici cyber și digitalizare a proceselor și datelor vehiculate;

6. Implementarea unei soluții de AI GIga Factory care utilizează energia nucleară ca sursă;

VI. Dezvoltarea resurselor umane și tranziția justă

1. formare și recalificare:

- actualizarea competențelor sau recalificarea persoanelor afectate de procesul de tranziție justă (de exemplu: minerii din Gorj, Dolj, Hunedoara) prin Programul național „Solidaritate și competențe“;

2. mobilitate și parteneriate:

- colaborarea cu universități și mediul de afaceri pentru dezvoltarea programelor de formare practică și stagii.

APĂRARE

Context

Contextul de securitate s-a schimbat dramatic în ultimii ani, fiind caracterizat de incertitudine, volatilitate și reconfigurări sistemice la nivel strategic. Europa traversează cea mai gravă criză de securitate de la cel de-Al Doilea Război Mondial, agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei afectând major situația de securitate la granițele României și pe întreg Flancul Estic al NATO. O evoluție negativă pe frontul din Ucraina, care să determine noi cuceriri teritoriale din partea Rusiei, sau o soluție de pace care să nu conțină mecanisme de descurajare împotriva unei noi agresiuni poate pune în pericol întregul litoral al Ucrainei la Marea Neagră. O asemenea evoluție ar avea consecințe nefaste pentru securitatea Republicii Moldova și va afecta și securitatea României.

Încetarea războiului din Ucraina nu va însemna că Rusia renunță în Europa la un comportament agresiv în plan hibrid. În Marea Neagră aceste acțiuni vor avea ca obiectiv mai ales limitarea libertății de navigație, având un impact negativ asupra intereselor economice ale României.

La nivel aliat suntem martori ai transferului de responsabilitate pentru apărarea și securitatea Europei de la Statele Unite spre membrii europeni ai NATO. La nivel convențional, gestionarea amenințărilor și riscurilor de pe continent vor cădea mai mult în responsabilitatea statelor europene. În acest context, România trebuie să aibă în vedere faptul că apărarea propriului teritoriu începe de acasă, necesitând investiții mai mari și un efort de solidaritate națională, în paralel cu asumarea unui rol strategic mai relevant în regiune și contribuția la apărarea colectivă.

Obiective generale

1. Creșterea graduală a cheltuielilor/investițiilor de apărare cu până la 5% din PIB conform evoluțiilor mediului de securitate și deciziilor la nivelul NATO și UE - din care 3,5% din PIB

pentru cheltuieli de bază în apărare și 1,5% pentru cheltuieli conexe și investiții cu impact mai larg în domeniul apărării.

2. Continuarea modernizării și adaptării Armatei României în vederea dezvoltării capacității operaționale a forțelor armate de răspuns la riscurile și provocările actualului context de securitate

3. Valorificarea statutului și întărirea profilului României ca stat membru activ și responsabil în cadrul NATO și UE.

4. Consolidarea Parteneriatului strategic cu Statele Unite. Cooperarea în continuare cu SUA în toate demersurile care au ca obiectiv stabilitatea și securitatea Europei, apărarea aliată, dar și facilitățile amplasate pe teritoriul României, cu relevanță strategică.

5. Consolidarea rolului de furnizor de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, inclusiv din punctul de vedere al menținerii libertății de navigație și al protecției infrastructurii critice

6. Creșterea contribuției la dezvoltarea industriei de apărare, în concordanță cu cerințele în context NATO și UE și valorificarea oportunităților create prin instrumentele financiare internaționale.

7. Consolidarea și extinderea dimensiunii de apărare în cadrul parteneriatelor strategice ale României și în formate multilaterale.

8. Creșterea atractivității funcției militare

Obiective strategice pe plan intern

1. Creșterea graduală a cheltuielilor/investițiilor de apărare cu până la 5% din PIB conform evoluțiilor mediului de securitate și deciziilor la nivelul NATO și UE - din care 3,5% din PIB pentru cheltuieli de bază în apărare și 1,5% pentru cheltuieli conexe și investiții cu impact mai larg în domeniul apărării

2. Accelerarea modernizării și extinderii infrastructurii din bazele și centrele militare existente, la standarde NATO. Prioritatea trebuie acordată principalelor baze și centre militare, unde sunt dislocate trupe și capacități ale statelor aliate, conform programelor de modernizare, în mod special Baza 57 Aeriană Mihail Kogălniceanu, Baza Aeriană 71 de la Câmpia Turzii, Baza Aeriană 86 de la Fetești și Centrul de Instruire Întrunită de la Cincu.

Vom insista pentru accelerarea modernizării infrastructurii MApN necesară operării noilor sisteme de armament care urmează a intra în dotarea armatei, precum și pentru modernizarea și creșterea capacității de găzduire în conformitate cu planurile Alianței.

3. Consolidarea capacităților de apărare națională și colectivă, concomitent cu actualizarea Programului Armata României 2040 și continuarea achizițiilor esențiale pentru consolidarea capacităților de apărare, în concordanță cu Planul multianual de înzestrare a Armatei României.

- Contextul regional de securitate impune asumarea unei posturi consolidate de vigilență strategică, prin care să fie întărite capacitățile de pregătire și reacție ale armatei, industriei de apărare și structurilor de sprijin național. Această abordare are ca obiectiv creșterea rezilienței și capacității de descurajare, astfel încât România să fie pregătită să răspundă în mod eficient oricăror provocări la adresa securității sale, atât în prezent, cât și în viitor.

- Dezvoltarea unui concept eficient de apărare aeriană și balistică integrat, în paralel cu un concept de apărare maritimă, care să protejeze apele noastre teritoriale. Vom proteja libertatea de navigație și infrastructura critică subacvatică și de suprafață și interesele economice ale României din Zona Economică Exclusivă.

4. Consolidarea rolului de furnizor de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, inclusiv din punctul de vedere al menținerii libertății de navigație și al protecției infrastructurii critice.

- Protejarea libertății de navigație și a intereselor economice ale României în Marea Neagră prin satisfacerea nevoilor operaționale destinate acestui scop și asumarea documentelor strategice cu relevanță asupra securității Mării Negre.

5. Consolidarea securității și rezilienței naționale prin dezvoltarea unui sistem integrat de monitorizare, prevenire și contracarare a amenințărilor generate de sisteme fără pilot aeriene și maritime.

Obiective strategice pe plan internațional

1. Consolidarea posturii strategice a României

România și-a propus să își consolideze postura de pilon de securitate și stabilitate în Europa, la Marea Neagră și în vecinătatea sa. Nivelul de ambiție este de a fi un aliat, partener de încredere și furnizor de securitate în cadrul NATO și UE. Acest deziderat se realizează prin consolidarea relațiilor strategice existente, bazându-ne pe pilonii relației cu Statele Unite, pe creșterea posturii noastre relevante în cadrul NATO și UE, precum și prin consolidarea relațiilor strategice bilaterale.

2. România - stat membru activ și responsabil în cadrul NATO și UE

- Participarea activă la procesele decizionale în cadrul NATO și contribuția semnificativă a României la consolidarea posturii Alianței de descurajare și apărare, cu accent pe flancul estic, precum și menținerea contribuției la comandamentele NATO, conform angajamentelor asumate.

- Participarea la operațiile și misiunile NATO și UE sau în alt format agreat de România cu aliații și partenerii săi.

- Asigurarea tuturor condițiilor necesare și a eforturilor subsumate sprijinului pe care România îl oferă ca națiune gazdă.

3. Consolidarea dimensiunii de apărare a parteneriatelor strategice ale României și dezvoltarea cooperării în domeniul apărării în formate multilaterale.

- Consolidarea parteneriatului strategic cu SUA, inclusiv prin actualizarea Foi de parcurs în domeniul apărării (2020-2030), având în vedere evoluțiile înregistrate în ultimii ani, nevoia consolidării prezenței forțelor și capacităților SUA în România, precum și cooperarea în domeniul înzestrării și utilizarea instrumentului financiar FMF Loan oferit de SUA

- Dezvoltarea cooperării în domeniul apărării cu partenerii strategici din cadrul NATO și UE, cu accent pe Franța, Germania, Italia, Polonia, Regatul Unit al Marii Britanii, Turcia inclusiv pentru avansarea unor proiecte de anvergură în domeniul apărării care să contribuie la asigurarea securității, stabilității și circulației libere în regiunea Mării Negre, accesului liber și exploatarea resurselor din Zonele Economice Exclusive

- Continuarea participării active în cadrul inițiativei Grupului Operativ pentru Combaterea Minelor Marine din Marea Neagră (MCM Black Sea), înființat între România, Turcia și Bulgaria, în 2024, inclusiv în ceea ce privește protecția infrastructurii critice

- Continuarea sprijinului acordat partenerilor din regiune, cu accent pe Republica Moldova și Ucraina, precum și statelor din Balcanii de Vest, inclusiv din perspectiva parcursului european și/sau euroatlantic al acestora

- Sprijinirea partenerilor vulnerabili din regiune, mai ales în ceea ce privește Republica Moldova. Securitatea, stabilitatea și prosperitatea Republicii Moldova sunt foarte importante pentru România, iar orice evoluție negativă ce afectează Republica Moldova se reflectă și asupra

țării noastre. Vom continua politicile de susținere a aspirațiilor europene ale Republicii Moldova și vom contribui, alături de alte state, la întărirea capacității sale de apărare.

Reforme/Reorganizări

1. Analiza structurii de comandă și a structurii combatante, urmată de un plan de optimizare
2. Analiza eficienței la unele structuri din subordinea MApN (institute de cercetare, universități). Evaluare în baza unor indicatori de performanță, redimensionarea personalului și folosirea fondurilor în alte zone cu resursă umană deficitară
3. Centralizarea la nivelul categoriilor de forțe/ordonatori secundari a unor responsabilități administrative ale structurilor de forțe, în echilibru cu menținerea și consolidarea capacității de luptă a unităților tactice (contabilitate, resurse umane, spre exemplu, eficientizare prin digitalizare)
4. Crearea unui sistem integrat de achiziții pentru servicii, la nivel central, pentru eficientizarea costurilor
5. Evaluarea procedurilor interne în procesul decizional necesar achiziției de armament și muniție. Comprimarea unor termene pentru accelerarea procesului
6. Adaptarea cadrului legislativ
7. Audit pentru stabilirea și eliminarea ulterioară a cauzelor unor întârzieri în procesul de achiziție/reluarea acestora și a impactului bugetar (Reluarea procedurilor este un proces cronofag și are un impact asupra costului final, prin majorarea prețului de achiziție după o perioadă de timp.)
8. Adaptarea structurii de comandă și control a Armatei României la noile cerințe NATO privind capacitatea de reacție rapidă, prin reorganizarea eșaloanelor de conducere și a zonelor de responsabilitate operațională
9. Reformarea sistemului de recrutare și încorporare, prin digitalizarea proceselor și atragerea de personal calificat prin pachete stimulative, cu accent pe profesii tehnice și IT
10. Reorganizarea și eficientizarea Direcției Generale pentru Armamente în pregătirea și depunerea de proiecte eligibile prin programe specifice europene pentru producție muniție, tehnică militară, construcție infrastructură, cercetare-dezvoltare și digitalizare

Programe de finanțare/dezvoltare/priorizare/proiecte majore

1. Creșterea contribuției la dezvoltarea industriei de apărare, în concordanță cu cerințele în context NATO și UE și valorificarea oportunităților create prin instrumentele financiare internaționale
2. Va fi tratată cu prioritate implementarea Planului Readiness 2030 prin folosirea oportunităților oferite de instrumentul financiar SAFE.
3. Conectarea la oportunitățile generate de parteneriatele strategice și la inițiativele și instrumentele UE (PESCO, EDF, EDIRPA, EDIP), precum și NATO (DIANA - Acceleratorul NATO pentru Inovare în Domeniul Apărării)
4. Derularea demersurilor necesare pentru dezvoltarea Centrului european de instruire F-16, de la Baza 86 Aeriană din Fetești, într-un hub pentru instruirea piloților de aeronave F-16 din statele NATO și parteneri, asigurând totodată și creșterea interoperabilității între aliați
5. Susținerea demersurilor interinstituționale pentru înființarea în România a unui hub regional pentru securitate maritimă la Marea Neagră, conform abordării strategice a UE
6. Promovarea României ca hub regional pentru mentenanță și sprijin logistic
7. Dezvoltarea coridoarelor de mobilitate militară și asumarea unui rol crescut pentru România, inclusiv în ceea ce privește proiectele strategice de infrastructură cu dublă utilizare, civilă și militară și dezvoltarea capabilităților de contramobilitate

8. Adoptarea unei noi abordări pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) în domeniul apărării. Participarea în consorții guvernamentale care au drept obiectiv inovarea tehnologică în domeniul apărării și dezvoltarea capacităților de microproducție strategică

9. Accelerarea procesului de digitalizare în Armata României

Creșterea calității vieții personalului militar și civil în scopul atractivității funcției militare

1. Vom crea noi baze pentru atractivitatea funcției militare. Atractivitatea, coeziunea și moralul forțelor armate se vor realiza și pe baza creșterii prestigiului, respectului profesiei militare și a predictibilității carierei. Acestea se bazează pe principiile competenței profesionale și a unui nou contract social cu membrii structurilor de forță, care să fie atractiv și angajant, inclusiv în ceea ce privește evitarea părăsirii premature a resursei umane experimentate și pregătite din sistemului militar.

2. Dezvoltarea resursei umane a MAPN și a rezervei naționale trebuie să se bazeze pe eficientizarea programului rezervistului voluntar și a majorării nivelului forțelor profesioniste ale României, proporțional nivelului amenințărilor curente și a resurselor disponibile.

3. Educația și cercetarea trebuie să fie corelate cu sistemul național și criteriile de performanță internaționale pe dimensiunea strategică, dar și pe dimensiunea tehnologică și operațională. Învățământul universitar trebuie să atragă resursa umană specializată și din afara mediului militar.

4. Modernizarea Armatei trebuie să se realizeze prin atragerea profesioniștilor din zone profesionale civile și prin crearea simbiozei între culturile și pregătirile necesare operării în cadrul noului teatru al războiului pe întregul spectru, respectând valorile consacrate ale funcției militare.

ECONOMIE, DIGITALIZARE, ANTREPRENORIAL ȘI TURISM

I. Digitalizare, comunicații, IT

Obiective generale:

1. atingerea mediei Uniunii Europene în ceea ce privește gradul de digitalizare al statului;
2. reducerea considerabilă a risipei în zona de achiziții software și hardware și flexibilizarea cadrului achizițiilor publice de tehnologie;
3. Poziționarea României ca lider regional în domeniile inteligenței artificiale și securității cibernetice;
4. prioritizarea dezvoltării proiectelor în zona tehnologiilor emergente;
5. creșterea semnificativă a Poștei Române în cota națională de piață a serviciilor poștale;
6. asigurarea utilizării limbilor minorităților naționale și a limbilor de circulație internațională în platformele digitale din administrația publică, conform prevederilor legale.

Rezultate așteptate până în 2027:

- echivalent DESI + 15 puncte (România în media din UE, raportat la starea deceniului digital);
- Firma într-o zi: o zi de la înființarea unei firme până la emiterea primei facturi;
- funcționalizarea și extinderea platformei naționale pentru telemedicină;

- 50% din serviciile publice complet digitalizate;
- + 15% productivitate în IMM-urile digitalizate;
- 50% din administrația publică să aibă competențe digitale de bază;
- 5 milioane de cetățeni cu identitate digitală;
- standardizare clară pentru echipamente și costuri;
- 40% reducere la costurile cu licențele IT - fără risipă, fără achiziții de dragul achiziției;
- acord guvernamental cu platforme de licențiere - eficiență, claritate, transparență;
- operaționalizarea platformei naționale de interoperabilitate și a registrelor de bază digitalizate;
- operaționalizarea Punctului digital unic și dezvoltarea portofelului digital (e-wallet);
- indicatori clari de urmărire a evoluției acestor obiective;
- popularea cloudului guvernamental cu aplicații migrate din instituțiile centrale ale statului, conform unui plan de migrare.

Acțiuni prioritare

1. Platformă unică pentru toate serviciile publice;
2. Crearea unei biblioteci de building blocks cu module software reutilizabile, care să fie preluate ca atare pentru dezvoltări software similare la nivelul multor instituții publice (acum, fiecare dezvoltă de la zero lucruri aproape identice);
3. Foi de parcurs pentru migrarea autorităților centrale și locale în cloudul guvernamental și pentru debirocratizarea serviciilor publice;
4. Prioritizarea serviciilor publice esențiale pentru transpunerea în serviciu electronic;
5. Automatizarea proceselor interne din administrația publică prin RPA (Robotic Process Automation) și AI;
6. Consolidarea securității cibernetice la nivel instituțional;
7. Consolidarea huburilor de inovare digitală;
8. Transparență și implicare civică - platforme pentru consultare publică online, bugetare participativă și feedback civic; publicarea de date deschise (open data) pentru dezvoltatori, ONG-uri și presă;
9. Colaborare mai strânsă între stat, universități și companii din domeniul tehnologiei;
10. Alfabetizare digitală pentru vârstnici și persoane vulnerabile, cu sprijinul bibliotecilor și ONG-urilor;
11. Programe naționale de formare digitală pentru angajații din administrație și mediul privat, cu măsurarea randamentului;
12. Continuarea clarificării statutului juridic al patrimoniului imobiliar al Poștei Române;
13. Ghișeu universal - interconectarea sistemelor informatice ale tuturor instituțiilor cu sistemele Poștei, pentru a furniza orice serviciu cetățenilor, la orice oficiu poștal;
14. Reducerea cheltuielilor statului prin centralizarea activităților de front-office la Poșta Română, care are deja infrastructura necesară pentru a deservi toți cetățenii;
16. fiecare instituție va avea un scor public al gradului de digitalizare (servicii, viteză, interconectare);
17. publicarea unui raport anual independent privind digitalizarea administrației;
18. legarea unei cote de finanțare de scorul obținut („bugetare pe performanță digitală“);
19. se va aplica principiul „digital by default“: serviciul public trebuie să fie, prin lege, disponibil online și se aplică principiul „once only“;

20. traininguri offline mobile: Caravana Digitalizării - există o categorie largă de persoane fără competențe digitale de bază - colaborare cu primării, biblioteci și poștă;

21. microcertificări digitale pentru angajați (cu stimulente) - pachet de „competențe digitale minime“ necesare pentru funcționari publici, profesori, angajați în IMM-uri;

22. certificare digitală recunoscută național, cu stimulente: bonusuri salariale, puncte pentru promovare, reduceri fiscale pentru firmele care oferă angajaților training;

23. conectarea statului român la rețelele de sateliți ESA pentru gestionarea riscurilor de dezastre, monitorizarea climatică, sistem energetic și agricultură.

II. Poșta Română - consolidare logistică în regiune:

1. dezvoltarea unei divizii de cargo aerian a Poștei Române (similar unor modele consacrate precum DHL, FedEx, Supernova Airlines, SF Airlines etc.);

2. interconectarea regiunilor României la fluxul internațional de mărfuri, prin înființarea de terminale multimodale de tip cargo aerian de către Poșta Română;

3. poziționarea României ca lider regional în domeniul AI în cadrul UE și NATO, cu rol activ în infrastructura digitală strategică europeană, prin aplicarea la finanțarea disponibilă de la Uniunea Europeană pentru dezvoltarea celor 5 gigafactories din UE;

4. actualizarea catalogului național al serviciilor publice, cu toate serviciile administrației centrale (12 luni) și adoptarea cadrului legislativ (3 luni);

5. crearea registrului instituțiilor/autorităților/entităților publice (12 luni);

6. operaționalizarea Registrului aplicațiilor informatice pentru serviciile publice (12 luni);

7. operaționalizarea Platformei naționale de interoperabilitate (PNI) și finanțarea interconectării cu celelalte registre de bază;

8. autentificarea prin metodă unică (ROeID și/sau carte electronică de identitate) în toate platformele informatice ale statului;

9. reglementarea standardelor de lucru pentru fluxuri digitale în administrația publică.

III. Economie, antreprenoriat și turism

Obiective generale:

- Viziunea economică pune accent pe competitivitatea economiei și pe creșterea producției în România. Programe guvernamentale pentru reindustrializarea țării, crearea de locuri de muncă bine plătite și sprijinirea companiilor românești, pentru a deveni lideri regionali.

- Implementarea măsurilor de relansare economică, creșterea investițiilor productive și a competitivității.

Acțiuni prioritare:

Guvernanță corporativă companii de stat

A. Audit extern obligatoriu + rating de performanță

1. Toate companiile cu pierderi mai mult de 2 ani trebuie auditate extern.
2. Se introduce un sistem de rating (A-E) privind performanța operațională.
3. Rezultatul determină: păstrare, redresare, lichidare, PPP sau listare parțială.

B. Profesionalizarea conducerii

1. Eliminarea numirilor politice fără competență tehnică/ economică
2. Contractele de mandat includ bonusuri de performanță și penalități reale.

C. Transformare în centre de producție de stat cu cerere garantată

Unele companii (din industria de apărare, minieră nonenergetică) pot deveni furnizori ai statului sau ai unor lanțuri europene de aprovizionare, cu contracte ferme.

D. Susținerea dezvoltării unor campioni economici regionali în domenii strategice, prin politici comerciale active, investiții și parteneriate regionale.

Programe de dezvoltare

1. program strategic pentru producția și prelucrarea materiilor prime critice;
2. un plan național de investiții și parteneriate strategice în producție, logistică și inovație în apărare;
3. accelerarea accesării fondurilor europene pentru modernizarea capacităților de producție din domeniul dual (civil și militar);
4. integrarea industriei de apărare în lanțurile europene de aprovizionare;
5. un program dedicat pentru sprijinirea investițiilor productive ale diasporei care se întoarce în țară;
6. crearea unui sistem de consultare constantă și instituționalizată cu mediul de afaceri în elaborarea politicilor publice;
7. continuarea operaționalizării organizațiilor de management al destinației (OMD);
8. susținerea investițiilor în turismul balnear pentru valorificarea resurselor naturale ale României;
9. susținerea dezvoltării domeniilor schiabile care să absoarbă impactul economic în zonele aflate în tranziție energetică;
10. promovarea României ca destinație turistică în parteneriat cu mediul de afaceri și autoritățile publice locale;
11. susținerea inovării și a start-upurilor în tehnologie.

DEZVOLTARE, ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ, LUCRĂRI PUBLICE ȘI REFORMĂ ADMINISTRATIVĂ

Obiective generale

1. Crearea unui punct unic GIS (Geographic Information System - Sistem Informatic Geografic) la nivelul Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară pentru toate domeniile (infrastructură/gaz/electricitate), în colaborare cu ministerul de resorst, pentru o gestionare optimizată a investițiilor
2. Creșterea calității construirii infrastructurilor de transport rutier, apă, gaze, precum și a altor obiective de investiții
3. Inițierea unei foi de parcurs privind reforma administrativ-teritorială, având ca primă etapă stimularea asocierii voluntare și a cooperării între unitățile administrativ-teritoriale pentru furnizarea în comun a serviciilor publice și realizarea investițiilor, în vederea consolidării

capacității administrative, creșterii eficienței utilizării resurselor publice și a absorbției fondurilor europene. Reforma va avea la bază evaluarea capacității administrative și a nevoilor de dezvoltare ale comunităților locale, precum și analiza unor opțiuni de consolidare administrativă.

Măsuri preconizate

1. Evaluarea, prioritizarea și finanțarea proiectelor din Programul Național de Investiții „Anghel Saligny“, în funcție de disponibilitățile bugetare;
2. Reevaluarea și prioritizarea proiectelor Companiei Naționale de Investiții;
3. Evaluarea indicatorilor pentru sustenabilitatea proiectelor (de exemplu, număr de locuitori, spor natural, număr de autorizații de construcție);
4. Evaluarea utilizării proiectelor finalizate (număr racordați la rețele de apă, canalizare etc.);
5. Stimularea performanței, de exemplu, alocări în funcție de gradul de încasare a impozitelor, responsabilizare autorizații construire și stabilire corectă a impozitelor;
6. Transferarea rețelelor de utilități publice neautorizate către operatorii regionali autorizați;
7. Adoptarea Codului finanțelor publice locale pentru asigurarea predictibilității finanțării autorităților publice locale;
8. Adoptarea Codului de procedură administrativă;
9. Revizuirea/Modificarea/Completarea Codului administrativ pentru eficientizarea acestuia după 7 ani de la intrarea sa în vigoare;
10. Continuarea reformării programelor de formare profesională a salariaților din administrația publică și consolidarea pregătirii aleșilor locali, mai ales a celor care se află la primul mandat
11. Elaborarea cadrului legislativ pentru legea Capitalei.
12. Organizarea unei evidențe privind personalul contractual din administrația publică.
13. Eliminarea bonusurilor de pensionare la întreprinderi publice și autorități publice.
14. Analiza și eficientizarea prioritizării investițiilor din programele naționale, introducerea cofinanțării UAT-urilor la anumite programe, în funcție de capacitatea financiară a acestora, de exemplu, construirea de stadioane.
15. Implementarea eficientă a Codului Amenajării Teritoriului Urbanismului și Construcțiilor (după adoptarea de către Parlament, Jalon PNRR) la nivel național prin elaborarea și adoptarea tuturor normelor metodologice necesare și a legislației subsecvente.
16. Integrarea fluxurilor digitale de autorizare cu datele deja disponibile în sistemele naționale.
17. Încurajarea construcțiilor sustenabile, eficiente energetic și reziliente la schimbările climatice.
18. Creșterea transparenței și accesului public la informațiile privind dezvoltarea urbană și investițiile în construcții

Programe de finanțare/investiții

1. Finalizarea proiectelor din Planul național de redresare și reziliență (PNRR), C5, C10, C11, C15, Program perioada 2025-2026;
2. Prioritizarea și finalizarea proiectelor din programele naționale (PNDL, Anghel Saligny)

Program multianual perioada 2025-2030;

3. Modernizarea satului românesc prin realizarea consorțiilor administrative (jalon nr. 310 PNRR), Program multianual perioada 2025-2029;

4. Programul național de infrastructură județeană (asfaltarea drumurilor de pământ), Program multianual perioada 2026-2029;

5. Programul național de cadastru și carte funciară, Program multianual pe perioada 2025-2028;

6. Programul național de dezvoltare metropolitan, Program multianual pe perioada 2026-2030;

7. Programul național consolidarea clădirilor cu risc seismic, Program multianual pe perioada 2025-2028;

8. Programul privind construcția de locuințe de serviciu pentru tineret și locuințe sociale;

9. Programul național pentru construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii, Program multianual pe perioada 2025-2028;

10. Programul național multianual de investiții în așezările informale, Program multianual pe perioada 2025-2028;

11. Programul național de construcții de interes public sau social;

12. Program multianual; surse de finanțare se pot constitui din: buget de stat, fonduri rambursabile contractate sau garantate în condițiile OUG nr. 64/2007, venituri proprii;

13. Program național de dezvoltare pentru localitățile urbane sub 100.000 de locuitori, Program multianual pe perioada 2026-2030;

14. Program de dezvoltare a capacității economice a localităților urbane, inclusiv de construire și înființare de parcuri industrial, Proiect-tip de multiplicat

AFACERI INTERNE

Obiective generale

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) va juca un rol esențial în consolidarea securității naționale, în creșterea rezilienței instituționale și în asigurarea unui climat de ordine publică și siguranță cetățenească, într-un context european tot mai complex. MAI va urmări modernizarea profundă a structurilor sale, printr-o abordare centrată pe prevenție, profesionalizare, interoperabilitate digitală și apropierea de cetățean. Prioritățile sale vor include contracararea amenințărilor hibride, combaterea criminalității organizate și a migrației ilegale, securizarea frontierei, adaptarea capacității de intervenție la riscurile climatice și hibride, precum și modernizarea managementului resurselor umane și materiale. Prin măsuri clare de reformă instituțională, digitalizare și cooperare interinstituțională, MAI va deveni un actor-cheie în procesul de modernizare a statului român, cu impact direct asupra încrederii publice și a coeziunii sociale.

MAI va continua să asigure un rol esențial în consolidarea rezilienței naționale într-un context european și euroatlantic tot mai complex. Astfel, ne propunem consolidarea unui sistem național integrat de urgență, modern, adaptat riscurilor actuale, bazat pe reziliență, sustenabilitate și

cooperare interinstituțională, cu implicarea tuturor actorilor relevanți - de la cetățeni și entități private la actori civili și militari și de la autorități naționale la cele locale.

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Continuarea reorganizării structurilor teritoriale ale Poliției Române, Jandarmeriei și Poliției de Frontieră pentru optimizarea resurselor și eficientizarea intervenției operative, în baza unei hărți de risc actualizate anual; consolidarea capacității de gestionare a migrației legale și ilegale prin utilizarea combinată a resurselor Poliției de Frontieră și Inspectoratului General pentru Imigrări;

2. Revizuirea cadrului de funcționare a poliției locale în colaborare cu autoritățile publice locale, pentru o mai bună delimitare a atribuțiilor și o integrare funcțională în sistemul național de ordine publică;

3. Reformarea Academiei de Poliție și a centrelor de formare, prin extinderea rolului masterului profesional și adaptarea curriculei la noile tipuri de infracționalitate (cybercrime, trafic de persoane, dezinformare), în parteneriat cu universități și instituții internaționale, precum și adaptarea cadrului legal și organizatoric în vederea cooptării unor specialiști în procesul de instruire;

4. Reorganizarea instituțională a structurilor subordonate IGSU și IGAv, pe principiul comasării structurilor județene/punctelor de operare aeromedicale în structuri teritoriale, în vederea reducerii funcțiilor de conducere, optimizarea proceselor de comandă și suport în vederea asigurării unui lanț decizional suplă;

5. Comasarea serviciilor publice (județene și locale) Salvamont-Salvaspeo într-un singur serviciu județean care să asigure răspunsul integrat la nivelul județului.

Măsuri pentru accelerarea absorbției fondurilor UE (ex: PNRR, Coeziune, fonduri de securitate internă) și SAFE

1. Implementarea unui mecanism intern de prioritizare a proiectelor cu finanțare europeană, cu accent pe dotarea cu mijloace de protecție și intervenție, interoperabilitate digitală și echipamente pentru intervenții complexe;

2. Lansarea de proiecte integrate de infrastructură, logistică și instruire pentru structurile de ordine publică și situații de urgență finanțate din fonduri externe, cu indicatori de eficiență și impact;

3. Concentrarea acțiunilor și resurselor pentru îndeplinirea țintelor și jaloanelor din sarcina MAI sau la care acest minister contribuie în cadrul PNRR;

4. Adaptarea mecanismelor administrative interne în vederea implementării cu succes a proiectelor gestionate de Ministerul Afacerilor Interne prin Programul Security Action for Europe – SEIF.

Programe de finanțare/dezvoltare/prioritare

1. Continuarea finanțării programelor de dotare a Poliției Române, a Jandarmeriei și Poliției de Frontieră cu mijloace de mobilitate și tehnologie de supraveghere;
2. Prioritizarea investițiilor în infrastructura de prevenire și combatere a traficului de droguri și de persoane, criminalității în mediul online, a discursului bazat pe ură, rasism, xenofobie și antisemitism, în parteneriat cu ONG-uri și instituții internaționale;
3. Extinderea programului de reabilitare energetică a sediilor MAI și a subunităților operative, cu accent pe reducerea costurilor și eficiența administrativă;
4. Monitorizarea inteligentă a zonelor de frontieră și a spațiilor urbane cu risc ridicat, cu sprijinul fondurilor europene nerambursabile.

Măsuri de dezvoltare

1. Creșterea capacității de analiză integrată a datelor operative, care va integra informațiile provenite de la Poliție, Jandarmerie, Poliție de Frontieră, IGI și ISU, pentru anticiparea amenințărilor și intervenții coordonate, în special în zonele cu risc criminogen, porturile și regiunea Mării Negre;
2. Elaborarea unei strategii de creștere a prezenței MAI în comunități în special în zonele rurale și urbane marginalizate, cu accent pe prevenție și dialog;
3. Dezvoltarea capacității de efectuare a anchetelor digitale, a capacității analitice și de investigații financiare, în vederea identificării și confiscării produsului infracțional; Integrarea responsabilă a inteligenței artificiale în activitatea structurilor MAI, în vederea gestionării riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților, precum și creșterii capacității operaționale și calității serviciilor oferite comunității;
4. Creșterea capacității MAI de a preveni și combate infracțiunile care aduc prejudicii mediului, cu accent pe fondul forestier național, deșeuri și biodiversitate;
5. Accentuarea rolului polițistului în descoperirea și investigarea infracțiunilor, prin munca informativă de calitate, prezența acestuia în medii de interes operativ și inițiativă în identificarea infracțiunilor, autorilor și a probelor;
6. Intensificarea colaborării cu unitățile de parchet pe principiul responsabilităților partajate;
7. Dezvoltarea laboratoarelor criminalistice și capacității de prelevare a probelor din câmpul infracțional, precum și modernizarea procesului de cercetare la fața locului; continuarea dezvoltării componente de poliție canină, în special pentru detecția drogurilor și pentru găsirea probelor și persoanelor căutate;

8. Implementarea unui concept privind evoluția profesională a personalului, în mod gradual, în funcții de execuție sau de conducere, pe principii meritocratice - ghid al carierei;

9. Utilizarea în comun a tehnologiilor din dotare pentru eficiență sporită, prin integrarea componentelor existente de tehnologie de tip senzori și terminale smart, precum și a infrastructurii IT&C într-un „tot unitar“ capabil să răspundă integrat, imediat și la costuri reduse nevoilor instituționale multiple;

10. Generalizarea utilizării aeronavelor fără pilot la bord, prin creșterea capacității MAI de a utiliza drone pentru misiuni operative și logistice, precum și prin implementarea conceptului de „drone as a service“, ce presupune un sistem în care o autoritate națională operează zboruri în beneficiul administrațiilor publice centrale și locale; Dezvoltarea capacității MAI de a atrage și pregăti operatori de drone, precum și personal specializat în mentenanța acestora și infrastructurii asociate;

11. Intensificarea activităților preventive în mediile în care tinerii sunt prezenți: unități de învățământ, zone recreative și mediul online;

12. Implementarea unui sistem național eficient în contextul noului Pact de migrație și azil, în special prin dezvoltarea capacității de screening și de returnare rapidă;

13. Modernizarea sistemelor de alertare în caz de urgență (de exemplu, RO-ALERT) și integrarea acestora într-o platformă unificată de reacție rapidă, conectată cu structurile europene de protecție civilă;

14. Dezvoltarea unei infrastructuri naționale de pregătire pentru intervenții în medii de risc crescut (cutremure, incendii, inundații, atacuri cibernetice), în parteneriat cu DSU, ISU și Ministerul Apărării;

15. Consolidarea unei culturi de prevenire și pregătire la dezastre, cu accent pe protejarea comunităților vulnerabile;

16. Actualizarea legislației pentru susținerea și încurajarea voluntariatului în situații de urgență;

17. Întărirea cooperării civil-militare și a parteneriatului public-privat în gestionarea urgențelor;

18. Consolidarea rolului la nivel UE și NATO în dezvoltarea și aplicarea măsurilor din mecanismele de protecție civilă;

19. Transpunerea eficientă în politicile naționale a prevederilor Strategiei de pregătire a Uniunii în vederea asigurării unei arhitecturi robuste a pregătirii, prevenirii și răspunsului integrat la situații de urgență

20. Consolidarea capacității guvernamentale de gestionare eficientă a situațiilor de urgență, inclusiv în ceea ce privește salvarea montană, asistența medicală de urgență și acordarea primului ajutor calificat, prin prevenție și reacție rapidă, adaptate contextului actual;

21. Realizarea unui sistem de urgență robust și flexibil prin eficientizarea proceselor decizionale, logistice și financiare și accelerarea digitalizării la nivelul așteptărilor și solicitărilor societății.

Acțiuni pentru instituții subordonate

1. Profesionalizarea managementului la nivelul instituțiilor subordonate (Poliție, Jandarmerie, Poliție de Frontieră, ISU, IGI), prin introducerea de indicatori de performanță și evaluări anuale;

2. Stabilirea unor priorități de acțiune și indicatori specifici de evaluare, în acord cu nevoile de securitate ale cetățenilor și domeniile prioritare de acțiune ale statului, care să se axeze pe combaterea formelor grave de criminalitate împotriva persoanelor sau a bugetului statului (precum evaziune fiscală, contrabandă);

3. Digitalizarea procesului de emitere a documentelor de identitate și de călătorie cu posibilitatea de solicitare și monitorizare online;

4. Sprijinirea structurilor teritoriale de ordine publică prin aplicații informatice dedicate, ghiduri standardizate de intervenție, echipamente și protocoale de cooperare cu serviciile comunitare, în vederea asigurării unor „străzi fără violență“;

5. Operaționalizarea cu celeritate a sistemului de procesare automatizată a abaterilor la regimul rutier într-un cadru de interoperabilitate, în care să fie prelucrate semnalările provenite de la sistemele de detecție ale poliției rutiere, CNAIR, administrației publice locale ori semnalările participanților la trafic; implementarea conceptului de viteză medie, prioritizarea fluxurilor de comunicare automatizată/electronică și identificarea unor mecanisme sustenabile de finanțare a investițiilor autorităților implicate;

6. Revizuirea conceptului de pază instituțională prin maximizarea potențialului sistemelor tehnice de securitate în cadrul activității de pază cu jandarmi și instituirea unui sistem dinamic cu „dublă utilizare“: pază și ordine publică;

7. Lansarea unor programe și campanii de comunicare în licee și școli, cu participarea ca mentori a sportivilor de înaltă performanță ai Clubului Dinamo și a altor cluburi, organizarea de tabere, activități extracurriculare și campanii media antidrog, colaborarea cu instituțiile statutului pentru prevenirea criminalității juvenile;

8. Dezvoltarea capacității de identificare, protecție și referire către structurile specializate a victimelor, în special a victimelor traficului de persoane și a violenței de gen;

9. Eficientizarea mecanismelor de monitorizare a persoanelor eliberate din penitenciar, a celor supuse unor măsuri privative de libertate, a celor cu istoric violent, a agresorilor sexuali și traficanților de droguri;

10. Finalizarea fazei pilot a proiectului de monitorizare electronică (SIME) și modernizarea sistemelor informatice aferente, eficientizarea procedurilor de intervenție și asigurarea resursei umane necesare unor intervenții optime; colaborarea cu autoritățile responsabile cu asistența victimelor violenței domestice, la nivel central și local, în vederea contracțării fenomenului și reducerii riscului de revictimizare;

11. Executarea măsurilor prevăzute de Planul național de combatere a violenței școlare, document care asigură cadrul de cooperare între toți actorii implicați în tot ce înseamnă siguranța în mediul școlar, într-o abordare centrată pe copil;

12. Dotarea inspectoratelor pentru situații de urgență cu tehnologie de ultimă generație și adaptarea capacității de intervenție la noile riscuri climatice;

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

1. Extinderea serviciilor electronice oferite cetățenilor de către MAI, printr-un portal unic integrat pentru pașapoarte, permise, cărți de identitate și certificate de cazier. Emiterea cărții electronice de identitate pentru cetățenii români care nu locuiesc în România;

2. Automatizarea proceselor administrative interne (avize, cereri, transferuri) și interoperabilitatea bazelor de date interne cu cele ale altor ministere (Justiție, Muncă, Educație), precum și revizuirea proceselor și procedurilor pentru eliminarea redundanțelor și optimizarea fluxurilor de lucru;

3. Implementarea unei soluții de management electronic al dosarelor pentru personalul MAI, cu funcționalități de planificare, formare și evaluare;

4. Implementarea cadrului național pentru interoperabilitatea dintre sistemele de informații ale Uniunii Europene în domeniul frontierelor și vizelor, al cooperării polițienești și judiciare și al azilului și migrației (SIS, EES, Eurodac, ETIAS, VIS, ECRIS-TCN);

5. Înființarea unei unități de transformare digitală care să supervizeze proiectele IT&C ale ministerului și să asigure coerența arhitecturii informatice;

6. Digitalizarea serviciilor oferite la nivelul IGI, atât angajatorilor, cât și lucrătorilor străini, precum și recalibrarea activității de control pentru identificarea cu celeritate a nerespectării condițiilor de ședere și a cazurilor de exploatare; implementarea soluțiilor administrative și tehnice pentru gestionarea forței de muncă din state terțe prin intermediul platformei digitale workinromania.gov.ro;

7. MAI, prin Arhivele Naționale, va stabili un concept strategic pentru îmbunătățirea competențelor în raport cu arhivele create digital și va emite linii directoare, pentru organizațiile

din sectorul public, pornind de la conceptul „Archiving by design“ implementat deja de mai multe state europene;

8. Sprijinirea demersului național de implementare a conceptelor de „Identitate electronică“ și „domiciliu electronic“, ca piloni esențiali ai transformării digitale și e-guvernării, care răspund cerințelor de a crea o administrație publică modernă, eficientă și transparentă în relația cu cetățenii, mediul de afaceri și chiar în relația interinstituției. Participarea la demersul național de lansare a soluției de portofel european pentru identitate digitală, care va include și un mecanism de verificare a vârstei.

Măsuri preconizate

1. Elaborarea Strategiei naționale pentru siguranță internă 2027-2031, cu obiective clare în domeniul ordinii și siguranței publice, precum și adaptarea strategiilor în materie de frontieră și migrație la noile documente programatice ale UE;

2. Consolidarea cooperării internaționale în materie de combatere a infracționalității transfrontaliere prin participarea activă în rețelele europene și accesarea fondurilor dedicate (ex. Hercule, ISF);

3. Dezvoltarea unui program național de educație pentru siguranță în școli, în parteneriat cu Ministerul Educației și organizațiile neguvernamentale;

4. Lansarea unui cadru de dialog permanent cu societatea civilă, comunitățile locale și mediul academic pentru creșterea încrederii în structurile MAI;

5. Creșterea implicării societății civile;

6. Promovarea educației și conștientizării privind reziliența și siguranța în școli și universități;

7. Participare activă la elaborarea și aplicarea politicilor globale pentru prevenirea și reducerea riscurilor generate de dezastre și amenințări emergente.

AFACERI EXTERNE

Misiunea și adaptarea la contextul internațional

Relațiile internaționale trec în prezent prin ample și accelerate transformări, o intensificare a riscurilor și a competiției geopolitice, inclusiv prin conflicte armate la granițele României și prin redesenarea raporturilor de putere globale. În acest context, politica externă a României trebuie să fie un domeniu de promovare activă a interesului național, un pilon strategic al securității naționale, al rezilienței societale, al dezvoltării economice sustenabile și al profilului său internațional.

Politica externă a României trebuie mai mult ca niciodată să fie ancorată în valori și în respectarea normelor și principiilor internaționale. România își fundamentează acțiunea externă pe promovarea interesului național, apărarea valorilor democratice, a statului de drept și a ordinii

internaționale bazate pe reguli. Apartenența la NATO, statutul de stat membru al Uniunii Europene și Parteneriatul Strategic cu Statele Unite ale Americii rămân baza politicii externe și de securitate a României, în strânsă corelare cu angajamentele asumate în plan euroatlantic.

Este necesară o politică externă proactivă, capabilă să anticipeze și să gestioneze schimbările din mediul internațional, să valorifice oportunitățile și să răspundă provocărilor într-un mod coordonat, coerent și profesionist.

România trebuie să își consolideze rolul de furnizor de securitate în regiunea Mării Negre și de partener credibil în UE, NATO și în raport cu Statele Unite, valorificând poziția sa strategică în favoarea stabilității regionale, a cooperării economice și a conectivității strategice.

Priorități strategice

1. Consolidarea triadei strategice: parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, creșterea greutății strategice și a relevanței în cadrul NATO, eficiența promovării intereselor și posturii României în cadrul Uniunii Europene;

2. Susținerea extinderii UE dincolo de granițele României, pentru a crește securitatea, accesul la piețe noi, spațiul de valori democratice și un rol regional consolidat al României;

3. Dezvoltarea carierei diplomatice și asigurarea politicii de personal pe criterii de profesionalism, relevanță și eficiență;

4. Diplomații economice integrate, cu accent pe însoțirea companiilor românești în câștigarea accesului la piețe și resurse;

5. Cooperare interinstituțională eficientă care asigură coerența și coeziunea reprezentării externe;

6. Proiecția identității de țară și protecția reputației naționale prin comunicare externă integrată pentru a proteja și promova interesul național;

7. Respect pentru diaspora: Dialog permanent și implicare în comunitățile din diaspora, servicii rapide și eficiente și susținerea drepturilor românilor de pretutindeni;

8. Aderarea la OCDE.

Obiective strategice

Organizarea internă - profesionalism, eficiență, relevanță

O epocă de turbulențe, incertitudine și război reclamă în mod necesar o creștere a calității activității politicii externe și a eficienței diplomatice, în slujba creșterii relevanței și prestigiului României, complementar creșterii nevoilor de apărare și descurajare. Acest obiectiv necesită o creștere graduală a bugetului MAE și a eficienței utilizării acestuia.

Adaptarea politicii de personal pe baze profesionale și de sincronizare la necesitățile misiunii MAE și la noile exigențe ale activității diplomației românești: acces, acțiune, dezvoltare de proiecte, reprezentare eficientă:

1. Consolidarea politicii de construire a carierei profesionale și pentru trimiterea în misiunile diplomatice și consulare ale României.

2. Asigurarea resurselor umane adecvate și prin ameliorarea statutului diplomatului român și compatibilizarea lui cu cel al omologilor din străinătate (incluzând revizuirea parametrilor logistici și financiari).

3. Încurajarea mobilității profesionale, urmărind asigurarea unei rotații eficiente a personalului și o acoperire echitabilă a ariilor geografice. Se va urmări acoperirea cu personal

calificat a misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale României din străinătate, pentru a face față necesităților în creștere care se înregistrează.

4. Interfață activă în MAE cu centrele academice de pregătire și cercetare în domeniul relațiilor internaționale din țară și pentru a absorbi și integra absolvenți, pentru a asigura o interfață de absorbție și integrare a cercetării și a putea solicita soluții la provocări de politică externă;

5. Asigurarea resurselor necesare pentru o funcționare pe criterii de eficiență a MAE, inclusiv prin identificarea unui sediu adecvat pentru buna desfășurare a activității instituției, precum și pentru gestionarea unor situații de urgență.

6. Cooperarea integrată a instituțiilor executive ale României, MAE având rolul de integrator și coordonator la nivel guvernamental.

Recalibrare a reprezentării României / diplomația economică

1. Într-un format coordonat cu Președinția României și Cancelaria Prim-Ministrului, MAE devine interfața la nivel european cu terțe ministere și autorități, în relație cu instituțiile Uniunii Europene, cu mediul privat și organizațiile neguvernamentale;

2. Parteneriate cu structuri economice și civice pentru o bună reprezentare a intereselor strategice;

3. Relansarea și regândirea diplomației economice integrate;

4. Reforma ARICE și management bazat pe obiective măsurabile;

5. Susținerea integrată a intereselor companiilor românești în accesul la piețe noi și resurse;

6. Recalibrarea rolului în accesul la resurse și lanțurile de aprovizionare globală, cu accent asupra conectivității, energiei, tehnologiei și a industrializării;

7. Deschiderea politicii externe a României spre America de Sud, Asia și Africa și, totodată, alinierea diplomației economice cu UE Global Gateway în vederea diversificării ofertei în domenii de interes pentru România;

8. Dezvoltarea capacităților diplomatice în securitate cibernetică, combaterea dezinformării, parteneriate pentru protecția infrastructurii digitale

Diaspora

1. Sprijinirea reîntoarcerii românilor din străinătate, sprijin pentru copiii întorși în țară și promovarea educației în limba română

2. O mai bună coordonare cu atașatii de muncă și revizuirea alocării acestora în funcție de numărul cetățenilor din diaspora

3. Eficientizarea procesului de acordare a pensiilor comunitare și internaționale

4. Calibrarea serviciilor consulare, a relațiilor cu diaspora și a nivelului de ambiție pentru acordarea serviciilor diasporei și românilor de pretutindeni

5. Eficientizarea procedurilor și servicii consulare digitale

6. Integrare mai puternică a românilor din diaspora în economia și investițiile românești, în promovarea intereselor României și a bunelor relații cu statele în care trăiesc

7. Ministerul Afacerilor Externe va sprijini o viitoare formulă interguvernamentală, alături de Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale și Ministerul Justiției pentru

intervențiile în situațiile concrete semnalate privind drepturile familiilor de români din străinătate și ale copiilor acestora

Reprezentarea intereselor, asigurarea prestigiului și a vizibilității României în cadrul UE

1. Implicarea activă în inițiativele UE vizând consolidarea competitivității economiei europene în paralel cu continuarea asigurării obiectivelor vizând convergența economică și socială în plan european, inclusiv prin negocierea viitorului Cadru Financiar Multianual

2. Asigurarea contribuției pragmatice și constructive la îndeplinirea obiectivelor din noua Agendă strategică 2024-2029 în noul ciclu legislativ european

3. Consolidarea și continuarea integrării pieței unice și a celor 4 libertăți fundamentale, avansarea politicii de extindere ca investiție strategică a UE, asigurarea securității economice și energetice, creșterea conectivității, dezvoltarea industriei de apărare, domeniul digital/IA/hibrid.

4. Dezvoltarea politicilor europene de o manieră echilibrată și flexibilă, care să ia în considerare specificitățile la nivel național.

5. Promovarea unei prezențe românești consolidate în instituțiile europene, inclusiv în poziții de conducere

6. Valorificarea deciziilor și instrumentelor în domeniul apărării (Readiness 2030, SAFE), pentru modernizarea armatei, întărirea capacității de apărare și revitalizarea industriei naționale de apărare

7. Consolidarea securității interne a Uniunii și a unui Spațiu Schengen mai puternic și mai rezilient; susținerea demersurilor de consolidare a mecanismelor de prevenire și gestionare a crizelor

8. Promovarea cooperării și coordonării active cu alte state membre, în funcție de interesele comune identificate și de oportunitățile de promovare de inițiative comune în plan european

9. Asumarea unui rol proeminent în vecinătatea estică a Uniunii Europene prin promovarea valorilor europene, a statului de drept și combaterii interferențelor rusești

Consolidarea parteneriatului strategic cu Statele Unite

1. Cooperarea cu SUA în toate demersurile care au ca obiectiv stabilitatea și securitatea Europei, apărarea aliată, dar și proiectele strategice energetice amplasate pe teritoriul României, promovarea investițiilor și relațiilor comerciale

2. Consolidarea Parteneriatului Strategic cu Statele Unite într-o relație în care interesele și prioritățile României să se regăsească în agenda de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, o prezență militară americană consistentă pe teritoriul național, cu condiții de acces și mobilitate la standarde NATO

3. Dialog cuprinzător în domeniul energiei și dezvoltarea proiectelor în sectorul nuclear, energie regenerabilă, explorare submarină, stocare și distribuție, protecția infrastructurii critice

4. Parteneriat pentru prosperitate și inovație prin integrarea României în ecosistemele tehnologice americane (în domenii precum producția de semiconductori, computerizare avansată, automatizare, securitatea sistemelor, inteligența artificială etc.)

5. Soluționarea prin comunicare, cooperare și acțiuni comune împotriva criminalității organizate transfrontaliere a revenirii în programul Visa Waiver

6. Cadru de cooperare parlamentară prin mecanisme suplimentare care să asigure cunoașterea evoluțiilor și a preocupărilor românești, susținerea agendei de cooperare și schimburi de expertiză și bune practici în domeniul controlului parlamentar

Consolidarea statutului României în calitate de stat membru activ și responsabil în cadrul NATO

1. Participarea activă la procesele decizionale în cadrul NATO și contribuția semnificativă a României la consolidarea posturii NATO de descurajare și apărare, pe flancul estic aliat, precum și menținerea contribuției la comandamentele NATO, conform angajamentelor asumate

2. Asumarea de responsabilități de furnizor de securitate și antrenarea aliaților și partenerilor în proiecte dedicate libertății de circulație și a securității infrastructurii critice la Marea Neagră

Finalizarea procesului de aderare la Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în 2026

1. Alinierea legislației și a practicilor naționale la standardele promovate de organizație prin luarea în considerare a recomandărilor pe termen mediu și lung formulate de OCDE;

2. Asigurarea conformității propunerilor legislative și normative cu principiile OCDE.

Avansarea și consolidarea parcursului european al Republicii Moldova în cadrul Parteneriatului strategic pentru integrarea europeană a Republicii Moldova

1. Ca prioritate de prim rang a politicii externe a României, țara noastră va continua să susțină eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și programul de reforme prodemocratice, în baza Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova

2. Întărirea capacității de negociere, a know-how-ului și a pregătirii propriilor negociatori pentru negocierile de aderare

3. Sprijinirea Republicii Moldova în eforturile de consolidare a statului de drept, de asigurare a stabilității politice și prosperității, precum și continuarea acțiunilor de sprijin în beneficiul direct al cetățenilor Republicii Moldova

Relația de parteneriat strategic cu Ucraina

Eforturile multidimensionale ale României pentru susținerea Ucrainei sunt investiții directe în propria noastră politică de apărare și securitate. Apărarea democrației și integrării Ucrainei în instituțiile occidentale este garanția creșterii securității României

1. Sprijinirea Ucrainei în obiectivele legitime consemnate de dreptul internațional, relative la suveranitatea, integritatea teritorială și independența sa

2. Sprijinirea Ucrainei în procesul de integrare europeană și euroatlantică, de atingere a standardelor și normelor europene și asistență la dezvoltarea capacităților de negociere și absorbție a know-how-ului și acquisului european

Creșterea interesului internațional pentru securitatea și stabilitatea la Marea Neagră

1. Rol central al României în implementarea noii strategii a UE pentru o regiune a Mării Negre sigură, prosperă și rezilientă și mobilizarea investițiilor

2. Asigurarea liberei circulații maritime și aeriene și protecția infrastructurii critice submarine și de suprafață

3. Amplasarea viitorului Centru pentru Securitate Maritimă în România

Efficientizarea reprezentării, politicilor și participării României în organismele, instituțiile și formatele multilaterale

1. ONU, Consiliul Europei, OSCE, rămân cadre obligatorii de prezență, promovare de interese și construcție a imaginii României la nivel multilateral.

2. România implementează Agenda 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă, printr-o diplomatie climatică și verde, integrând obiectivele acesteia în politicile publice interne și prin participarea activă în conferințele internaționale COP.

3. Întărirea formatelor trilaterale, cu precădere trilaterala România-Republica Moldova-Ucraina și trilaterala România-Polonia-Turcia

4. Se vor fructifica, în continuare, oportunitățile formatului București 9/B9 și ale altor formate regionale, cum sunt ICE, SEECP, OCEMN, Comisia Dunării.

Consolidarea, dezvoltarea și eficientizarea parteneriatelor strategice ale României

1. Dezvoltarea cooperării în cadrul parteneriatelor strategice sau cu valențe strategice încheiate cu state membre UE și NATO - Franța, Germania, Bulgaria, Italia, Polonia, Ungaria, Spania și Turcia, respectiv actualizarea și urmărirea implementării Planurilor de Acțiune sau a Foilor de Parcurs aferente parteneriatelor strategice

2. Continuarea consolidării Parteneriatului Strategic cu Statele Unite ale Americii

3. Actualizarea și dezvoltarea Parteneriatului strategic cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

4. Dezvoltarea parteneriatelor strategice cu Coreea de Sud și Japonia

5. Evaluarea oportunității dezvoltării unor noi relații de parteneriat strategic și relații bilaterale cu țări terțe, cu precădere India, Egipt, statele din zona Golfului, Africa și America de Sud

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

1. Învățământ preuniversitar

Obiective generale - viziune

1. Trebuie să pregătească și să transfere prin educație cele opt competențe-cheie, prin care absolvenții să devină buni specialiști, buni cetățeni și oameni cu o calitate bună a vieții. Absolvenții trebuie să se poată integra eficient pe piața muncii (nivelul 3 de calificare după clasa a XI-a, respectiv nivelul 4 după absolvirea liceului) și/sau să-și continue studiile la nivel postliceal și/sau universitar. Educația va fi motorul mobilității sociale, al inovației și dezvoltării economice sustenabile, prin asigurarea unui sistem de învățământ centrat pe elev, echitabil și incluziv, sprijinit de profesori motivați și corespunzător formați. Rata abandonului școlar și cea a analfabetismului funcțional nu depășesc media europeană.

Până în 2030 se urmărește atingerea țintei din legislație de 15% pentru educație din bugetul general pe cheltuieli (pentru tot domeniul educației). Măsurile vor viza în principal creșterea calității educației, reducerea abandonului școlar și a analfabetismului funcțional prin reforme:

- curriculare - planuri-cadru actualizate și flexibile, axate pe cele opt competențe-cheie, integrând competențe digitale și programe care să promoveze gândirea critică, creativitatea și adaptarea la meseriile viitorului;
- de evaluare (de exemplu, standarde de evaluare/testare și examene naționale/standardizate);
- reforma infrastructurii educaționale (cu un accent pe reforma învățământului rural), care implică și dezvoltarea de laboratoare pentru educația prin descoperire și/sau campusuri duale (aici cu introducerea sistemului de credite transferabile).

2. Propunem extinderea școlilor-pilot pentru inovații curriculare și învățământ dual, iar manualele vor fi completate cu platforme de e-learning și alte instrumente interactive.

3. Se va acorda o atenție sporită educației timpurii și infrastructurii de creșe.

4. De asemenea, se va urmări consolidarea statutului profesorilor prin susținerea formării și dezvoltării profesionale a acestora, intrarea în sistem pe bază de merit, prin salarii competitive și evaluări bazate pe performanță (inclusiv, spre exemplu, privind congruența dintre notele elevilor în școală și la examenele naționale).

5. Extinderea programului masă caldă în școli (pentru reducerea abandonului școlar).

2. Învățământ universitar și cercetare

Obiective generale - viziune

1. Sistemul național de învățământ superior trebuie să aibă ca scop formarea de resursă umană înalt calificată (calificările 5/6 - licență; 7 - master; 8 - doctorat), care să-și păstreze și să-și dezvolte competențele prin învățare pe tot parcursul vieții. Formarea de resursă umană trebuie să fie făcută în contextul generării și/sau utilizării celei mai avansate cunoașteri științifice. În timp ce calificările 5/6 ar trebui să genereze conexiune directă cu piața muncii existentă - specifică, în domeniile cu accent vocațional, și generală (la nivelul unei culturi generale de specialitate), în celelalte domenii, calificările de nivel 7/8 ar trebui să accentueze specializările și, astfel, să dinamizeze și să dezvolte noi segmente ale pieței muncii.

2. Sistemul național de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) trebuie să genereze cunoaștere științifică, prin care să rezolvăm probleme teoretice (mai ales prin cercetare fundamentală) și/sau practice (mai ales prin cercetare aplicativă - cercetare-dezvoltare). Când această cunoaștere se transferă în societate și devine relevantă socioeconomic, vorbim de inovare. Includem aici atât inovarea tehnologică, cât și inovarea socioculturală. Inovarea tehnologică contribuie decisiv la creșterea nivelului de trai. Inovarea socioculturală ne oferă înțelegeri (sensuri și semnificații) ale lumii, care contribuie decisiv la creșterea calității vieții și devin antidot la pseudocunoașterea care generează manipulare și conspirații.

3. Parteneriat strategic cu universitățile și mediul de cercetare

Guvernul va consolida colaborarea cu universitățile și institutele de cercetare pentru creșterea capacității de analiză, prognoză și fundamentare a politicilor publice. Obiectivul este valorificarea expertizei academice existente și integrarea acesteia în procesul de elaborare, implementare și evaluare a politicilor publice, prin mecanisme de cooperare stabile și predictibile. În acest sens, vor fi promovate: dezvoltarea unor parteneriate instituționale pe termen lung între administrația publică, universități și institute de cercetare; realizarea de studii, analize și evaluări de impact care să sprijine procesul decizional bazat pe date și evidențe; crearea unor mecanisme permanente de transfer de cunoștințe și bune practici între mediul academic și administrația publică; susținerea programelor comune de formare și dezvoltare profesională pentru specialiștii din sectorul public; implicarea tinerilor cercetători, doctoranzilor și studenților în proiecte de cercetare aplicată relevante pentru prioritățile de dezvoltare ale României; promovarea standardelor de rigoare științifică, transparență și evaluare independentă în fundamentarea politicilor publice.

Reforme/Reorganizări

1. Diferențierea universităților prin misiuni (educație, educație și cercetare, educație și cercetare avansată) și evaluările instituționale raportate la aceasta, inclusiv crearea de mecanisme noi de susținere a misiunii asumate și a flexibilizării ciclurilor de studiu în aceeași universitate, întărire a autonomiei financiare și parteneriate cu mediul socioeconomic. Se încurajează concentrările academice, care pot duce la eficientizarea costurilor și la performanță academică. Politicile în domeniul universitar trebuie să fie relaționate și cu trasabilitatea forței de muncă generate.

2. Cercetarea se reorganizează într-un sistem național eficient - mai ales în baza evaluării demarate în 2025 - cu finanțare publică crescândă până la 1% din PIB până în 2030. Se promovează concentrări academice, susținând inovarea tehnologică și socioculturală. Se încurajează parteneriatele public-privat pentru transfer tehnologic, crearea unui hub regional de inovare și atragerea companiilor internaționale prin facilități fiscale. Propunem lansarea de competiții multianuale pentru cercetători și alinierea priorităților CDI cu temele din programele europene, dar și cu strategiile naționale.

Etica trebuie să fie un demers transversal în educație-cercetare, organizată după bunele practici europene.

Acțiuni pentru instituții subordonate

Continuarea reorganizării structurilor teritoriale ale Ministerului Educației și Cercetării, în vederea eficientizării, descentralizării și debirocratizării activității de management școlar, precum și pentru un nivel de sprijin mai ridicat pentru școli, în logica că „politicul se oprește la poarta școlii!“.

Măsurile pentru accelerarea fondurilor UE (PNRR și Coeziune)

1. Absorbția a 100% din granturi și credite din cadrul PNRR renegociat
2. Reorganizări la nivelul ministerului, pentru o coordonare mai bună, în accesarea și implementarea acestor fonduri/ programe

Programe - măsuri transversale

1. Se prioritizează prevenirea abandonului educațional prin programe ca PNRAS, PNRAU, „Școală după școală“ și mese sănătoase în școli

2. Dezvoltarea și susținerea programului „Școală după școală“, prin asigurarea unui cadru legal clar, care să stimuleze și să încurajeze primăriile și agenții economici să investească în activități educative complementare, inclusiv pilotarea și generalizarea programului Școală de la 8 la 17. Celelalte programe se află deja în derulare și se vor susține în baza unei analize cost-beneficiu

3. Asigurarea drepturilor educaționale ale minorităților naționale prin adaptarea programelor școlare, manuale și platforme de e-learning în limbile minorităților, formarea profesorilor și aplicarea integrală a prevederilor legale

4. Educația destinată românilor din diaspora și comunităților istorice este consolidată prin burse, cursuri LCCR și simplificarea procesului de recunoaștere a diplomelor

5. Susținerea programului național de învățare a limbii și literaturii române, cu suportul universităților

6. Următoarele programe vor fi implementate după stabilizarea economico-financiară: programul național pentru cantine școlare și programul de învățare remedială

Digitalizare/Debirocratizare

Digitalizarea sistemică, inclusiv prin catalogul electronic și formulare unice de raportare, reducând astfel birocrăția și volumul de muncă al cadrelor didactice și cercetătorilor. Se va urmări interoperabilitatea bazelor de date privind gestionarea absolvenților și inserția pe piața muncii. Printre alte priorități se mai includ digitalizarea completă a fluxurilor administrative, precum și integrarea tehnologiei în procesul educațional prin platforme digitale și conținut interactiv.

Cercetare cu finanțare predictibilă

- Stabilirea unor domenii prioritare-strategice naționale, cum ar fi inteligența artificială, biotehnologii, semiconductori, etc.
- Finanțare corespunzătoare și predictibilă, prin competiții multianuale.
- Creșterea colaborării între universități, institute de cercetare și industrie
- Cercetarea și inovarea trebuie să devină un motor al dezvoltării României, prin investiții mai mari, performanță academică, transfer tehnologic și o colaborare mai strânsă între universități, institute de cercetare și mediul economic.

SĂNĂTATE

Obiective generale

Acces echitabil la servicii de sănătate. Dezvoltarea asistenței medicale primare și comunitare. Rețea națională de centre medicale comunitare. Dezvoltarea asistenței medicale primare, respectiv a medicinei de familie. Dezvoltarea asistenței medicale spitalicești și a medicinei de urgență. Acces la medicamente de bună calitate printr-o nouă politică a medicamentului. Prevenția și programele de sănătate. Dezvoltarea centrelor de îngrijire a persoanelor vârstnice și îngrijirile la domiciliu și a îngrijirilor paliative. Dezvoltarea asistenței medicale comunitare și a medicinei școlare. Dezvoltarea infrastructurii de prevenție și asistență medicală în domeniul drogurilor

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Creșterea performanței spitalelor: reducerea numărului de paturi cu spitalizare continuă cu peste 20% până în 2030; plata în funcție de performanță pentru medici; optimizarea sporurilor la personalul din spitalele în funcție de numărul de servicii medicale acordate; creșterea numărului de instrumente administrative pentru managerii unităților sanitare și introducerea de criterii de performanță pentru șefii de secție; consorții de spitale și achiziții comune pentru materiale primare la nivel județean/regional/național

2. Creșterea bazei de plătitori la casa de asigurări: descurajarea acordării de concedii medicale fictive: controale asupra medicilor și beneficiarilor de concedii.

3. Folosirea eficientă a bugetelor CNAS: reducerea centrelor de permanență din mediul urban; sistemele private de sănătate care vor dori contract cu CNAS vor avea obligația ca minimum 80% din personalul angajat să fie angajați cu normă întreagă; rezidenții în sistem privat plătiți parțial de unitatea medicală; desfacerea contractului de muncă pentru personalul medical care desfășoară în timpul programului de lucru din sistemul public activități medicale în alte unități sanitare;

convertirea unităților sanitare cu grad redus de ocupare și servicii medicale ineficiente în ambulatorii sau spitale de recuperare și paleație

4. Creșterea ponderii medicamentelor generice și respectarea ghidurilor de tratament

5. Eficientizarea instituțiilor subordonate Ministerului Sănătății - direcțiile de sănătate publică (DSP), Institutul Național de Sănătate Publică

6. Reorganizarea și eficientizarea Institutului Național de Transfuzie Sanguină și a centrelor județene

Măsurile de dezvoltare

1. Construirea/Modernizarea și dotarea centrelor comunitare medicale integrate în mediul rural și orașe mici, inclusiv servicii de telemedicină, de stomatologie și de farmacie comunitară

2. Dezvoltarea asistenței medicale primare, respectiv a medicinei de familie; definirea și finanțarea unui pachet de instalare și de retenție pentru medici, farmaciști și asistenți medicali în mediul rural; Posibilitatea angajării în sistemul public a medicilor de medicină de familie în centrele comunitare integrate, unitățile spitalicești, ambulatoriile de specialitate, compartimentele de primiri urgențe/unități de primiri urgențe; revizuirea pachetelor de servicii minimale și de bază, implementarea de măsuri pentru stimularea serviciilor de prevenție și pentru evitarea spitalizărilor nenecesare; acordarea unei bonificații, a unei locuințe de serviciu și a unui buget de practică medicilor de familie, în colaborare cu autoritățile locale; prelungirea, la cerere, a perioadei de activitate a medicilor de familie pensionabili, cu avizul autorității locale

3. Dezvoltarea asistenței ambulatorii de specialitate; rețea de centre de asistență medicală ambulatorie de specialitate. Modernizarea/extinderea, susținerea și dotarea ambulatoriilor de specialitate; creșterea finanțării serviciilor medicale ambulatorii de specialitate și a cabinetelor cu practică independentă; extinderea programului de lucru al ambulatoriilor de specialitate

4. Dezvoltarea asistenței medicale spitalicești; continuarea și finalizarea investițiilor în spitale și clădiri noi din PNRR și spitalele regionale Iași, Cluj-Napoca, Craiova; identificarea posibilității extinderii rețelei de spitale regionale. Investiții în alte spitale și clădiri noi, din împrumuturi externe sau alte surse, inclusiv în parteneriat public-privat; programare, evidență și gestionare digitalizată a parcursului pacienților; optimizarea (reducerea) numărului de paturi contractabile la nivel național; normativ nou de personal în spitale; introducerea de indicatori de performanță la nivel de secție/compartiment și individual; dezvoltarea serviciilor de asistență medicală pentru pacienții critici (infarct miocardic, AVC, politraumă, arși etc.), a îngrijirilor paliative, a serviciilor de anestezie și terapie intensivă și dezvoltarea unui program de chirurgie robotică

5. Dezvoltarea medicinei de urgență; înnoirea parcului auto de transport și asistență medicală de urgență; creșterea capacității operative a structurilor sistemului național de asistență medicală de urgență și prim ajutor calificat

6. Politica în domeniul medicamentului: modificarea modului de evaluare și prioritizare a introducerii la compensare a medicamentelor (HTA); o nouă politică de preț a medicamentelor; încurajarea dezvoltării industriei farmaceutice autohtone prin implementarea unor stimulente de natură economică, mai ales pentru producerea de materii prime și medicamentele critice

7. Prevenția și programele de sănătate; accelerarea derulării programelor naționale de screening; dezvoltarea rețelei județene de centre de prevenire, consiliere (ambulatorii) și combatere a adicțiilor (spitalizare), cu prioritate pentru copii și adolescenți; creșterea accesului la contracepția de urgență

8. Dezvoltarea centrelor de îngrijire a persoanelor vârstnice și îngrijirile la domiciliu și a îngrijirilor paliative; încurajarea serviciilor de diagnostic și tratament al persoanelor vârstnice, inclusiv a serviciilor de telemedicină; Implementarea Planului național de îngrijiri paliative,

creșterea finanțării pentru minimum 4.000 de paturi de paliativ, dezvoltarea de centre publice de paliativ pentru copii

9. Resursele umane din sănătate; finalizarea Registrului profesioniștilor din sănătate; simplificarea accesului în rezidențiat pentru specialitățile deficitare; încurajarea revenirii profesioniștilor români din domeniul medical din diaspora prin debirocratizarea recunoașterii profesionale, inclusiv a calificărilor profesionale suplimentare

10. Dezvoltarea asistenței medicale comunitare și a medicinei școlare

11. Dezvoltarea industriei farmaceutice, prin lansarea unui program de stimulare a investițiilor în acest domeniu care să contribuie la creșterea competitivității economice a țării și modernizarea sistemului de sănătate

Măsurile de debirocratizare/digitalizare

1. Digitalizare și e-sănătate centrate pe nevoile pacienților - Elaborarea și implementarea Digitalizare și e-sănătate centrate pe nevoile pacienților - Elaborarea și implementarea Strategiei naționale de digitalizare și e-Sănătate

2. Aprobarea Strategiei naționale de digitalizare în sănătate (SNDS - finalizată) și a planurilor de acțiune regionale

3. Realizarea registrelor naționale pentru principalele boli pentru planificarea programelor naționale și a investițiilor și pentru decizii bazate pe dovezi în domeniul politicilor de sănătate

4. Realizarea unei noi platforme informatice a asigurărilor de sănătate (PIAS) pentru facilitarea accesului pacienților, debirocratizare și eliminarea fraudelor

5. Operaționalizarea dosarului electronic de sănătate (DES), instrument medical modern pentru accesul facil al pacientului la toate categoriile de servicii, cu asigurarea unei protecții maxime a datelor cu caracter personal

6. Extinderea reglementărilor în domeniul telemedicinei și al serviciilor asociate, prin asigurarea unor norme de reglementare specifice, dar și a resurselor financiare necesare implementării acestui important palier din domeniul sanitar

7. Realizarea unui sistem național de securitate cibernetică și protecției datelor din sănătate

INVESTIȚII ȘI PROIECTE EUROPENE

În ultimii 18 ani, dezvoltarea României s-a bazat în mod decisiv pe fondurile europene. Prin proiectele finanțate de Uniunea Europeană, am reușit să modernizăm infrastructura, să sprijinim mediul privat și să reducem decalajele dintre regiuni. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) va rămâne un actor central în această direcție, cu misiunea clară de a menține un ritm susținut al investițiilor publice și private. Pentru a atinge acest obiectiv, ministerul va asigura folosirea eficientă și integrală a fondurilor nerambursabile, va accelera simplificarea procedurilor de acces la fonduri și va pune accent pe beneficiarii proiectelor - fie că sunt administrații publice, companii sau organizații. Accentul se mută de la birocratie la rezultate concrete.

1. Obiective propuse

Planul național de redresare și reziliență (PNRR)

Obiectiv general:

- Absorbția a 100% din granturi și maximizarea tragerilor din împrumuturi în funcție de spațiul fiscal disponibil și de capacitatea de creștere a gradului de îndatorare

Finalizarea responsabilă a PNRR, prin îndeplinirea jaloanelor și țințelor rămase, accelerarea investițiilor mature și transformarea reformelor asumate în rezultate concrete pentru cetățeni, administrație și economie, cu evitarea pierderii fondurilor disponibile și valorificarea integrală a resurselor care pot fi implementate în termen.

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. Închiderea PNRR într-o manieră realistă, credibilă și orientată către rezultate, prin concentrarea resurselor asupra reformelor și investițiilor care pot fi implementate efectiv în termenul asumat, evitând atât pierderea fondurilor disponibile, cât și menținerea unor angajamente care nu mai pot fi livrate în condiții reale. Renegocierea trebuie să permită României să salveze maximum din alocarea disponibilă, să prioritizeze investițiile mature și reformele cu impact structural și să asigure un calendar de implementare fezabil, acceptat de partenerii europeni și compatibil cu capacitatea administrativă și bugetară a statului; renegocierea vizează securizarea tragerii integrale a componentei de grant și revizuirea componentei de împrumut prin menținerea investițiilor mature;

2. Asigurarea cash-flow-ului necesar implementării proiectelor și monitorizarea atentă a progresului, astfel încât beneficiarii să poată derula investițiile în condiții predictibile, fără blocaje administrative sau întâzieri nejustificate.

Guvernul va urmări o programare mai bună a plăților, corelarea disponibilului bugetar cu stadiul real al proiectelor și identificarea timpurie a riscurilor de întârziere. Accentul va fi pus pe monitorizarea implementării, sprijinirea beneficiarilor și accelerarea fluxurilor financiare acolo unde proiectele sunt mature și produc rezultate concrete.

3. Implementarea accelerată a PNRR printr-un task force coordonat de MIPE cu sprijinul Cabinetului Premierului, cu responsabili desemnați pentru fiecare jalon, țintă și investiție critică, monitorizare săptămânală a progresului fizic și financiar, identificarea blocajelor și raportare periodică în Guvern și în coaliție pentru asumarea rapidă a deciziilor necesare.

4. Livrarea reformelor asumate și maximizarea granturilor disponibile prin PNRR, cu obiectivul de a atrage integral componenta nerambursabilă și de a minimiza orice risc de pierdere a fondurilor europene. **Guvernul va concentra efortul administrativ și politic pe jaloanele și țințele care condiționează plata granturilor, pe reformele cu impact structural și pe investițiile care pot fi finalizate în termen.** Prioritatea este ca România să transforme angajamentele din PNRR în rezultate concrete, să evite dezangajările și să salveze maximum din alocarea disponibil

5. Pregătirea cadrului de închidere a PNRR pentru toate categoriile de beneficiari și toate sectoarele finanțate, astfel încât finalizarea reformelor/proiectelor de investiții, raportarea rezultatelor, verificarea cheltuielilor să se realizeze într-un mod unitar, predictibil și conform cerințelor europene. Guvernul, prin MIPE, va elabora ghiduri și proceduri clare pentru ministere, autorități locale, companii publice, beneficiari privați și celelalte categorii de beneficiari, cu privire la obligațiile de finalizare, documentele necesare, termenele aplicabile, verificările finale și modul de tratare a eventualelor riscuri de neconformitate. Obiectivul este evitarea corecțiilor financiare, reducerea riscului de pierdere a fondurilor, sprijinirea beneficiarilor în etapa finală de

implementare și asigurarea unei închideri ordonate a PNRR, cu rezultate verificabile și conforme cu regulamentele

6. Identificarea surselor alternative de finanțare pentru proiectele care nu vor mai fi incluse în varianta revizuită a PNRR, printr-o analiză comună MIPE–Ministerul Finanțelor, realizată în funcție de maturitatea proiectelor, obligațiile contractuale existente, spațiul fiscal disponibil și riscurile juridice sau financiare asociate întreruperii finanțării. **Obiectivul este sprijinirea finalizării proiectelor relevante și mature, printr-o prioritizare atentă a celor care produc impact economic și social, au un stadiu avansat de implementare sau implică obligații contractuale semnificative.** Pentru aceste proiecte vor fi analizate surse alternative precum bugetul de stat, fondurile europene din politica de coeziune, finanțări din împrumuturi externe sau alte surse de finanțare legal constituite.

Această abordare va permite evitarea blocajelor, reducerea riscului de despăgubiri, protejarea investițiilor deja începute și utilizarea responsabilă a resurselor publice, în limita constrângerilor bugetare și a angajamentelor fiscal-bugetare asumate de România.

Politica de Coeziune 2021-2027

Obiectiv general:

- Absorbția a 100% din fondurile de coeziune până în 2029 (N+2)

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. posibilitatea eficientizării programelor, în contextul pachetului de flexibilități pus la dispoziție de Comisia Europeană, în contextul evaluării intermediare (mid-term review) și ReArm - creșterea prefinanțării la nivelul programelor, extinderea perioadelor de eligibilitate ale programelor, introducerea noilor priorități (apărare, locuințe sociale etc.);
2. Transformarea fondurilor europene într-un instrument de stabilizare și accelerare a investițiilor publice, prin utilizarea lor prioritară pentru proiectele mature, cu impact economic ridicat, care pot susține formarea brută de capital, creșterea productivității și reducerea presiunii asupra bugetului național.;
3. crearea unui mecanism fast-track pentru evaluarea și contractarea proiectelor mature și fezabile, în special cele din domeniul transporturilor verzi, digitale sau strategice;
4. reformarea mecanismelor financiare, pentru a asigura un flux coerent și predictibil al investițiilor;
5. Simplificarea și digitalizarea completă a proceselor de evaluare, verificare, autorizare și plată, cu obiectivul reducerii duratei procedurilor, a sarcinii administrative asupra beneficiarilor și a resurselor umane alocate activităților repetitive.
6. **Realocarea rapidă a sumelor necontractate sau cu risc de neutilizare către priorități strategice**, inclusiv pentru preluarea unor proiecte relevante care nu mai pot fi finanțate prin PNRR, dar care sunt mature, necesare și compatibile cu obiectivele politicii de coeziune
7. adaptarea fluxurilor financiare și procedurale la noile cerințe de raportare și monitorizare;
8. modernizarea apelurilor și ghidurilor solicitantului, prin simplificare, eliminarea cerințelor redundante și digitalizare completă..
9. Corelarea fondurilor europene cu strategia fiscal-bugetară a României, astfel încât investițiile europene să devină principalul instrument de modernizare și convergență, reducând presiunea

asupra bugetului național și contribuind la menținerea unui nivel ridicat, dar sustenabil, al investițiilor publice.

10. Consolidarea descentralizării în implementarea Programelor Regionale și sprijinirea coordonării acestora - Guvernul va continua procesul de descentralizare a implementării fondurilor europene, prin întărirea rolului regiunilor și al autorităților de management responsabile de Programele Regionale. Obiectivul este ca deciziile privind dezvoltarea regională să fie mai aproape de nevoile reale ale comunităților, iar investițiile să răspundă mai bine specificului economic, social și teritorial al fiecărei regiuni. În același timp, descentralizarea trebuie însoțită de coordonare strategică, reguli clare și sprijin tehnic constant. MIPE va avea rolul de a asigura coerența națională a Programelor Regionale, corelarea acestora cu prioritățile Guvernului, complementaritatea cu PNRR, Politica de Coeziune și celelalte programe naționale, precum și menținerea unui dialog unitar cu Comisia Europeană.

11. Creșterea monitorizării, coordonării și politicilor de vizibilitate a instrumentelor financiare pentru mediul privat, precum și mobilizarea unui nivel adecvat în aceste categorii de finanțări; Crearea unui cadru coerent de programe și scheme de tip multianual (pentru investiții) recurent care să susțină dezvoltarea economică orientată spre nevoile mediului de afaceri, obiective;

12. Monitorizarea proiectelor strategice din domeniul cercetării-dezvoltării

Fondul pentru o tranziție justă

Obiectiv general:

- Evitarea riscului de pierdere a alocărilor aferente Fondului pentru Tranziție Justă (FTJ) și accelerarea implementării proiectelor pentru modernizare și tranziție justă la nivelul celor 6 județe eligibile (Hunedoara, Gorj, Dolj, Mureș, Galați, Prahova)

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. consultarea cu partenerii județeni și actualizarea planurilor de tranziție justă aferente celor 6 județe, în raport cu noile realități și gradul de maturitate al proiectelor;
2. deblocarea implementării programului și elaborarea unui plan de măsuri pentru evitarea riscului de decommitere aferent Programului de tranziție justă;
3. identificarea unui portofoliu de proiecte în vederea includerii la finanțare a acestora;
4. pregătirea și lansarea implementării proiectelor aferente STEP.

Fondul social pentru climă - Sprijin echitabil pentru tranziția verde

Fondul social pentru climă (FSC) este un nou instrument european de sprijin financiar, instituit prin Regulamentul (UE) 2023/955, ca reacție la impactul social al extinderii sistemului de comercializare a certificatelor de emisii (ETS2) asupra clădirilor și transportului rutier. FSC vine în sprijinul gospodăriilor vulnerabile, al microîntreprinderilor expuse și al utilizatorilor de transport vulnerabili, care sunt afectați în mod disproporționat de creșterea costurilor cu energia și transportul. Sprijinul financiar va contribui la atenuarea acestor efecte negative, odată cu implementarea sistemului ETS2, prevăzut să fie lansat în 2027, cu posibilitatea amânării până în 2028 în cazul unor prețuri extrem de ridicate la energie.

Viziunea României privind viitorul Cadru Financiar Multianual și Politica de Coeziune

Obiectiv general:

- România va susține activ, în negocierile europene privind viitorul Cadru Financiar Multianual, menținerea Politicii de Coeziune ca principală politică europeană de investiții structurale, convergență și reducere a disparităților dintre regiuni. Pentru România, coeziunea nu este doar o sursă de finanțare, ci un instrument esențial de modernizare, competitivitate și stabilitate economică.

- Susținerea poziției României și implicarea activă în procesul de negociere la nivel european pentru că Politica de coeziune trebuie să rămână principala politică de investiții structurale care sprijină eliminarea disparităților la nivelul Uniunii, urmărind în principal:

- Păstrarea unui nivel de circa 1/3 din CFM pentru PC
- Păstrarea accentului Politicii de coeziune pe convergența economică-socială și teritorială, dar cu o componentă relevantă/puternică de competitivitate subsumată
- Sprijinirea și susținerea principiilor fundamentale ale politicii de coeziune: prealocare multianuală la nivel național, managementul partajat, parteneriatul și promovarea programelor regionale sau a componentei regionale în cadrul unui plan unic de țară.

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. lansarea unui proces coordonat de consultare interministerială și interregională, pentru agregarea nevoilor și propunerilor de reforme și investiții relevante pentru perioada 2028-2035;
2. constituirea unui mecanism național de guvernare pentru CFM 2028-2035, care să includă reprezentanți ai tuturor structurilor cu rol în politicile sectoriale și regionale.
3. Menținerea unei alocări consistente pentru Politica de Coeziune - România va susține păstrarea unui nivel semnificativ al Politicii de Coeziune în cadrul bugetului european, de aproximativ o treime din viitorul Cadru Financiar Multianual. Reducerea decalajelor de dezvoltare rămâne o prioritate europeană, iar regiunile mai puțin dezvoltate au nevoie de resurse predictibile, multianuale și suficiente pentru investiții structurale; asigurarea unui nivel de co-finanțare suficient pentru a multiplica efectele finanțărilor europene
4. **Păstrarea convergenței ca obiectiv central, cu o componentă puternică de competitivitate.**Politica de Coeziune trebuie să rămână orientată către convergență economică, socială și teritorială, dar adaptată noilor realități europene. România va susține integrarea unei componente relevante de competitivitate, care să finanțeze productivitatea, inovarea, industria, digitalizarea, energia, infrastructura strategică, apărarea cu dublă utilizare și tranziția economică. Obiectivul este ca fondurile europene să nu finanțeze doar recuperarea decalajelor, ci și capacitatea României de a concura în economia europeană.
5. **Structurarea sectorială a priorităților naționale** - România trebuie să intre în viitorul cadru financiar cu o arhitectură clară a priorităților sectoriale: transport, energie, competitivitate economică, digitalizare, sănătate, educație, apă-canal, dezvoltare urbană, regenerare regională, apărare și infrastructură cu dublă utilizare. Această structurare trebuie să permită concentrarea resurselor pe proiecte mari, integrate și cu impact, evitând fragmentarea finanțărilor și multiplicarea apelurilor mici, greu de administrat și cu efect redus asupra dezvoltării.
6. **Definirea și coordonarea reformelor-cheie la nivel guvernamental**, în parteneriat cu ministerele de linie, pentru consolidarea convergenței economice, sociale și instituționale a României și pentru valorificarea experienței acumulate prin implementarea PNRR. Guvernul va stabili un set de reforme prioritare, cu impact structural, corelate cu

angajamentele europene, obiectivele de dezvoltare națională și nevoile reale ale administrației și economiei. Aceste reforme vor fi urmărite prin mecanisme clare de coordonare, responsabilități instituționale asumate, termene de implementare și indicatori de rezultat. Obiectivul este ca reformele propuse în viitorul cadru financiar și care vor condiționa accesul la fondurile europene nu rămână intervenții izolate, ci să fie integrate într-o agendă coerentă de modernizare a statului, creștere a competitivității și apropiere de standardele europene de performanță administrativă și economică.

7. **Pragmatism în sistemul de management și control** - România va susține un sistem de management și control mai simplu, mai proporțional și mai orientat către rezultate. Regulile trebuie să fie clare, aplicabile și stabile, iar verificările trebuie să se concentreze pe riscurile reale, nu pe birocrație excesivă. Obiectivul este reducerea poverii administrative pentru beneficiari, scurtarea termenelor de evaluare, contractare și plată și evitarea blocajelor care întârzie proiectele fără a crește calitatea controlului.
8. **Pregătirea din timp a portofoliului de proiecte** - Pentru viitorul cadru financiar, România va pregăti din timp un portofoliu național și regional de proiecte mature, fezabile și corelate cu prioritățile de dezvoltare. Proiectele trebuie pregătite înainte de deschiderea apelurilor, cu documentații tehnice, avize, analize cost-beneficiu și calendar de implementare realist. România trebuie să intre în următorii șapte ani de finanțare cu proiecte pregătite, nu cu întârzieri de programare și implementare.
9. **Posibilitatea de fazare și continuitate a investițiilor majore** - România va susține reguli clare și flexibile pentru fazarea proiectelor mari între cadre financiare succesive, astfel încât investițiile strategice începute să poată fi continuate fără întreruperi. Această abordare este esențială pentru infrastructura mare de transport, sănătate, apă-canal, energie și proiectele regionale complexe. Fazarea trebuie să fie un instrument de continuitate investițională, nu o soluție de criză aplicată la final de perioadă.
10. **Corelarea fondurilor europene cu obiectivele fiscal-bugetare ale României** - În contextul consolidării fiscale, fondurile europene trebuie utilizate strategic pentru a menține un nivel ridicat al investițiilor publice fără a pune presiune suplimentară asupra deficitului bugetar. România va urmări corelarea programării europene cu planificarea bugetară națională, astfel încât investițiile finanțate din fonduri europene să susțină creșterea economică, formarea brută de capital și stabilitatea macroeconomică.
11. **Utilizarea mecanismelor flexibile de angajare și plată** - România va susține utilizarea unor mecanisme flexibile privind angajamentele, prefinanțările, realocările și plățile, pentru a accelera absorbția și pentru a asigura finanțarea predictibilă a proiectelor. Aceste mecanisme trebuie să permită folosirea eficientă a fondurilor europene ca instrument de susținere a investițiilor și, indirect, de reducere a presiunii asupra finanțării deficitului. Fondurile europene trebuie să fie utilizate ca resursă activă de dezvoltare și stabilitate, nu doar ca instrument administrativ de rambursare.
12. **Susținerea managementului partajat, a parteneriatului și a dimensiunii regionale** - România va susține principiile fundamentale ale Politicii de Coeziune: prealocarea multianuală la nivel național, managementul partajat, parteneriatul cu autoritățile locale și regionale și menținerea unei componente regionale puternice în arhitectura viitoarelor programe. Regiunile trebuie să aibă un rol real în stabilirea priorităților, dar în cadrul unei coordonări naționale care să asigure coerență, complementaritate și rezultate măsurabile.
13. **Orientarea fondurilor europene către rezultate economice și sociale vizibile** - România va promova o abordare în care succesul Politicii de Coeziune nu este măsurat

doar prin rata de absorbție, ci prin efectele produse: infrastructură finalizată, investiții private atrase, locuri de muncă, servicii publice mai bune, competitivitate, reducerea decalajelor regionale și creșterea calității vieții. Viitorul cadru financiar trebuie să fie pregătit ca un proiect național de dezvoltare. România trebuie să folosească fiecare euro european pentru a accelera convergența, a susține investițiile și a crea o economie mai competitivă, mai rezilientă și mai bine conectată la prioritățile europene.

Resurse umane și organizare

1. **Consolidarea capacității administrative prin profesionalizarea resurselor umane** implicate în gestionarea fondurilor europene
2. **Unificarea sistemelor de raportare a indicatorilor de performanță la nivelul tuturor programelor europene** (indiferent de ministerul responsabil) pentru a crea o imagine unitară a impactul rearea unui cadru național coerent pentru consultanță și asistență tehnică în pregătirea proiectelor UE
3. **Dezvoltarea unei rețele de sprijin pentru beneficiari și autorități locale** - Guvernul va crea mecanisme de sprijin direct pentru beneficiari, inclusiv prin echipe de asistență tehnică, modele standard de documentații, ghiduri simplificate, platforme digitale de suport și schimb de bune practici între regiuni.

Comunicare și transparență

Publicarea lunară a unui tablou de bord național, cu informații transparente privind stadiul absorbției pentru PNRR, Politica de coeziune și Fondul social pentru climă

Simplificarea sprijinului pentru mediul privat

Pentru a susține dezvoltarea economică sustenabilă, propunem regândirea programelor de sprijin pentru mediul de afaceri, prin crearea unor instrumente/fonduri de investiții, care să:

1. integreze toate sursele relevante de finanțare pentru mediul privat;
2. ofere un mix modern de instrumente financiare (garanții, subvenție dobânzi, împrumuturi și componentă de grant), adaptate nevoilor locale și sectoarelor strategice.

Măsuri pentru accelerarea absorbției fondurilor UE

Măsuri de simplificare

1. Extinderea utilizării mecanismelor de costurile simplificate (SCO) și testarea finanțării nelegată de costuri (FNLC)
2. Utilizarea pe scara largă a instrumentelor financiare (economii de timp și resurse, mobilizare capital suplimentar)
3. Sisteme simplificate de concentrări tematice și cadru de performanță (indicatori), orientare bazată pe rezultat, nu pe proces în negocierea programelor
4. Digitalizarea și automatizarea proceselor de gestionare a fondurilor europene, de la stabilirea criteriilor de eligibilitate și a factorilor de evaluare, la evaluare și contractare, modificarea contractelor, la verificarea documentației.

5. Conectarea programelor europene cu nevoile reale ale mediului privat, prin consultări periodice cu patronatele, camerele de comerț, clusterelor, investitorii și băncile, pentru ca apelurile de proiecte să finanțeze investiții cu cerere reală în economie.
6. Utilizarea fondurilor europene pentru pregătirea proiectelor viitoare, nu doar pentru implementare, prin finanțarea documentațiilor tehnice, studiilor de fezabilitate, analizelor cost-beneficiu și portofoliilor de proiecte pentru următorul cadru financiar.
7. Crearea unei biblioteci digitale de proiecte de succes, cu exemple de investiții finalizate, modele de implementare, costuri, indicatori și lecții învățate, pentru replicarea proiectelor eficiente în alte comunități. Accelerarea interoperabilității între platformele MIPE, ANAF, ONRC, SEAP, Revisal, cadastru și alte baze de date publice, pentru verificări automate și reducerea documentelor solicitate beneficiarilor.

MUNCĂ, FAMILIE, TINERET și SOLIDARITATE SOCIALĂ

Obiective generale:

1. Măsuri pentru protejarea puterii de cumpărare a populației vulnerabile și menținerea unui nivel adecvat al veniturilor din muncă și pensii în raport cu evoluția costului vieții.
2. Modernizarea serviciilor publice de ocupare și adaptarea lor la nevoile actuale ale pieței muncii.
3. Creșterea angajării tinerilor prin calificare, consiliere și sprijin pentru primul loc de muncă. Sprijinirea familiilor prin măsuri pentru stimularea natalității și echilibrul muncă-viață de familie.
4. Combaterea muncii nedeclarate și actualizarea legislației muncii în acord cu realitățile economice și consolidarea dialogului social și a negocierii colective.
5. Extinderea serviciilor sociale integrate în comunitățile rurale pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile.
6. Digitalizarea sistemului public de pensii pentru eficiență și acces facil la servicii. Promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități prin angajare asistată și tehnologii adaptate.
7. Asigurarea accesului echitabil al tinerilor la educație, locuire și inițiative antreprenoriale. Consolidarea protecției copilului prin intervenții digitale, prevenție și profesionalizarea personalului.
8. Măsuri pentru Protejarea puterii de cumpărare în cazul mamelor, veteranilor și persoanelor cu handicap (fundamentare și implementare în bugetul pe 2027).
9. Măsuri pentru protejarea țintită a persoanelor vulnerabile pentru a face față măsurilor inflaționiste (temporare și calibrate bugetar, fără riscul de a alimenta suplimentar inflația și fără a afecta obiectivele de consolidare fiscală)
10. Creșterea salariului minim de la 1 iulie 2026.

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Realizarea și implementarea noii legi a salarizării unitare în sectorul public, cu respectarea principiilor echității, transparenței, sustenabilității financiare și a dialogului social în conformitate cu cerințele din Planul Național și Redresare și Reziliență

2. Implementarea și monitorizarea Planului de acțiune pentru promovarea negocierilor colective 2026-2030.

3. Elaborarea Strategiei Naționale Anti-Sărăcie pentru perioada 2028–2034, cu 3 mil. euro din fonduri europene

4. Munca pe platforme digitale – transpunerea și implementarea Directivei UE 2024/2831 pentru protejarea lucrătorilor

5. Clarificarea muncii dependente și combaterea utilizării abuzive a formelor independente de activitate

6. Descentralizare tineret - transferul unor atribuții și competențe în domeniul tineretului, către consiliile județene și consilii locale, precum și a resurselor necesare exercitării acestor atribuții, resurse umane financiare și materiale

7. Legea tineretului - crearea unui cadru juridic unitar și coerent care să reglementeze drepturile, responsabilitățile și sprijinul acordat tinerilor

I. Ocupare

1. Angajarea părinților cu ≥ 3 copii - subvenție 2.250 lei/lună/angajator timp de 12 luni
2. Mame active pe piața muncii - prime 1.000 lei/lună pentru femei cu ≥ 3 copii angajate sau cu activitate independentă (12 luni)
3. Concediu creștere copil pentru bunici - posibilitate legală pentru bunici angajați de a beneficia de concediu în locul părinților. Sprijinirea familiilor prin flexibilizarea modului de îngrijire a copilului în primii doi ani de viață, în special în contextul în care părinții revin mai devreme în câmpul muncii sau nu pot beneficia de concediu. Măsura vizează și valorizarea rolului activ al bunicilor în viața copilului și în echilibrul familial
4. Revenirea părinților în muncă part-time cu păstrarea indemnizației 50% - contract maximum 4 h/zi cu jumătate din indemnizație. Stimularea inserției pe piața muncii și asigurarea unui echilibru adecvat între viața profesională și responsabilității de părinte.
5. Extinderea acordurilor bilaterale între România și alte țări și se operaționalizează sistemul de înregistrare a acestora în platforma www.workinromania.gov.ro.
6. Implementarea și monitorizarea Programului Primul Loc de Muncă în vederea facilitării tranziției tinerilor de la educație la ocupare și reducerea numărului de tineri NEET.

II. Muncă și dialog social

1. Reorganizarea ANC și consolidarea rolului comitetelor sectoriale e conform OCDE
2. Combaterea hărțuirii la locul de muncă - armonizare cu Convenția OIM 190/2019
3. Aplicarea mecanismului predictibil de stabilire a salariului minim adecvat - implementarea Directivei UE 2022/2.041 transpuse în legislația din România;
4. Combaterea muncii la negru/gri - eliminarea formelor mascate de angajare. Stoparea fenomenului actual de promovare a unor forme mascate de ocupare precum microîntreprinderi, persoane fizice autorizate sau contractele de drepturi de autor
5. Pachet mobilitate forță de muncă - adoptarea unui pachet legislativ de mobilitate pentru angajați, la nivel național. Regândirea sistemului de facilități pentru angajați pentru a permite mobilitatea forței de muncă în țară și integrarea tinerilor pe piața muncii. Sprijin pentru transport, cazare, integrare tineri și reveniți

6. Audit participativ cheltuieli publice - implicarea sindicatelor, patronatelor și societății civile. Crearea unui mecanism democratic de control care poate identifica risipele și propune corecții, fără a compromite calitatea serviciilor oferite cetățenilor. Măsura răspunde atât cerințelor de responsabilitate fiscală, cât și celor de implicare activă a comunității în deciziile care le afectează direct viața
7. Revederea regimului sancționator, pentru întărirea disciplinei în zona de respectare a drepturilor salariaților și de relaxare a regulilor de autorizare și funcționare a companiilor - echilibrarea relației stat-angajator printr-un sistem de sancțiuni mai coerent, care să apere drepturile salariaților, dar să nu sufoce mediul privat cu birocrație excesivă
8. Consolidarea negocierii colective la nivel național
9. Modernizarea Inspecției Muncii pentru consolidarea protecției salariaților, creșterea conformării cu legislația muncii și eficientizarea activităților de control și prevenție.

III. Pensii, accidente de muncă, boli profesionale

1. Indexarea pensiilor începând cu anul 2027
2. Sistem informatic integrat CNPP - digitalizare totală a serviciilor pentru pensionari („e-Talon“ inclus)
3. Infrastructură scanare/imprimare - implementarea unui sistem de tipărire în cadrul Casei Naționale de Pensii Publice (CNPP) care va avea echipamente de imprimare și scanare, Software de management și integrare cu soluția ECM, Servicii de mentenanță
4. Digitalizarea arhivelor CNPP - conversia în format digital a documentelor depuse de beneficiarii sistemului public de pensii, create sau deținute de către Casa Națională de Pensii Publice, în scopul oferirii de servicii publice complet digitale
5. Sistem avansat de analiză și predicție pentru deciziile strategice în domeniul pensiilor - analiză date pentru decizii strategice și scenarii „what-if“ pentru condiții date

IV. Asistență socială

1. Autostrada asistenței sociale rurale - dezvoltarea a 2.000 servicii integrate medicale, sociale și educaționale în comune
2. Reforma sistemului de asistență socială - facilitarea accesului cetățenilor la măsuri adecvate de asistență socială și creșterea calității în domeniul serviciilor sociale. Dezvoltare servicii îngrijire, centre de zi, sprijin persoane fără adăpost
3. Centre de zi pentru vârstnici - construirea, echiparea/dotarea și punerea în funcțiune a de centrelor de zi de asistență și recuperare pentru persoanele vârstnice, în complementaritate cu servicii de îngrijire la domiciliu asigurate prin echipe mobile proprii sau prin unități de îngrijire la domiciliu
4. ADAPT - programe de formare adaptate pentru specialiștii și îngrijitorii informali care lucrează cu persoanele vârstnice
5. Sprijin consumatori vulnerabili energie
6. Centre de zi pentru copii, persoane cu dizabilități și vârstnici – finalizare PNRR. Se finalizează 124 de centre de zi pentru copii și 41 de centre de zi pentru persoane vârstnice până la termenul-limită PNRR (31 august 2026), cu publicarea stadiului pe fiecare centru. Se operaționalizează 50 de servicii comunitare și 28 de servicii noi comunitare în acest context.
7. Modernizare 119 - Telefonul copilului - sistem „NextGen 119“ alertare digitală

8. Centre reabilitare dependenți - crearea unui traseu complet de sprijin, de la tratament la reintegrarea socială și profesională, cu accent pe incluziune și combaterea stigmatizării, prin Agenția Națională pentru Coordonare și Politici în Domeniul Drogurilor și Adicțiilor

9. Strategia droguri și adicții 2027-2031 - nouă viziune echilibrată sănătate-justiție; coordonare ANPCDDA

V. Dizabilitate

1. Integrare muncă persoane cu dizabilități - integrarea pe piața muncii și în mediul de afaceri a persoanelor cu dizabilități, prin proiecte/parteneriate comune între instituții publice și persoane juridice de drept privat

2. START antreprenoriat dizabilități - integrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii prin promovarea antreprenoriatului și susținerea dezvoltării a 45 de afaceri incluzive de tip unitate protejată autorizată

3. Platformă angajare asistată

4. Viață independentă - inovație - promovarea soluțiilor, inovațiilor, produselor, serviciilor, tehnologiilor adresate persoanelor cu dizabilități. Cluster național + 7 huburi

5. Servicii suport decizie - 47 echipe mobile sprijin decizional și tranziție spre viață independentă. Servicii de asistență și suport în luarea deciziei pentru persoane fără sau cu capacitate restrânsă de exercițiu cu dizabilități

6. Centre de zi/recuperare neuromotorie - dezvoltarea infrastructurii sociale de îngrijiri în comunitate pentru persoanele cu dizabilități prin centre de zi și de recuperare neuromotorie ambulatorii. 93 centre

7. Centre respiro - construirea a cel puțin 50 de centre de tip respiro pentru persoanele adulte cu dizabilități

8. Voucher dispozitive asistive - incluziune socială pentru persoane cu dizabilități prin tehnologii asistive și de acces-TECH ASSIST - 4.307 persoane, maximum 8.000 euro/persoană

9. Formare continuă pentru personalul care lucrează cu și pentru persoane cu dizabilități - rețea națională - 500 persoane sprijinite, creștere calității serviciilor

10. Revizuirea legislației privind evaluarea și încadrarea în grad de handicap - criterii unitare de evaluare pentru copilul/adultul cu dizabilități

11. Program „Localitate accesibilă“ - accesibilizarea instituțiilor, clădirilor publice și a transportului public

VI. Familie și demografie

1. Strategia națională creștere demografică - scopul strategiei naționale pentru creștere demografică este de a stabiliza și ulterior crește populația României prin măsuri care să susțină familiile, să îmbunătățească sănătatea publică, să stimuleze natalitatea și să creeze un mediu socioeconomic atractiv

2. Program creșe și grădinițe - creșterea numărului de creșe și grădinițe la nivel central și local prin reabilitarea și transformarea unor spații neutilizate, aflate în administrarea UAT-urilor, la parterul blocurilor ANL, pentru a sprijini accesul la educație timpurie

VII. Tineret

1. Concursuri proiecte ONG tineret - finanțare proiecte naționale și locale

2. Politici publice tineret - realizarea de studii, cercetări și analize în legătură cu nevoile și aspirațiile tinerilor

3. Delegați tineret ONU - participarea tinerilor desemnați delegați de tineret la ONU la proiecte interne și internaționale în legătură cu activitatea Organizației Națiunilor Unite
4. Grant Erasmus+ DUET - consultarea tinerilor în elaborarea, dezvoltarea și implementarea politicilor, strategiilor și inițiativelor la nivel local, regional, național și european
5. Campania „Pregătiți pentru viață” - pregătirea tinerilor instituționalizați pentru viața de adult
6. Comitet monitorizare Strategie Tineret - coordonare, sprijin operativ și monitorizare periodică a implementării strategiei și implicarea societății civile direct, cu un număr clar definit de reprezentanți selectați din rândul structurilor reprezentative de tineret

VIII. Drepturile copilului și adopție (ANPDCA)

1. Monitorizare politici copil - asigurarea unui mecanism de coordonare eficient pentru Strategia Națională „Copii Protejați, România Sigură” și pentru Planul național pentru garanția europeană pentru copii
2. Consolidare sistem protecție - consolidarea sistemului de protecție a copilului prin digitalizarea proceselor, creșterea calității intervenției sociale și promovarea incluziunii, în vederea asigurării interesului superior al copilului și a unei protecții eficiente, echitabile și responsabile
3. Combatere violență copii - întărirea capacității de prevenire și răspuns rapid la violența împotriva copiilor, digitalizarea completă a sistemului național de alertare și intervenție în cazuri de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului, prin dezvoltarea unor platforme inteligente și extinderea funcționalităților numărului unic național 119
4. Formare personal protecție copil - creșterea calității și stabilității resursei umane din sistemul de protecție specială a copilului, prin formare continuă, supervizare și măsuri de motivare și retenție adaptate nevoilor din practică.

CULTURĂ

Obiective generale

Dezvoltarea sectorului cultural ca nevoie de a reinstitui valorile umanismului într-o societate digitalizată, marcată de tensiuni sociale, conflicte geopolitice și polarizări ale sferei publice. Dezvoltarea și punerea în valoare a culturii în România prin măsuri de creștere a accesului echitabil la cultură și educație prin cultură pentru toate categoriile sociale, de protejare și valorificare a patrimoniului, de promovare a culturii contemporane și, de asemenea, de impulsivitate a diplomației culturale a țării noastre.

Reinstituirea valorilor vieții culturale și a demnității vieții artiștilor și operatorilor culturali, postulând un model al guvernării care plasează în centrul său domeniul cultural ca platformă de coeziune socială, cooperare și stimulare a sensibilității istorice și empatiei umane.

Dezvoltarea campaniilor de promovare a artiștilor români și reconfigurarea vocației culturale a României pe scena diplomației europene.

Combaterea mentalităților și practicilor care au redus profesionalizarea artistului la un proces relativ la o piață independentă, în care munca este orchestrată sezoner și fragmentar, prin proiecte pe termen scurt și mediu; stimularea proiectelor pe termen lung pentru educația culturală, activitatea culturală și consumul cultural, recuperând relația dintre autorii actului cultural, instituții publice și private și public.

Corelarea soluțiilor pentru combaterea inegalităților sociale și a consumului scăzut de produse culturale. Digitalizarea formelor de patrimoniu cultural tangibil și valorificarea patrimoniului intangibil ca *soft-power* în relațiile diplomatice și în procesele de incluziune socială.

Reforme/Reorganizări

Revizuirea rolului și sarcinilor ministerului de resort, cu accent pe mobilizarea și capacitatea politicilor culturale în procesul de dezvoltare a unei societăți în care corespondențele dintre cultura publică și cea privată să sprijine un contract social axat pe valori precum solidaritatea, creativitatea, performanța și diversitatea. Prin aceasta, ne propunem ca statul român să astfel încât să:

1. devină generatorul unei politici pro-europene în sectorul cultural, al unei strategii bazate pe criterii de performanță, corelate cu dezvoltarea sustenabilă a României prin mobilizarea capitalului cultural creativ;

2. își asume rol activ în raport cu dezvoltarea, promovarea sau exploatarea inteligentă a oportunităților din domeniul cultural, valorificând sectoarele culturale și industriile creative în mod egal;

3. își îndeplinească rolul de construire și armonizare a cadrului legislativ și rolul de monitorizare a domeniului;

4. adopte și să promoveze managementul organizațional și specificitatea unităților de producție cultural-artistică;

5. semnaleze și să sancționeze derapajele din domeniu (cu precădere cele legate de pierderea sau înstrăinarea patrimoniului cultural național imobil și a instituțiilor esențiale pentru protejarea, conservarea și îmbogățirea patrimoniului cultural material și imaterial);

6. colaboreze și să se consulte periodic cu autorități centrale/locale;

7. își îndeplinească sarcinile rezultate din acorduri și măsuri adoptate de stat la nivelul Consiliului Europei și cele ale Uniunii Europene;

8. cunoască și să respecte prioritățile culturale europene și să genereze programe de colaborare cu autorități și instituții din spațiul comunitar;

9. asigure cotelă cu Ministerul Educației pentru coordonarea învățământului superior artistic și vocațional pentru o mai bună adecvare la necesarul forței de muncă specializate, stimularea antreprenoriatului creativ;

10. efectueze analiza și cartografierea infrastructurii culturale naționale (patrimoniu istoric și patrimoniu instituțional), a echipamentelor, a cheltuielilor pe categorii, analiza resursei umane existente - în vederea obținerii unei imagini corecte și complete a domeniului Culturii și finalizării procesului de descentralizare.

Eficientizarea activității instituțiilor care administrează fondurile colectate din contribuții - obligație legală (CNC, AFCN, INP) în vederea creșterii eficienței utilizării acestor resurse

Creșterea accesului echitabil la cultură și a implicării acesteia în societate - construirea unei politici culturale naționale în care să fie expres menționate funcțiile culturii, ale rolului social și civic, precum și ale rolului de factor de dezvoltare locală și regională (potențialul economic neexplorat al culturii), principiile și obligațiile statului față de cultura publică, precum și recunoașterea culturii private (industrii de divertisment, antreprize, ONG-uri de intervenție pentru educație culturală etc.):

1. adoptarea clasificării resurselor pe categorii și plasarea organizațiilor, profesioniștilor, a instituțiilor publice și a bunurilor culturale de consum generate la nivel național pe sectoare

creative dinamice pentru a deveni motoare de dezvoltare cu rol de preservare a formelor de expresie culturală identitare - sectoare culturale creative (SCC);

2. creșterea accesului la cultură prin programe naționale susținute, destinate: mediului rural și urbanului mic, implementării politicii naționale privind „educația prin cultură”, încurajării lecturii (inclusiv pe suport electronic), diversificării formelor de finanțare actuale; dezvoltării componentei cultural-artistice susținute pentru toate politicile publice și programele destinate prevenirii și combaterii consumului de droguri, a dependenței de jocuri de noroc, a violenței domestice și dezinformării.

Asigurarea eficientizării actului cultural (de drept public sau privat) prin eliminarea barierelor de consum identificate la nivel național:

1. bariere geografice (de acces) - o răspândire echilibrată a ofertei la nivel teritorial;
2. bariere economice - legate de costurile bunurilor culturale oferite prin sistemul instituțiilor publice;
3. bariere sociale și educaționale - includerea în programele educaționale a ofertelor pentru patrimoniu, carte/biblioteci, artele spectacolului, arte vizuale, educație media - ca bază de alfabetizare culturală națională;
4. diminuarea cheltuielilor de divertisment public gratuit.

Reconstruirea managementului cultural (pregătire și competențe asociate similare cu cele din restul Europei) și eliminarea suprapunerii nivelurilor de decizie (criteriul profesionalizării și competențelor asociate guvernantei culturale), prin:

1. creșterea capacităților administrative ale instituțiilor culturale prin reconsiderarea cadrului legislativ al selecției și responsabilizării managerilor instituțiilor de cultură și organizarea concursurilor de management în situațiile de interimat;
2. responsabilizarea directă a managerilor și transparentizarea bugetelor instituțiilor publice de cultură și stimularea managementului resurselor prin acordarea dreptului de reținere și utilizare a unei cote-părți din veniturile rezultate din exploatarea bunurilor aflate în administrare.

Acțiuni pe termen mediu

Mutarea accentului de pe „cultura instituționalizată” și valorificarea culturii ca domeniu generator de profit, corelate cu reintegrarea organizațiilor publice de media în politicile culturale:

1. reconsiderarea raportării culturii publice la legislația administrației publice și a normativelor pentru servicii publice (de la Codul muncii și Codul administrativ până la legile speciale);
2. perfecționarea profesioniștilor și specializarea tinerilor absolvenți de studii universitare pentru a urma o carieră în domeniul culturii prin eliminarea inechităților de salarizare persistente și implementarea unei grile de salarizare stimulativă pentru specialiștii din sector;
3. diminuarea angajărilor în sistem prin raporturi juridice de muncă și facilitarea atragerii specialiștilor din sfera profesiilor creative independente concomitent cu operaționalizarea statutului lucrătorului cultural profesionist și a unui sistem de protecție socială dedicat și cu încurajarea optării pentru profesii libere și pentru reintroducerea competitivității în profesiile culturale;
4. auditarea instituțiilor cu infrastructură excesivă în raport cu producția bunurilor culturale/artistice/mediatice atât în cadrul organizațiilor/structurilor instituționale tipice, cât și în cazul celor atipice;

5. trecerea la un sistem de subvenționare a organizațiilor de media publică, bazată pe venituri realizate prin contribuția beneficiarilor, completată cu alocări din fonduri publice, degrevarea bugetului de stat;

6. implementarea instituției transferului de credite, în funcție de interes și importanță locală, județeană, națională, complementar de către autoritatea locală, județeană sau centrală/ministerul de linie, după caz, cu posibilitatea pierderii cofinanțării în situații relevante prin criteriile măsurabile de performanță;

7. clasificarea instituțiilor publice de cultură în categoriile legilor speciale și reorganizarea instituțiilor artificial create;

Măsurile pentru accelerarea absorbției fondurilor UE (BDCE, Fondurile SEE, Fondul de coeziune)

Revitalizarea patrimoniului cultural al României prin continuarea și dezvoltarea investițiilor în patrimoniul mobil/imobil național, inclusiv cel aflat în proprietate privată:

1. fonduri rambursabile: ratificarea prin lege a Proiectului „Temelii culturale”, aprobat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru refacerea patrimoniului imobil și îmbunătățirea accesului la cultură;

2. fonduri nerambursabile: includerea unui program RO-CULTURA în memorandumul de înțelegere cu privire la următorul mecanism financiar SEE 2021-2028;

3. sprijinirea proiectelor și investițiilor în patrimoniul cultural, inclusiv cele dedicate minorităților;

4. stimularea diversității culturale prin susținerea și finanțarea artiștilor, proiectelor culturale și a instituțiilor de spectacole;

5. continuarea reabilitării, consolidării unor clădiri/monumente reprezentative având înrâurire asupra patrimoniului cultural național, inclusiv cele dedicate minorităților.

6. alocarea resurselor financiare pentru realizarea, sprijinirea funcționării instituțiilor culturale prevăzute în PNRR.

Programe de finanțare/dezvoltare/Proiecte majore/ Digitalizare

Continuarea, consolidarea și permanentizarea schemelor de ajutor de stat pentru producția, distribuția și exploatarea de opere audiovizuale, încurajarea extinderii și modernizării rețelei naționale de săli de cinematografe:

1. continuarea susținerii sectorului cinematografic;

2. atragerea de investitori străini și crearea de noi oportunități pentru industria de film.

Finanțarea instituțiilor publice de spectacole aflate în subordinea autorităților administrației publice locale:

Digitizarea și digitalizarea patrimoniului cultural și a proceselor din sectorul cultural:

1. digitizarea patrimoniului cultural național prin implementarea proiectelor pentru realizarea unei platforme naționale comune pentru furnizarea de servicii publice digitale în domeniul patrimoniului cultural (inventarierea și documentarea digitală a monumentelor; dezvoltarea de conținut digital despre patrimoniu pentru valorizarea culturii în scopul dezvoltării sustenabile locale și incluziunii sociale; introducerea de noi instrumente inovatoare pentru creșterea vizibilității patrimoniului; dezvoltarea înțelegerii patrimoniului ca resursă pentru dezvoltare economică, bunăstare socială și favorabilă incluziunii);

2. îmbunătățirea și operaționalizarea sistemului electronic de consultare publică (SeCoPu);

3. dezvoltarea de instrumente digitale interoperabile de colectare a datelor din sectoarele culturale și creative;
4. dezvoltarea sistemului digital pentru procesele de finanțare a culturii (SDFC) pentru utilizarea lui de cât mai multe autorități finanțatoare din sectorul cultural;
5. digitalizarea activității administrative a ministerului și ale instituțiilor aflate sub autoritatea sa;
6. digitalizarea integrală, la nivel național, a sistemului de ticketing pentru activitățile culturale.

MINORITĂȚI NAȚIONALE, CULTE, ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Diaspora:

1. Digitalizarea serviciilor consulare și extinderea rețelelor de consulate itinerante
2. Extinderea rețelei pentru cursurile de limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) în afara granițelor țării, inclusiv în mediul online. Crearea de mecanisme de recunoaștere pentru asociațiile care deja desfășoară cursuri LCCR
3. Sprijin pentru cadrele didactice care predau limba română sau în limba română în diaspora și în comunitățile istorice
4. Profesorii din cadrul programului LCCR vor încheia contracte de muncă, astfel încât să fie plătiți corespunzător, să beneficieze de vechime în muncă, concediu medical și alte drepturi fundamentale.
5. Susținerea culturii românești în comunitățile de români din afara țării, inclusiv în parteneriat cu biserica, pentru a întări coeziunea socială și convergența culturală a românilor din Diaspora și comunitățile istorice
6. Modificarea legislației pentru punerea în acord cu decizia CJUE privind eliminarea diferențelor de tratament pentru cetățenii care solicită pașapoarte CRDS
7. Stimularea reîntoarcerii în țară prin măsuri specifice: primă de stabilitate, susținerea angajării românilor întorși în țară, primă de instalare și altele
8. Sprijin pentru eliberarea dosarelor de pensionare ale românilor care au lucrat în străinătate - interoperabilitate între structurile guvernamentale de resort. Debirocratizarea și reducerea timpului de așteptare

Republica Moldova:

1. Sprijin, pentru consolidarea statului de drept și pentru aderarea Republicii Moldova la UE
2. Modernizarea și creșterea capacității de procesare a vămilor, întărirea legăturilor rutiere și feroviare (cu prioritate cea între Moldova și viitoarea Autostradă A8)
3. Susținerea cuplării piețelor de energie și gaze naturale.

Comunități istorice:

1. Dezvoltarea de strategii și politici publice clare pentru protejarea identității lingvistice, culturale și spirituale pentru românii din comunitățile istorice
2. Cooperarea cu țările în care acestea trăiesc pentru a consolida legăturile cu România.

Minorități naționale:

1. reorganizarea și eficientizarea Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI) ca structură de sine stătătoare, cu atribuții de monitorizare a drepturilor minorităților, coordonarea

unitară a politicilor publice legate de minorități, elaborarea de noi politici publice și strategii naționale;

2. elaborarea legii care să:

- garanteze statutul minorităților;
- ofere cadrul juridic necesar pentru păstrarea identității;
- protejeze persoanele aparținând minorităților;

3. monitorizarea permanentă a aplicării și (după caz) întărirea legislației privind prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură, implicarea nemijlocită a comunității evreiești în elaborarea, realizarea și implementarea de politici publice de prevenire și combatere a antisemitismului;

4. elaborarea unui program vizând combaterea sărăciei și integrarea socială a comunității rome, indiferent de mediul lingvistic în care locuiesc, corelat cu măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de locuire și accesul la utilități publice;

5. implementarea legii privind protejarea cimitirelor istorice și mormintelor personalităților;

6. identificarea și aprobarea transmiterii unui imobil aflat în domeniul public al statului, în administrarea Agenției Naționale pentru Romi, pentru sediul Muzeului Național de Istorie și Cultură a Romilor.

MEDIU, APE ȘI PĂDURI

Obiective generale

1. Eficientizarea și reorganizarea structurilor subordonate și/sau în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.

2. Absorbția a 100% din granturi și a minimum 60% din credite din cadrul PNRR.

3. Implementarea măsurilor pentru simplificarea, debirocratizarea, descentralizarea și digitalizarea ministerului și a autorităților subordonate, în coordonare sau sub autoritate.

Alinierea României la standardele OCDE în materie de mediu și climă

1. Continuarea implementării măsurilor din planurile de acțiune aferente Comitetelor OCDE pentru închiderea procesului de aderare la termenul stabilit (2026).

2. Îmbunătățirea colaborării instituțiilor subordonate sau aflate în coordonarea ministerului cu alte instituții și autorități ale statului (IGSU, Poliția Română, Jandarmeria etc.), precum și cu alte entități care ar putea sprijini demersurile de combatere a poluării: institute de cercetare, universități, organizații neguvernamentale, agenți economici etc.

3.Management sustenabil și transparent al pădurilor, precum și dezvoltarea durabilă a pădurilor, inclusiv prin combaterea eficientă a tăierilor ilegale de arbori și creșterea suprafețelor acoperite de păduri. Dezvoltarea și operaționalizarea SUMAL 3.

4.Utilizarea rațională a resurselor naturale, inclusiv a materialelor considerate astăzi deșeuri, având ca prioritate reutilizarea resurselor deja existente în circuitele economice locale și naționale prin reintroducerea deșeurilor în economia circulară.

5.Întărirea structurilor instituționale care să genereze expertiză în probleme de schimbări climatice pentru diferite ministere, agenții, autorități locale și pregătirea continuă a funcționarilor publici cu atribuții în domeniul schimbărilor climatice și politicilor din acest domeniu.

Reforme/Reorganizări

1.Reorganizarea unor autorități subordonate sau în coordonarea ministerului.

2.Restructurarea și eficientizarea activității Administrației Naționale „Apele Române”. Continuarea procesului de modernizare instituțională a Administrației Naționale „Apele Române” prin optimizarea structurilor administrative, consolidarea capacității operaționale a administrațiilor bazinale și creșterea eficienței procesului investițional. Reforma va urmări întărirea capacității de gestionare a resurselor de apă, îmbunătățirea activităților de prevenire și răspuns la riscurile generate de schimbările climatice și accelerarea implementării proiectelor strategice din domeniul gospodăririi apelor.

Acțiuni pentru companii/instituții subordonate

1.Reconfigurarea sistemului de colectare a datelor de mediu, raportarea la timp către instituții europene (Comisia Europeană) și internaționale (OCDE), transparentizarea informației de mediu.

2.Continuarea procedurilor transparente, conform legislației în vigoare, privind selecția consiliilor de administrație.

3.Transparenta va fi un principiu de bază al activității ministerului și al autorităților sub autoritate, în coordonarea sau subordonate ale ministerului (de exemplu, publicarea contractelor colective de muncă, cheltuielilor, bugetelor etc.). Vor fi transparentizate datele privind calitatea apei, aerului și solului.

4.Vor fi trasați indicatori clari de performanță și măsuri ferme pentru neîndeplinirea lor.

5.Va fi realizat un audit al activelor ministerului și al autorităților sub autoritate, în coordonarea sau subordonate ale ministerului.

6.Eficientizarea activității agențiilor/companiilor de stat care au pierderi cronice și comasarea celor care își dublează activitatea.

7. Analiza programelor realizate de AFM până la acest moment pentru a stabili impactul acestor proiecte, precum și prioritizarea lor pentru următorii ani.

8. Transferul terenurilor neutilizate din proprietatea publică a statului român care sunt în evidența ministerului sau structurilor subordonate, condiționat de dezvoltarea infrastructurii locale rutiere, educaționale, utilități publice și spitale.

9. Aprobarea planului de management al Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD) și redefinirea rolului și atribuțiilor Consiliului Științific, respectiv Consiliului Consultativ.

10. Consolidarea legislației privind deșeurile și trasabilitatea fluxurilor de materiale reciclabile.

11. Actualizarea legislației privind biodiversitatea.

12. Actualizarea legislației privind fauna cinegetică.

Programe de finanțare/dezvoltare: prioritizare/Proiecte majore

1. Evaluarea eficienței economice și sociale a diferitelor scheme de sprijin în vederea prioritizării acordării acestora către rezolvarea problemelor de mediu.

2. Accesarea fondurilor europene pentru închiderea depozitelor de deșeurii municipale și analiza pentru identificarea surselor de finanțare pentru închiderea depozitelor de deșeurii industriale.

Digitalizare/Debirocratizare

1. Analizarea și evaluarea documentelor de mediu și a actelor de reglementare pentru a elimina procese care se dublează, pentru a eficientiza relația dintre operatorii economici și autoritățile de reglementare.

2. Redactarea unui ghid unitar pentru uniformizarea emiterii și uniformizarea conținutului actelor de reglementare. Operatorii economici trebuie să aibă o predictibilitate mult mai mare și o serie unitară de obligații și condiții de îndeplinit în orice județ ar ajunge să depună cererea de obținere a actelor de reglementare.

3. Creșterea eficienței controlului în domeniul protejării mediului: întărirea capacității autorităților de control prin digitalizarea sistemelor de control, dar și implementarea de tehnologii inovative (de exemplu, imagini satelitare, drone cu senzori, lidar, camere video inteligente, radarul balastierelor).

4. Transparentizarea calității apei, împreună cu alte instituții cu atribuții: dezvoltarea unui portal și a rețelei naționale de monitorizare a calității apei; reglementarea unui sistem coerent de verificare a calității apelor bazat pe principiile enunțate de directivele europene.

5. Îmbunătățirea cadrului actual și dezvoltarea unui sistem unic, interactiv, de inventariere a emisiilor de poluanți în aer, prin crearea unei baze de date în conformitate cu cerințele Directivei INSPIRE.

Măsuri

1. Adoptarea și implementarea Strategiei naționale pentru gospodărirea apelor 2026-2035, a Planului Național de Dezvoltare și Investiții în sectorul de apă și apă uzată și a instrumentelor necesare creșterii rezilienței infrastructurii de apă în contextul schimbărilor climatice.

2. Continuarea proiectelor de reabilitare și modernizare a barajelor și acumulărilor din categoriile de importanță A și B.

3. Modificarea normelor tehnice din silvicultură pentru adaptarea domeniului silvic la noile realități generate de schimbările climatice (formule de împădurire mai flexibile, regenerarea pădurilor cu speciile cele mai adaptate scenariilor climatice, climate smart forestry etc.).

4. Combaterea tăierilor ilegale de arbori prin utilizarea tehnologiilor inovative (imaginilor satelitare, dronelor, a sistemelor de inteligență artificială, a camerelor video de monitorizare și a sistemelor de măsurare digitală a volumului).

5. Asigurarea continuității IFN (Inventarul forestier național).

6. Modificarea legislației astfel încât să fie susținută crearea perdelelor forestiere de protecție și implementarea la nivel național a centurilor verzi.

7. Adoptarea unei legi specifice pe zona de valorificare/reciclare a deșeurilor din construcții.

8. Consolidarea programului SGR și publicarea datelor referitoare la cantitățile reciclate per tip de ambalaj la nivelul fiecărui UAT.

9. Modernizarea și adaptarea programelor de finanțare pentru tranziția verde. Revizuirea periodică a programelor de finanțare gestionate de Administrația Fondului pentru Mediu, inclusiv Programul Rabla, programele dedicate stocării energiei, eficienței energetice și dezvoltării infrastructurii verzi, astfel încât acestea să răspundă evoluțiilor tehnologice, cerințelor pieței și obiectivelor naționale de mediu. Reforma va urmări creșterea eficienței utilizării fondurilor publice, simplificarea accesului beneficiarilor la finanțare și orientarea investițiilor către domeniile cu cel mai mare impact economic, social și de mediu.

10. Dezvoltarea și optimizarea Rețelei naționale de monitorizare a calității aerului (RNMCA) și a rețelei naționale de supraveghere a radioactivității.

11. Adoptarea măsurilor necesare pentru integrarea datelor satelitare pentru monitorizarea atmosferică.

12. Adoptarea legislației necesare pentru ca operatorii economici care dețin/administrează depozite de deșeuri să fie obligați să aibă instalați senzori de monitorizare a calității aerului amplasați în perimetrul lor și să ofere transparent aceste date colectate 24/24 online.

14. Suplimentarea Programului Rabla

SPORT

Obiective

1. Dezvoltarea sportului prin investiții, descentralizare și programe pentru sportul de masă și performanță
2. Evaluarea patrimoniului de tineret și sport din cadrul Agenției Naționale pentru Sport și valorificarea acestuia pentru dezvoltarea sportului sau dezvoltarea acestuia în parteneriat cu autoritățile locale
3. Promovarea și adoptarea proiectului de lege pentru descentralizarea direcțiilor județene pentru tineret și sport; patrimoniu și personal către consiliile județene, respectiv Primăria Generală a Municipiului București
4. Baza materială și sportivă deținută de cluburile sportive aflate în subordinea ANS va trece în administrarea UAT-urilor în raza cărora se află acestea, în funcție de capacitatea administrativă a acestora (De menționat, dacă nu există capacitate administrativă, baza materială poate rămâne la ANS.)
5. Reorganizarea cluburilor sportive departamentale ale Agenției Naționale pentru Sport
6. Modificarea cadrului legislativ pentru crearea oportunității de realizare de venituri proprii de către Agenția Națională pentru Sport
7. Modificarea cadrului fiscal pentru încurajarea investițiilor private în sport
8. Încurajarea UAT-urilor să investească în sportul de copii și juniori
9. Investiții în infrastructura sportivă specifică în complexurile sportive naționale, în limita resurselor financiare disponibile, cu prioritate pentru pregătirea loturilor naționale, inclusiv prin parteneriate public-private
10. Echilibrare bugetară prin VP (venituri proprii) între subordonatele Agenției Naționale pentru Sport
11. Accesibilizarea bazelor sportive (de exemplu, sporturi paralimpice)
12. Profesionalizarea resursei umane în sport
13. Implementarea sistemului de digitalizare la nivelul Agenției Naționale pentru Sport, subordonatelor acesteia, federațiile sportive naționale, cluburi sportive
14. Federațiile sportive naționale vor elabora propria strategie de dezvoltare, criteriu obligatoriu la solicitarea de finanțare din partea Agenției Naționale pentru Sport. Pentru sporturile de echipă trebuie să reiasă din strategie asumarea procentual-anuală de creștere a numărului de sportivi români în primele eșaloane.
15. Susținerea activității sportive și a practicării exercițiului sportiv în mod organizat, în rândul populației școlare, se va face prin intermediul asociațiilor sportive școlare în parteneriat cu ANS și Ministerul Educației prin FSSU și UAT-uri.
